

רְבִירִי. Idem dicendum de Telifcha, & Iethib. Contrà sunt alij qui ultimæ insident, licet etiam tunc iuxta regulas & paradigmata acuatur penultima, ut Levit. 13. 49. בְּבִנָּר in veste, Tarsa in ultima syllaba notatur, cum tamen non dicamus babbegéd, prout supra hac ipsa vox בְּנָר pro aliarum quoque similium forma posita est. Idem observandum in accentibus segula, Pasta, Zarca.

III. Quando Pasta in dictionem Milel incidit, duplicatur ut Gen. 23. 4. קְבֵרָה sepulchrú. Idem, sed rariùs, in Milel faciunt tres alij, nimirum segula, Levit. 14. 21. מִן־שֵׁת apprehendens. Zarca Genes. 19. 4. טָרָה antequam. Tarsa Gen. 37. 35. וַיִּקְמוּ & surrexerunt. In hoc tamen postremo quedam exemplaria unum tantum accentum habent.

IV. In una eademque syllaba aliquando duo accentus. reperiuntur, לֵב cor. Hic Mazze cum Reuia. Similia exempla sæpiùs occurrunt in Iob, Psalmis, & Prouerbijs.

V. Caterùm tres afferuntur cause, cur accentus Grammaticus ab ultima ad penultimam

transfeat. Prima si sequatur monosyllaba aut milel, ut *בְּנֵה עִיר* ædificauit ciuitatē. קָרָא סֵפֶר. legit librum. Secunda, si adsit *Vau conuersi-uum*, ut *וַיָּמָת* & mortuus est, *וַיֹּאמֶר* & dixit. Tertia si adsit accentus distinctiuus, *דְּבַרְךָ* verbum tuum. Nam alias dicimus *דְּבַרְךָ*.

V 1. Accentus distinctiui crebrò mutant puncta breuia in longa, ut - in *ט*, *ע* : *ע* in *ט*, *ע*. Psalm. 1. 1. & in via peccatorum non עָמַד stetit. נִאֲבָד peribimus *lon.* 1. ט. 6. Gen. 1. 1. In principio creauit Deus cœlum : וַאֲתַרְצָא *et* terrā, pro אֶרֶץ. *Iidem* sceua mutant in *-*, Psalm. 20. 9. נִפְלוּ ceciderunt, pro נִפְלוּ. Aliquando in *tsere* Psalm. 38. 19. עֲצָמוֹ roborati sunt, pro עֲצָמוֹ. aliquando in *cholem*, *Leuit.* 19. 30. תִּשְׁמְרוּ custodietis, pro תִּשְׁמְרוּ. Sceua etiam ob accentum mutatur in *segol*, 1. Reg. 1. 17. לְאִמְתֶּךָ ancillæ tuæ, pro לְאִמְתֶּךָ. *Contrà* verò *Maccaph* accentus *Rhetoricus* vertit puncta longa in breuia, præsertim *tsere* in *segol*, ut בֶּן־אָדָם filius hominis, pro בֶּן, *et* *cholem* in *-* : ut זְכַר־לִי memento mei,

mei, pro זכור כל-גוים. Sed hanc punctorum mutationem, quam vel distinctiui vel Maccaph efficiunt, usu & lectione attentiore rectius cognosces.

De Metheg accentu Rhetorico.

I. De hoc accentu id fere solùm dicendum, quo loco ponatur. Qualibet ferè vocalis tertio loco ante accentum Grammaticum posita, recipit Metheg, quo retineatur, ut לִרְקִיעַ firmamēto, וַיִּרְעֵתָם & scietis. Atque hoc non tantùm fit, cùm secundo loco est punctum longum aut breue, sed etiam quando breuissimum, nimirum scheua simplex vel compositum, ut יַעֲמֹד stabit, יִאֲסֹף colliget. Insuper Metheg inter puncta composita & vocales precedentes plerunque ponitur, etiamsi illæ ultra antepenultimam sitæ sint, ut הָאֲדָמָה terra, וַאֲכַפָּה & operuit.

II. In polysyllabis dictionibus interdum Metheg punctis interiectis repetitur, ut Leuit. 23. 14. מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם habitationes vestræ.

III. In fine dictionis nunquam ponitur, nisi illa

illa per Maccaph cum altera iungatur לֹא-אָמַר non dixit.

IV. Videtur aliquando poni in penultima, ut זְבַלְךָ terminus tuus. תְּהִיוּ eritis, &c. sed tum vocales breues ob Metheg fieri longas, & sbeua moueri volunt, ut consequenter Metheg sit in antepenultima, hoc tamen minus conuenit cum doctrina communi.

V. Loco Metheg ponuntur interdum accentus Grammatici Ministri, presertim Munach & Kadma, ut יְדִיךָ manus tua, זְכוֹרְךָ masculus tuus. Idem de Tarsa, Pasta, Merecha, & lerach ben-iomo dicendum, licet id rarius fiat.

VI. Si una vox duos habeat accentus, unum in ultima, alterum in antepenultima, prior est est Metheg Rhetoricus, aut minister loco Rhetorici, syllabam retinens; posterior Grammaticus syllabam acuens, ut מָסְרוּ tradiderunt. Hac regula Soph pasuc facile discernitur à Metheg, à quo aliàs figura non differt. Quòd si ex duobus illis unus sit in penultima, alter in ultima, prior ferè erit Grammaticus acuens, posterior Musicus. וַיִּקְוּוּ & surrexerunt. Si tantum

tantum unus est in una dictione, is sine dubio est Grammaticus acuens, cum sine tali nulla in Biblijs dictio scribatur, exceptis ijs, quae per Maccaph cum sequente dictione iunguntur. Minutiora prosequi haud opera pretium fuerit.

De circulo °, qui in Biblijs
reperitur.

Vt in sacra tam Latinorum, quam Graecorum Biblia, librariorum negligentia vel etiam imperitia nonnullam lectionum diuersitatem imò etiam menda paulatim inuexit, ita in Hebraicis, ob literarum praesertim quarundam, affinitatem idem euenisse, minus mirandum fuerit. Quod cum Rabbini, collatis inter se Bibliorum exemplaribus, olim animaduertissent, eum modum adhibuerunt, non quidem ut in ipso verborum contextu quippiam vellent corrigere, mutare, &c. sed ut locum illum, dictionem aut literam minus recte se habentem parui circuli signo ibidem notarent; extra verò in margine veriore, ut ipsis videbatur, lectionem apponerent. Harum autem obseruationum

seu

lectum seu legitur, eo scilicet modo, quo in margine scripta apponitur. Huiusmodi autem dictiones, quæ aliter in textu leguntur quàm scribantur, & contrà, quæ aliter scribuntur quàm legantur enumerant 848. Vide nostrum P. Serarium in proleg. Biblicis c. 12.

CAPVT X.

*De scribendi consuetudine, & literis,
ut vocant, Currentibus.*

MULTIPLICES illæ accentuum figuræ (de quibus superiore capite fusè egimus) in solis Biblijs sacris reperiuntur. Ceterum in alijs Hebræorum scriptis, epistolis, libris, qui characteribus hisce propriè Hebraicis constant (siue à Christianis, siue à Iudæis edantur) unum ex his quatuor scribendi modis ferè obseruare licet, quos locis quatuor ex Isaia desumptis, & ad hoc nostrum institutum priùs accommodatis proponemus.

PRIMVS. Nudæ tantùm consonantium figuræ

figuræ ponuntur, prætermiſſis omnibus omnino non tantùm accentibus, ſed etiam punctis ſiue vocalibus, additis ſolùm duobus punctis craſſioribus ט̄ ו̄ Sophoſuc.

Iſa. Cap. 6. 1.

בשנת מות המלך עזיהו ואראה את אדני
 ישב על כסא רם ונשא ושוליו מלאים את
 ההיכל: שרפים עמדים ממעל לו שש כנפים
 שש כנפים לאחד בשתים יכסה פניו ובשתים
 יכסה רגליו ובשתים יעפף: וקרא זה אל זה
 ואמר קדוש קדוש קדוש יתוה צבאות מלא כל
 הארץ כבודו:

In anno, quo mortuus est rex Ozias, vidi Dominum ſedentem ſuper ſolum excelsum & eleuatum: & ea quæ ſub ipſo erant, replebant templum. Seraphim ſtabant ſuper illud: ſex alæ uni, & ſex alæ alteri. duabus velabant faciem eius, & duabus velabant pedes eius, & duabus volabant. Et clamabant alter ad alterum & dicebant, Sanctus, ſanctus, ſanctus Dominus Deus exercitum, plena eſt omnis terra gloria eius.

SECUNDVS. Retinentur omnia puncta
 vocalia

SECUNDVS. Retinentur omnia puncta vocalia (aliquando etiam servilia, ut dagesch & in ש &c.) omissis tamen omnibus omnino accentibus præter illa duo puncta טֿ Soph pasuc in fine periodi hoc modo.

Isa. Cap. 7. II.

שִׂאֵל לְךָ אֹרֶת מֵעַם יְהוָה אֱלֹהֶיךָ הַעֲמֵק
 שִׂאֵלָה אוֹ חֲנֻכָּה לְמַעַלָּה: וַיֹּאמֶר אַחַז לֹא אֲשִׂאֵל
 וְלֹא אֲנַסֶּה אֶת יְהוָה: וַיֹּאמֶר שְׁמַעוּ נָא בַּיִת דָּוִד
 הַמַּעֲט מִכֶּם הַלְאֹת אַנְשִׁים כִּי תִלְאוּ נִם אֶת
 אֱלֹהֵי: לִכֵּן יִתֵּן אֲדֹנָי הוּא לְכֶם אוֹת הַנִּה
 הַעֲלֵמָה הָרַח וַיִּלְדֵת בֶּן וַקְרֵאת שְׁמוֹ עִמְנוּאֵל:
 חֲמָאָה וּרְבֵשׁ יֹאכַל לְדַעְתּוֹ מֵאוֹס בְּרַע וּבַחֹר
 בְּטוֹב:

Pete tibi signum à Domino Deo tuo in profundum inferni, siue in excelsum supra. Et dixit Achaz: Non petam, & non tentabo Dominum. Et dixit: Audite ergo domus David. Nunquid parum vobis est, molestos esse hominibus, quia molesti estis Deo meo? Propter hoc dabit

T Domi-

Dominus ipse vobis signum: Ecce virgo concipiet, & pariet filium, & vocabitur nomen eius Emmanuel: butyrum & mel comedet, ut sciat reprobare malum, & eligere bonum.

TERTIVS. Vsurpantur omnia puncta vocalia, servilia & Maccaph, &c. & in singulis dictionibus accentus Grammaticus in sua syllaba (quem ex regulis sibi vendicat) notatur perpendiculari lineola.

Isa. Cap. 9. 6.

יֵלֵךְ יֵלֵךְ לָנוּ בֵּן נִתָּן לָנוּ וְתֵהִי הַמְּשֵׁרָה
עַל־שִׁכְמוֹ וְיִקְרָא שְׁמוֹ פֶּלֵא יוֹעֵץ אֵל זָבוֹר
אָבִי־עַד שֵׁר־שְׁלוֹם: לְסִרְפָּה הַמְּשֵׁרָה:
וְלִשְׁלוֹם אֵין־קֶץ עַל־כֶּסֶף דָּוִד וְעַל־מַמְלַכְתּוֹ
לְהַכִּין אוֹתָהּ וְלִסְעָדָהּ בְּמִשְׁפָּט וּבִצְדָקָה מֵעַתָּה
וְעַד־עוֹלָם קִנְיַת יְהוָה צְבָאוֹת תַּעֲשֶׂה וְאֵת:

Parvulus natus est nobis, & filius datus est nobis, & factus est principatus superhumerum eius: & vocabitur nomen eius Admirabilis, consiliarius, Deus, fortis, pater futuri seculi, princeps pacis. Multiplicabitur eius imperium, &
pacis

pacis non erit finis : super solium David, & super regnum eius sedebit : ut confirmet illud & corroboret in iudicio & iustitia a modò & usque in sempiternum. Zelus Domini exercituum faciet hoc.

QUARTVS est similis tertio, nisi quòd illam lineolam perpēdicularem Grammatici accentus non ubique seruet, sed suis in locis ad distinguendam orationē quatuor accentus distinctivos, de quibus pag. 25. & præterea Metheg Rhetoricū adhibeat.

Isa. Cap. 65. 17.

הַנְּנִי בּוֹרֵא שָׁמַיִם חֲרָשִׁים וְאֶרֶץ חֲרָשָׁה
 וְלֹא תִכְזְרֶנָּה הַרְאֵשׁנוֹת וְלֹא תִעֲלִינָה עַל-לֵב;
 כִּי אִם-שִׁישׁוּ וְגִילוּ עֲדֵי-עַד אֲשֶׁר אֲנִי בּוֹרֵא כִּי
 הַנְּנִי בּוֹרֵא אֶת-יְרוּשָׁלַם גִּילָה וְעֵמָּה מְשׁוֹשׁ;
 וְגִילָתִי בִירוּשָׁלַם וְשִׁשְׁתִּי בְעַמִּי וְלֹא יִשְׁמַע בָּהּ
 עוֹד קוֹל כְּבִי וְקוֹל זַעֲקָה;

Ecce ego creo caelos novos, & terram novam : & non erunt in memoria priora ; & non ascendent super cor. Sed gaudebitis & exultabitis usque in sempiternum in his, quæ creo : quia

ecce ego creo Ierusalem exultationem, & populum eius gaudium. Et exultabo in Ierusalem, & gaudebo in populo meo: & non audietur in ea ultra vox fletus, & vox clamoris.

De literis Currentibus.

Præter illas literarum figuras, quibus sacra Biblia scripta aut excusa habentur, sunt etiam aliæ (prout pag. 5. dicere cœperamus) quas à celeri usu seu ductu Currentes vocant, quibus Commentarij scribuntur, aut vulgò utuntur, qui manu pingunt. In gratiam igitur studiosorum huius lingue, earum Currentium non solum Alphabetum, verùm etiam Psalmum 33. (qui Hebræis est 34.) Benedicam Domino in omni tempore, illis literis simul excusum proponemus, ut quisque eas ab alijs nonnihil diuersas inter se conferre, & legendi scribendi que usui addiscere possit.

א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ ם
א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ ם

נ ז ס ע פ ף צ ץ ק ר ש ת
נ ז ס ע פ ף צ ץ ק ר ש ת

זֶה עָנִי קָרָא וַיְהוּה שָׁמַע וּמָכַל
 זֶה עָנִי קָרָא וַיְהוּה שָׁמַע וּמָכַל
 צְרוּתֵנו הוֹשִׁיעֵנו

צְרוּתֵנו הוֹשִׁיעֵנו:

חֹנֶה מִלֶּאךָ יְהוּה סָבִיב לִירְאֵיו
 חֹנֶה מִלֶּאךָ יְהוּה סָבִיב לִירְאֵיו

וַיַּחֲלֵצֵם

טַעֲמוּ וּרְאוּ כִי טוֹב יְהוּה אֲשֶׁר־
 טַעֲמוּ וּרְאוּ כִי טוֹב יְהוּה אֲשֶׁר־

הַגִּבֹּר יַחֲסֶה בּוֹ

יִרְאוּ אֶת־יְהוּה קְדוֹשֵׁיו כִּי אִין
 יִרְאוּ אֶת־יְהוּה קְדוֹשֵׁיו כִּי אִין

מַחֲסוֹר לִירְאֵיו:

כַּפִּירִים רָשׁוּ וְרַעְבוּ וְדוֹרְשֵׁי יְהוּה
 כַּפִּירִים רָשׁוּ וְרַעְבוּ וְדוֹרְשֵׁי יְהוּה

לֹא יַחֲסְרוּ כֹל טוֹב:

לִכְוּ בְנֵי־שָׁמְעוּ לִי יִרְאֵת יְהוּה
 לִכְוּ בְנֵי־שָׁמְעוּ לִי יִרְאֵת יְהוּה

אַל־מִדְּכֶם:

מו האיש החפץ חיים אוהב ימים

XII. מִי הָאִישׁ הַחֹפֵץ חַיִּים אוֹהֵב יָמִים

לראות טוב;
לראות טוב:

נצור לשונך מרע וספתוך מדבר

XIII. נִצּוֹר לְשׁוֹנְךָ מֵרַע וּסְפַתוֹךָ מִדְּבַר

מרמה;
מרמה:

סוד מרע ועשה טוב בקש שלום

XIV. סוֹד מֵרַע וַעֲשֵׂה טוֹב בִּקְשׁ שְׁלוֹם

ורדפקו;
ורדפקו:

עיני יהוה אל צדיקים ואזניו

XV. עֵינֵי יְהוָה אֶל צְדִיקִים וְאָזְנוֹ

אל שועתם;
אל שועתם:

פני יהוה בעושי רע להכרית

XVI. פְּנֵי יְהוָה בְּעוֹשֵׂי רָע לְהַכְרִית

מארץ זכרם;
מארץ זכרם:

צעקו ויהוה שמע ומכל צרותם

XVII. צַעֲקוּ וַיהוָה שָׁמַע וּמִכָּל צָרוֹתֵם

הצילם;
הצילם:

קְרוֹב יְהוָה לְנַעֲרֵי לֵב וְאֵת דְּכָאֵי
 קְרוֹב יְהוָה לְנַשְׁבְּרֵי לֵב וְאֵת דְּכָאֵי XVIII.

רוֹק יוֹצֵיט:

רוּחַ יוֹשִׁיעַ:

רְבוֹת רַעוֹת צְדִיק וּמְכַלֵּם יַעֲלֹנֵי
 רְבוֹת רַעוֹת צְדִיק וּמְכַלֵּם יַעֲלֹנֵי XIX.

יְהוָה

יְהוָה:

שׁוֹמֵר כָּל עֲצֻמוֹתָיו אַחַת מֵהֵנָּה
 שׁוֹמֵר כָּל עֲצֻמוֹתָיו אַחַת מֵהֵנָּה XX.

לֹא נִשְׁבְּרָה

לֹא נִשְׁבְּרָה:

תְּמוֹתַת רָשָׁע רַעַח וְשׁוֹנְאֵי צְדִיק
 תְּמוֹתַת רָשָׁע רַעַח וְשׁוֹנְאֵי צְדִיק XXI.

יֵאֲשֵׁמוּ

יֵאֲשֵׁמוּ:

פּוֹדֵה יְהוָה נַפְשׁ עַבְדּוֹ וְלֹא יֵאֲשֵׁמוּ
 פּוֹדֵה יְהוָה נַפְשׁ עַבְדּוֹ וְלֹא יֵאֲשֵׁמוּ XXII.

כָּל הַחֹסִים בּוֹ

כָּל הַחֹסִים בּוֹ:

CAPVT XI.

*De Notis Arithmeticis , nominibus
numeralibus , & mensibus
Hebræorum.*

HEBRÆI per Alphabeti sui literas nume-
rare solent , ut & Græci , & nos per zi-
phras : quæ vox accepta videtur à סְפִירָה nume-
ratio. Literas autem ita diuidunt , ut primus
earum ordo vnitates ; Secundus , Denarios , si-
ue Decades ; Tertius Centenarios ; Quartus
Millenarios complectatur.

9.	8.	7.	6.	5.	4.	3.	2.	1.	
ט	ח	ז	ו	ה	ד	ג	ב	א	Vnitates.

90.	80.	70.	60.	50.	40.	30.	20.	10.	
צ	פ	ע	ס	נ	מ	ל	כ	י	Denarij.

Centenarij.

900.	800.	700.	600.	500.	400.	300.	200.	100.	
------	------	------	------	------	------	------	------	------	--

ץ	ף	ז	ס	ך	ת	ש	ר	ק	
---	---	---	---	---	---	---	---	---	--

Post ך (quod 400. significat) multi alias
litteras ita iungunt.

1000 900. 800. 700. 600. 500.

Ⓔ. תק תר תש תת תתק תתר

Sed prior modus est expeditior.

Millenarij.

10000.9000.8000.7000.6000.5000.4000.3000.2000.1000.

Ⓔ. א ב ג ד ה ו ז ח ט י

Alij numeri componuntur hoc modo:

19. 18. 17. 16. 15. 14. 13. 12. 11. 10.

י יא יב יג יד טו יז יח יט

29. 28. 27. 26. 25. 24. 23. 22. 21. 20.

כ כא כב כג כד כה כו כז כח כט

39. 38. 37. 36. 35. 34. 33. 32. 31. 30.

ל לא לב לג לד לה לו לז לח לט

50. 49. 48. 47. 46. 45. 44. 43. 42. 41. 40.

Ⓔ. מ מא מב מג מד מה מז מח מט נ

Eodem modo unitates cum alijs Denarijs

continguntur.

Ubi quindecim per יה numeranda fuerant, Iudaei diuini honoris causa usurpabant טו, eo quod יה sit usum ex diuinis nominibus.

Annum hunc Domini 1622. (ut hoc obiter dicamus) ita per notas scribimus, ככ ׀ ׀ Eodem modo plures sequentes formari poterunt.

אם נט	1629.	אם כב	1622.
אם ל	1630.	אם כג	1623.
אם לא	1631.	אם כד	1624.
אם לב	1632.	אם כה	1625.
אם לג	1633.	אם כו	1626.
אם לד	1634.	אם כז	1627.
אם לה	1635.	אם כח	1628.

Nomina Numeralia.

Numeri Cardinales.

Gen. Fœm.

Gen. Mascul.

Regim. Absol.

Regim. Absol.

אחת	Vna. Vnus.	אחד	1.
שתי	Duæ. Duo.	שנים	2.
שלוש	Tres.	שלושה	3.
ארבע	Quatuor.	ארבעה	4.
חמש	Quinque.	חמשה	5.
שש	Sex.	ששה	6.
שבע	Septem.	שבעה	7.
שמונה	Octo.	שמונה	8.
תשע	Nouem.	תשעה	9.
עשר	Decem.	עשרה	10.

Sequentes

Sequentes voces, & statui absoluto, & Regimini inserviunt.

Fœm.

Masc.

	אחת Vndecim.	אחד 11.
	שתים Duodecim.	שנים 12.
	שלוש Tredecim.	שלושה 13.
	ארבע Quatuordecim.	ארבעה 14.
עשרה	חמש Quindecim. עשר	חמשה 15.
	שש Sedecim.	ששה 17.
	שבע Septendecim.	שבעה 17.
	שמונה Octodecim.	שמונה 18.
	תשע Nouendecim.	תשעה 19.

Numeri sequentes Communis generis sunt.

quadraginta 40. triginta 30. viginti 20.

ארבעים   שלשים   עשרים

septuag. 70. Sexaginta 60. quinquag. 50.

שבעים   ששים   חמשים

nonaginta 90. octoginta 80.

תשעים   שמונים

Numeri maiores, ab עשרים viginti, usque ad תשעים nonaginta inclusivè, communis generis sunt, ut אנשים עשרים viri, בתולות

בתולות ועשרים וְ־ִּׁׂ׃ viginti puellæ; Numeri ve-
 rò minores (qui sapiùs maioribus præponuntur
 additâ וְ copulâ) genere conueniunt cum sub-
 stantiuis, quæ adijciuntur.

In fœminino gener. In Mascul. genere.

Vna	Vnus
אחת	אחד 21.
Duæ	Duo
שתיים	שניים 22.
Tres	Tres
שלוש	שלושה 23.
Quatuor	Quatuor
ארבע	ארבעה 24.
& viginti	Quinque
ועשרים	חמשה 25.
Sex	Sex
שש	ששה 26.
Septem	Septem
שבע	שבעה 27.
Octo	Octo
שמונה	שמונה 28.
Nouem	Nouem
תשע	תשעה 29.

Hoc

Hoc modo & reliqui maiores numeri, ut
 שלשים triginta. 30. &c. usque ad מאה centum
 100. exclusivè necluntur cum minoribus,
 qui (&) postponi poterunt עשרים ושנים vi-
 ginti (&) duo עשרים ושתים viginti (&)
 duæ, 22. מאה Centum 100. In regimine מאת.
 In plurali מאות.

מאתים ducenti, ducentæ, 200. Minores
 numeri cum מאה in foeminino tantum genere
 ponuntur (licet cum substantiis utriusque gene-
 ris copulentur) idque aliquando in statu abso-
 luto, aliquando in regimine.

מאות	}	שלש trecenti, תא quasi dicas tres centum, &c. 300.
		ארבע quadringenti, תא, 400.
		חמש quingenti, תא, 500.
		שש sexcenti, תא, 600.
		שבע septingenti, תא, 700.
		שמונה octingenti, תא, 800.
		תשע nongenti, תא, 900.

אלף Mille 1000. cum distinctivis accenti-
 bus, אלף. In plurali אלפים millia. In regimi-
 ne אלפי.

אלפים duo millia, 2000. pro quo etiam dicitur אלף שנים 1. Par. 7. 7.

Dictio אלף in minoribus numeris, quibus adiungitur, tantum genus masculinum admittit. Atque hi quidem numeri cum אלף singulari, in statu absoluto reperiuntur: cum plurali אלפים sepius in regimine ponuntur, hoc modo.

}	אלף	שלושה tria millia	3000.
		ארבעה quatuor millia	4000.
		חמשה quinque millia.	5000.
		ששה sex millia	6000.
		שבעה septem millia	7000.
		שמונה octo millia	8000.
		תשעה nouem millia.	9000.
		עשרה decem millia.	10000.

Idem significat אלפים cum iisdem numeris in regimine positus, ut, שלשת אלפים tria millia, ארבעת אלפים 4000. & sic in reliquis. Etiam vox רבבה significat decem millia, seu Myriadem, cuius pluralia sunt רבבות רבות רבוו & רבוא.

עֶשְׂרֵי אֲלָפִים	vndecim millia	11000.
עֶשְׂרֵי שָׁנַיִם	duodecim millia	12000.
עֶשְׂרֵי שָׁלֹשׁ	tredecim millia	13000.
עֶשְׂרֵי אַרְבָּעָה	quatuordecim mil.	14000.
עֶשְׂרֵי חֲמֵשׁ	quindecim millia	15000.
אַלְף עֶשְׂרֵי שֵׁשׁ	sedecim millia	16000.
עֶשְׂרֵי שִׁבְעָה	septēdecim millia	17000.
עֶשְׂרֵי שְׁמוֹנֶה	octodecim millia	18000.
עֶשְׂרֵי תֵשַׁע	nouēdecim millia	19000.
עֶשְׂרֵי עָשָׂרִים	viginti millia	20000.

Pro אַלְף עֶשְׂרֵי עָשָׂרִים viginti millia, *dicitur etiam* רְבֹוֹתַיִם וְרִבּוֹ שְׁתֵּי רִבּוֹ *hoc est*, dux myriades à רִבְכָּה *de quo paulò antè.* Hinc sequentes numeri usque ad nonaginta millia, subsidio harum duarum vocum אַלְף וְרִבּוֹ dupliciter esse ferri possunt.

אַלְף millia	{	שְׁלֹשִׁים	triginta	{	שָׁלֹשׁ	{	30000
		אַרְבָּעִים	quadrag.		אַרְבַּע		40000
		חֲמִישִׁים	quinqua.		חֲמֵשׁ		50000
		שֵׁשִׁים	sexag. [רִבּוֹ]		שֵׁשׁ		60000
		שִׁבְעִים	septuagin.		שִׁבְעַ		70000
		שְׁמוֹנִים	octoginta		שְׁמוֹנֶה		80000
	nonaginta	תֵּשַׁע	90000				

His

*His omnibus numeris maioribus addi possunt minores numeri (ut in priore paradigma-
te vocis עשרים) usque ad תשעים nona-
ginta inclusivè, ut וְאַחַד אֶלֶף וְיָמֵי אֶלֶף
(millia) & vnum mille, 31000. וְיָמֵי אֶלֶף
& c. usque ad וְתַשְׁעָה אֶלֶף וְיָמֵי אֶלֶף
triginta (&) duo millia 32000.
& c. usque ad וְתַשְׁעָה אֶלֶף וְיָמֵי אֶלֶף
triginta (&) nouem millia. 99000.*

מֵאָה אֶלֶף vel (in regimine) מֵאָת אֶלֶף cen-
tum millia. 100000, pro quo licebit etiam di-
cere עֶשְׂרֵה רִבּוֹת id est, decem myriades. At-
que hic duplex loquendi modus in sequentibus
quoque seruari poterit.

מֵאָת אֶלֶף	ducenta mil- lia. 200000.	עֶשְׂרִים	20. myr.
שְׁלֹשׁ מֵאוֹת	trecenta millia. 300000.	שְׁלֹשִׁים	30. myr.
אַרְבַּע מֵאוֹת	quadrin- gēta millia. 400000.	אַרְבָּעִים	40. myr.
חֲמִשׁ מֵאוֹת	quingen- ta millia. 500000.	חֲמִשִּׁים	50. myr.
שֵׁשׁ מֵאוֹת	sexcenta millia. 600000.	שֵׁשִׁים	60. myr.
אֶלֶף		רִבּוֹת	
		V	שִׁבְעִים

מאות שבע septingen- ta millia. 700000.	שבעים 70. myr.
מאות שמונה octingē- ta millia. 800000.	שמונים 80. myr.
מאות תשע nongenta millia. 900000.	תשעים 90. myr.

Alij numeri tam maiores quàm minores hoc modo adduntur ומאת ארף ועשרים ומאת ארף centum & viginti millia.

In hoc porrò & similibus alijs exemplis minor numerus in genere masculino ponitur, quia refertur ad vocem masculinam ארף. Huc spectat מאה רבה centum myriades, hoc est, deciescentena millia, seu millia millium, & רבות רבות myrias myriadum, seu, 100. milliones.

ANNOTAT.

I. *Masculina à Tribus usque ad Decem, terminationem fœmininorum habent, & contrà Fœminina Masculinorum, (ut ex ipsa horum numerorum recensione discere licet) paucis exceptis, quorum nonnulla etiam utriusque generis legun-*

De Nominibus Numeralibus. Cap. XI. 307
leguntur, ut Gen. 7. 13. **שְׁלֹשֶׁת נָשִׁים** & tres
vxores. Sic Ezech. 40. 26. **שִׁבְעָה מַעְלוֹת** se-
ptem gradus.

I I. *Quae terminationem singularis numeri
habent, iunguntur substantiuis pluralibus, ut Ge-
nes. 18. 2. **שְׁלֹשָׁה אַנְשִׁים** tres viri, 1. Par. 25. 5. **בָּנוֹת**
שְׁלֹשׁ tres filia. Hoc intelligitur de numeris
Denarium non excedentibus. Nam **מֵאָה** cen-
tum & **אֶלֶף** mille, cum singularibus nectun-
tur, Deut. 22. 19. **מֵאָה כֶּהָן** centum argentei,
2. Sam. 19. 17. **אֶלֶף אִישׁ** mille viri.*

III. *Ezech. 33. 10. legitur **אֶחָד** pro **אֶחָד** unus.
Gen. 48. 22. & alibi **אֶחָד** etiam extra regimen
inuenitur. Fœmininum **אֶחָת** una cum tribus
accentibus maioribus habetur pro **אֶחָת**. Duo illa
שְׁנַיִם & **שְׁתַּיִם** cum alijs numeris composita
secundum ac tertium punctum mutant in .. ,
שְׁנַיִם & **שְׁתַּיִם**. Cum alijs nominibus aut
perdunt **ם**, ut **שְׁנַיִם אַנְשִׁים** duo viri, aut nihil
mutant, ut **שְׁנַיִם אַנְשִׁים**. Gen. 38. 24. legitur
שְׁלֹשׁ מְשָׁל pro **שְׁלֹשָׁה** tres. Illud 2. Samuel. 12. 6.
אַרְבַּעַתַּיִם exponitur quadruplum, licet dualis
sit numeri, eodem modo **שִׁבְעַתַּיִם** septuplum,*

Pf. 12. 7. Prov. 6. 31. Pro undecim & undecimo dicitur etiam in Masculino עֶשְׂתֵי עָשָׂר & in fœminino עֶשְׂתֵי עֶשְׂרֵה. Hac autem vox עֶשְׂתֵי communis est generis, neque extra Regimen reperitur.

IV. *Ex his Numeralibus nonnulla cum affixis quibusdam leguntur, שְׁנַיִם duo, ambo, שְׁנֵיהֶם ambo ipſi, שְׁנֵיכֶם ambo vos, שְׁנֵינוּ ambo nos. שְׁלֹשָׁה tres, שְׁלֹשְׁתֶּם tres vos. שְׁלֹשָׁהם tres ipſi, Num. 12. v. 4. 5. אַרְבָּעָה quatuor. אַרְבַּעַתֹּם quatuor ipſi. Sic חֲמֵשִׁים quinquaginta, חֲמֵשִׁים חֲמֵשִׁי quinquaginta eius, חֲמֵשִׁים חֲמֵשִׁיךָ quinquaginta tui, חֲמֵשִׁים חֲמֵשִׁיהֶם quinquaginta eorum, &c.*

V. *Idem substantivum cum pluribus numeris bis, ter, aut etiam ſæpiùs exprimitur, ubi Latine tantùm ſemel ponitur. Veluti Genes. 5. 27. וַיְהִי כָל-יְמֵי מֶתוּשֶׁלַח תִּשְׁעִים וְשֵׁשִׁים שָׁנָה וְתִשְׁעִים: Ad verbum: Et fuerunt omnes dies Methuſelach novem & ſexaginta anni & nongenti anni. Hic שָׁנָה bis repetitur. Noſter ita vertit: Et facti ſunt omnes dies Mathuſalæ nongenti ſexaginta novem anni.*

De Nominibus Numeralibus. Cap. XI. 309
anni. Sic sæpiùs eodem libro, in cuius cap. 23. 1.

ויהיו חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים ;

Ad verbum : Et fuit vita Saræ centum
anni, & viginti anni, & septem anni. Hic
שנה annus ter ponitur, cum noster ita rectè
verterit : Vixit Sara centum viginti se-
ptem annis. Reperitur etiam cum numeris
sola copula sæpiùs iterata, ut Exod. 6. ט. 16.

Et anni
vitæ Levi, septem & triginta & centum
anni. Ex quibus satis colligitur, quomodo mi-
nores maioribus numeris adiungendi ; Verbi
gratia, שש מאות אלף sunt sexcenta millia,
600000. Si autem dicas, שש מאות ואלף sunt
tantum mille sexcenti 1600. שש ומאה ואלף
sunt mille, centum, sex, 1106. שש ומאת אלף
sunt centum & sex millia, 106000 quia אלף
etiam ad שש per zeugma retrahitur.

NVMERI ORDINALES.

Fœmininus.

Masculinus.

ראשונה prima.

ראשון primus.

שנית secunda.

שני secundus,

V 3

שלושית

שְׁלוֹשִׁית	tertia.	שְׁלוֹשִׁי	tertius.
רְבוּעִית	quarta.	רְבוּעִי	quartus.
חֲמוֹשִׁית	quinta.	חֲמוֹשִׁי	quintus.
שֵׁשִׁית	sexta.	שֵׁשִׁי	sextus.
שִׁבְעִית	septima.	שִׁבְעִי	septimus.
שְׁמוֹנִית	octava.	שְׁמוֹנִי	octavus.
תְּשׁוּעִית	nona.	תְּשׁוּעִי	nonus.
עֶשְׂרִית	decima.	עֶשְׂרִי	decimus.

Pro sequentibus Ordinalibus utuntur
Hebræi numeris Cardinalibus suprâ ex-
positis, ut

אֶחָד עֶשְׂרֵה	vel	אֶחָד עֶשְׂרֵה	vel
עֶשְׂרֵה עֶשְׂרֵה	vnde-	עֶשְׂרֵה עֶשְׂרֵה	vnde-
decima.		decimus.	
שְׁתַּיִם עֶשְׂרֵה	duo-	שְׁנַיִם עֶשְׂרֵה	duode-
decima.		decimus.	
שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה	decima	שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֵה	decimus
tertia.		<i>Et c. ut suprâ.</i> tertius.	
תְּשַׁע עֶשְׂרֵה	decima	תְּשַׁע עֶשְׂרֵה	decimus
nona.		nonus.	
עֶשְׂרִים (<i>communis generis</i>) vigefimus & vigefima.			
אֶחָד וְעֶשְׂרִים vigefimus primus.			

ועשרים אחת vigesima prima.

ועשרים שנים vigesimus secundus.

ועשרים שתים vigesima secūda, &c. ut supra.

מאה centesimus & centesima. מאתיים du-

centesimus & ducentesima. שלש מאה tre-

centesimus, & trecentesima, &c.

אלף millesimus & millesima. *Atque hoc*

modo alij numeri Cardinales sequentes pro or-

dinalibus separatim & coniuñctim usurpari

possunt, quamuis sacra scriptura non omnium

exempla suppeditet. Verum quia uterque nu-

merus iste voce omnino conuenit, ac consequen-

ter dubiam significationem persepe efficit (nam

exempli gratia, עשרים שנה significare potest

viginti annos, & vigesimum annum) ex

orationis serie seu sensu colligendum est, uter nu-

merus Cardinalis an Ordinalis talibus in locis

accipiendus sit.

ANNO TATIO.

Fœminina Ordinalia etiam in ה formantur, ut

שניה secūda, שלישיה tertia, חמישיה quinta,

ששית sexta, שביעיה septima, שמיניה octaua,

תשיעיה nona, עשיריה decima. Horum pluralia formantur in יות, ut שנייות secundæ. Terminatio prior in ית non solum ordinem, sed etiam partem significat, ut ששית Ezech. 4. 11. sexta pars.

II. Quædam aliam præterea formam admittunt, ut משנה secundus, duplex (quod in regimine cum fæminino reperitur, Deut. 17. 18. & scribet tibi את-משנה חתורה secundâ legē) Exod. 16. ט. 5. duplum. שלש tertius, seu tertianus, רביע quartus, seu quartanus. & רובע & רבע significant quartam partem sicut חמש quintam partem. Numeri aliquot Cardinales etiam infra decem pro Ordinalibus nonnunquam sumuntur. Vnde illud Gen. 1. 5. Et fuit mane, dies אחד vnus, rectè exponitur, primus, prout sequentia Ordinalia שני pro quo ponitur שתיים Agg. 2. ט. 11. secundus: שלישי, &c. declarant. In plurali אחדים Gen. 11. ט. 1. Significat ijdem Gen. 27. ט. 44. aliquot.

NUMERI ADVERBIALES.

Hos numeros semel, bis, ter, quater,
quinque,

De Numeris Aduerbialibus, Cap. XI. 313
quinque, &c. si propriè loquendum sit,
 Hebræi non habent. Eos tamen plerun-
 que per nomen פעַם quod *vicem* signifi-
 cat, supplere solent, additis deinde nume-
 ris Cardinalibus fœmininis (quorum ta-
 men loco aliquando etiam masculini le-
 guntur) quos res postulat, hoc modo:

אחת פעַם		Semel, vel vna vice.
פעַמי		Bis, vel duabus vicibus.
שלוש פעַמים		Ter, vel tribus vicibus.
ארבע	} פעַמים {	Quater.
חמש		Quinquies.
שש		Sexies.
שבע		Septies.
שמונה		Octies.
תשע		Nouies.
עשר		Decies.

Cum sequentibus numeris pluralibus ponitur
 פעַם *in singulari, iuxta regulam datam pag.*

307.

V

S

עשרים

עשרים	}	}	vicies.	
שלשים			trices.	
ארבעים			quadragies.	
חמשים			quinguagies.	
ששים			sexagies.	
שבעים			septuagies.	
שמונים			} פְּעֵם	octogies.
תשעים				nonagies.
מאה			}	centies.
מאתים				ducenties.
שלש מאה				trecenties.
אלף				millies,
אלפים				bis millies.
שלשה אלף	ter millies.			

Et sic ulterius.

ANNO T A T.

In eadem significatione cum numeris Cardinalibus instar nominis פְּעֵם iunguntur duo alia nomina in plurali, nimirum מְנִים (cuius singulare non extat) à מְנָה numerare, & רגלים à רגל pes, veluti Gen. 31. 7. mutauit mercedē meā עשרת מְנִים decem vicibus

seu

seu numeris, & Exod. 23. 14. שְׁלֹשׁ רֵגְלִים tribus vicibus seu gressibus. In priore tamen loco numerum masculinum, in posteriore femininum additum obseruare licet. Exod. 30. 10. solum positum reperitur אֶחָד vna, supple, vice, & Gen. 18. 32. אֶחָד.

De Mensibus Hebræorum.

Mensis ab Hebræis חֹדֶשׁ vocatur ab שָׁחַד renouauit, quòd in eo Luna innouetur: quam hoc quoque nomine appellantur Calendæ, seu primus dies mensis. Vocatur item mensis יָרֵךְ, quæ vox aliàs Lunam significat. Porro de mensibus hæc potissimum dicenda occurrunt. Vnum est, Hebræis duplex fuisse anni initium, sicut etiam duplicem annum, sacrum scilicet & vulgarem. Annus sacer numerabatur ordine solemnitatum, incipiebatque fere ab æquinoctio verno: quo tẽpore Israelitæ ex Ægypto egressi sunt. Vulgaris inchoabatur ab æquinoctio autũnali, quẽ Moses quãtũ ad nũdinationes rerũ venalium, aliaque publica negotia attinet, etiam post hunc sacrum institutum reliquit.

Alterum

Alterum est, Hebraeos menses, non Solis, sed
 Lune cursu metiri, ob eamque causam fieri, ut
 Hebraici non ex aequo mensibus nostris respon-
 deant. Tertium est, pleraque mensium nomina,
 quae adferemus, Chaldaica potius esse quam He-
 braica, ideoque non usitata fuisse Hebraeis ante
 captiuitatem Babylonicam, neque inueniri, nisi
 in libris, post illam conscriptis. Caterum ante
 captiuitatem menses frequentius suo notaban-
 tur ordine, Primus, secundus, prout in scriptu-
 ra sacra obseruare licet, quamuis dubitandum
 non sit, quin alia praeterea nomina, siue ea pro-
 pria, siue epitheta duntaxat appellare placeat,
 tum habuerint, de quibus paulo post. Verum iam
 ipsa mensium nomina, seruato sacri anni ordi-
 ne, proponamus.

Primus est נִסָּן Nisan, 2. Esd. 2. 1. cui apud
 Romanos respondet pars Martij, & pars
 Aprilis: quod item de ceteris mensibus sequenti-
 bus intelligendum est. Etymon huius vocis in-
 certum. Exod. 13. 4. appellatur אֲבִיב אֲבִיב virens,
 quod eo tempore omnia iam vireant: ideo Lxx.
 verterunt ἐν μηνὶ τῶν νέων in mense nouo-
 rum

De mensibus Hebræorum, Cap. XI. 317
rum, hoc est, initio veris.

Secundus est יָאֵר Ijar (vox hæc peregrina) vocaturque 1. Reg. 6. 1. זִיּוּ ziu, è quòd in eo conspiciatur arborum amœnitas & splendor, qui וִי dicitur. Respondet ex parte nostro Aprili.

Tertius סִיָּן Sivan, Esth. 8. 9. vox itidem peregrina. Respondet ex parte nostro Maio.

Quartus, תַּמּוּז Tammuz. Iunium Hebræi hac voce appellant, quæ Ezech. 8. 14. à S. Hieronymo pro Adonide accipitur.

Quintus, אָב Av. Respondet partim nostro Iulio.

Sextus, אֱלּוּל Elul, Neh. 6. 15. & 1. Mach. 14. 28. Respondet partim nostro Augusto.

Septimus, תִּשְׁרִי Tischri. Respondet partim nostro Septembri, estque initium anni vulgaris. Etymon probabiliter sumitur à Chaldaica radice אִשְׂרָא remittere debita, parcere, condonare. Hoc enim mense Iudæi præter festum dedicationis templi & tabernaculorum, agunt etiam solemnitatem expiationis. Dicitur præterea 1. Reg. 8. 2. mensis אֶתְנַיִם Ethanim, hoc est, fortitudinum seu virium, quòd videlicet

tum

tum omnia ad maturitatem & summum incrementum peruenerint. Alij alias עֶֿטֶה Ethanim rationes afferunt.

Octauus מַרְחֶשְׁוֶן Marchesvan. Respondet partim nostro Octobri. 1. Reg. 6. 38. Vocatur mensis בּוּל Bul quasi à מַבּוּל inundatio, propter multitudinem pluuiarum, quæ hoc mense decidere solent.

Nonus, כִּסְלֵו seu כֶּסֶלֵו Kisleu aut Casleu, Zach. 7. 1. Respondet partim nostro Nouembri. Etymon quidam deduci volunt à כֶּסֶל quod etiam inconstantem significat, quòd eo mense Orion oriatur (qui Job. 9. 8. כֶּסֶל dicitur) magnaque sit cæli inconstantia & intemperies.

Decimus, טֵבֶת Teveth, Esth. 2. 16. Respondet ferè nostro Decembri.

Vndecimus, שֶׁבַט . S. Hieronymus עֵֿיֶן 70. legunt Sabat. Zach. 1. 7. Iudæi שֶׁבַט Schebat. Respondet partim nostro Ianuario.

Duodecimus, אָדָר Adar, Esth. 9. 1. Respondet partim nostro Februario.

Est præterea Hebræis וַאֲדָר Vaadar, secundus Februarius, quando annus est 13. mensium

De inuestigatione thematum, Cap. XII. 319.
sum unoquoque vel triennio vel biennio: nempe septies intra nouendecim annorum cyclum, quibus Luna suo reditu, solitum planè absoluit circulum. Habet autem dies 30.

CAPVT XII.

De inuestigatione Thematum seu Radicum.

LEXICA Hebraorum non continent ordine Alphabetico nomina, Verba, ac ceteras dictiones, sed solum themata siue radices, quibus subiiciunt eas omnes voces, quæ ab illis deriuantur. Vt igitur, quocunque vocabulo oblato, Radicem eius inuestigare possimus, primum mandanda est memoriæ diuisio literarum in undecim radicales his vocibus comprehensas **ב ש ח ט ז ק צ ר** undecim seruales **ב ש ח ט ז ק צ ר**.

Deinde sciendum est, ex undecim seruilibus quatuor esse, quæ etsi initio dictionis aliquando seruiant, tamen in medio ac fine, semper sunt
de

de themate, videlicet, אַרְבַּשׁ, licet per coniunctionem plurium vocum aliquando sint in medio serviles, ut וְלִבָּן & filio. Rursum alias quatuor in principio, & sine dictionis non rarò seruire, in medio autem semper ad radicem pertinere, videlicet מְנַכָּה licet similiter aliquando per coniunctionem vocum sint in medio, ut וּמְלִמָּר & docens. Denique reliquas tres תָּוּ in principio, medio, & sine radicales & serviles esse posse. Quibus observatis, oblata voce, cuius radicem querimus, initio remouenda sunt omnes literæ serviles: & si quidem remanent literæ tres radicales, (vel plures, vel etiam tantum duæ, quanquam pauca sint radices duarum literarum vel plurium, quàm trium) eæ sine dubio radicem efficiunt. Quòd si remotis seruilibus, non manent tres literæ semper radicales, videndum est, num ex seruilibus nonnullæ sint reponenda, quippe cum earum aliqua, in medio semper sint de themate, ut מְנַכָּה, aliqua etiam in medio & sine, ut אַרְבַּשׁ, aliqua demum, ut תָּוּ saltem possint esse, & quidem ubique, radicales. Si vero neque hoc modo Radix prodeat, recurrendum

De inuestigatione thematum, Cap. XII. 321
rendum est ad Imperfecta, hoc est, ad Quiescentia
vel Defectiua, & idcirco plerumque vel
preponendum Nun aut Iod, vel inferendum Vau
aut Iod, aut adiungendum Aleph aut He, vel
certè tertia duplicanda.

Facilior fortè modus fuerit, remouere literas,
quæ facile noscuntur non esse de themate, ut for-
mativas personarum & temporum in verbis,
Affixa, Coniunctionem & articulos, &c. Quòd
si his remotis non manent radicales, plerumque,
vox ex imperfectis erit, & idcirco ferè prepo-
nendum Nun, vel Iod, &c. ut paulò antè di-
ctum.

Est & alius perutilis modus, ut nimirum di-
ligenter ad nominum verborumque significa-
tiones attendamus. Qui enim nouit, קָוַי idem
esse quod coxit, dubitare non potest, quin illud
Gen. 25. 29. קָוַי significet & coxit. item qui
nouit אָזְנִי idem esse, quod aurem, & verbum
ab eo deductum, idem significare, quod auribus
percipere, vel aures inclinare, facile iudica-
bit illud Prou. 17. 4. fallax אָזְנִי obtemperat
(auscultat) labijs mendacibus, esse dedu-

etum ab און, & perfectum esse מאון. Sic etiam quia בן filius, à בנה ædificavit, derivatur, quòd sit quasi ædificium patris, colligendum erit, etiam בת filiam, quasi בנת vel בנות, ut & alia quedam, ab eadem radice derivari, quandoquidem & filia parentum opus, & in veris radicibus indagandis maxima significationis ratio habenda est.

Radices plurium quàm trium literarum à Lexicographis ponuntur in fine vocum cuiusque literæ initialis, ut אבנט balteus, cingulum, post omnes voces inchoatas ab א. ברזל ferrum, post inchoatas à ב, & ita in cæteris.

INSTI-

INSTITVTIONVM
HEBRAICARVM
PARS QVINTA
DE SYNTAXI.

*Ea potissimum hac parte prosequemur,
quorum ignoratio non paruum ad-
ferre solet discendi cupidis impedi-
mentum, & quorum pleraque He-
brais sunt propria.*

CAPVT I.

De Constructione Nominum.

1. **E**TSI substantium & adiecti-
uum in genere & numero ple-
rumque conueniunt, (*eadem est ratio Pro-
nominum & Participiorum*) aliquando ta-
men dissentiunt, ut Exod. II. 6. *קָמַרְתָּ לְפָנָי*
clamatio, qualis ipse (pro ipsa) non fuit, &c.

Zach. 5. 10. *Quòd מולכות הַמָּה ista deferunt amphorum?* Isa. 19. *Tradam Ægyptum in manu קֶשֶׁה אֲדוֹנָיִם dominorum crudelis, pro crudelium.* Gen. 27. *אֲרִיִּךְ אָרָוֶר וּמְבַרְכִיךָ בָרוּךְ maledicentes tibi maledictus, & benedicentes tibi benedictus.* apparet tamen hîc etiam partitio, quasi dicat, *quicumque maledixerit tibi, sit ille maledictus, &c.*

2. Quando duo nomina substantiva rerum diversarum in oratione continuantur, alterum erit in Regimine huic linguæ proprio, de quo dicitur p. 2. cap. 4. Hanc regulam imitantur participia, ut Psal. 5. 6. *פְּעֹלֵי אֱוֹן operantes iniquitatis, pro iniquitatem,* Psal. 32. 1. *בְּסוּי חַטָּאתַי נִשְׁוִי פֶשַׁע remissus iniquitatis, tectus peccati, id est, cuius iniquitas est remissa, cuius peccatum est tectum.* Imò & ipsa verba, ut Num. 21. 5. *לְשַׁבֵּת עַר ad inhabitandum Ar, siue, ut requiescerent in Ar.* Gen. 38. 9. *נָתַן זֶרַע dare semen.*

3. Atque hæc Regiminis ratio in diuersis nominibus apud Hebræos continuatur, ut Ios. 10. 24. *אֶל-קַצִּינָי אֲנֹשֵׁי מִלְחָמָה Et ait*

ad

ad principes virorum belli. Solet tamen quandoque substantivum habere formam regiminis, etiam non sequente Genitivo, sed literis שָׁבֵלִים, ut Eccl. 11. 3. מִקּוֹם שִׁיפּוֹל, *in loco, quo cecidit.* 2. Sam. 1. 21. הַרֵי בְּנֵי־בּוֹעַ *montes in Gelboe.* Job. 18. 2. קִנְיֵי לְמַלְיָן *fines sermonibus.* Ezech. 13. 2. נְבִיאֵי מִלְּבָב *propheta ex corde suo.*

4. Status absolutus ponitur nonnunquam pro regimine, ut 2. Reg. 7. 1. סֵאת־סֵלֶת *satum, seu modius simila.* Prou. 22. 21. אֲמָרִים אֱמֶת *eloquia veritatis.* Ezech. 22. 18. סִינִים כֶּסֶף *scoriae argenti.* 2. Par. 4. 13. רְמוֹנִים שְׁנַיִם טוֹרִים *duo ordines malorum granatorum.* Et vice versa, regimen ponitur pro statu absoluto, ut Isa. 33. 6. חֵכְמָה וְדַעַת *sapientia & scientia.* Ps. 77. מַלְאֲכֵי רָעִים *angeli mali.* Isa. 17. 10. נִטְעֵי גַעֲמִנִים *plantationes fideles, ubi y pro א in secunda dictione.*

5. Genitivus nominis substantivi fœminini sæpe loco adiectivi ponitur, ut Exod. 3. 5. קֹדֶשׁ אֶרֶץ *terra sanctitatis, pro, sancta,* Job. 34. 10. & 34. אֲנָשֵׁי לֵבָב *viri cordis,*

pro, cordati, siue intelligentes. Ruth. 3. 11. אִשָּׁת
 לְהַלְמִי mulier virtutis, id est, virtute prædita. Ita
 dicunt: Viri nominis, id est, famosi seu cele-
 bres: Viri numeri, id est, pauci, quos faciliè nu-
 meres. Viri verborum vel labiorum, id est,
 eloquentes vel loquaces.

6. Adiectiuum fœmininum etiam in
 plurali absolutè ponitur, quemadmodum
 apud Latinos neutrum, ut Psalm. 12. 4.
 לְשׁוֹן מְדַבֵּרַת נְדוּלוֹת linguam magniloquam, id
 est, magna iactantem. Iob. 5. 9. עֲשֵׂה נְדוּלוֹת
 וְאֵין חֶקֶר נֶפֶל לְאֹת עַד-אֵין מִסְפָּר, Qui facit ma-
 gna & inscrutabilia, & mirabilia absque nu-
 mero: videatur annotatio pag. 30. 12.

7. Pluralis numerus accipi solet pro vno
 de singularibus, vt Iud. 12. 7. Mortuus est &
 sepultus בְּעָרֵי גִלְעָד in ciuitatibus Galaad, id
 est, in una earum; nisi י pro ו sit positum.
 Zach. 9. 9. super pullum filium אֶתְנֹת אֲסִינָרִים, id est, unius earum.

8. Abstracta pro concretis ponuntur,
 modò actiue, modò passiuè sumpta, ut
 Psal. 18. 2. Diligam te, Domine, חֲזָקִי fortitudo
 mea,

mea, id est, qui me fortem efficit. Psal. 91. 9. Tu es spes mea מַחְסִי id est, is, in quo spero, Gen. 31. 42. Timor Isaac, פֶּחַד יִצְחָק, id est, Deus, qui timebatur & colebatur ab Isaac.

9. Adiectiua, quæ apud Latinos regunt ablatiuum, hic habent modum regiminis ac proinde genitiui, vt Ioel. 2. 5. עֲרִיךְ מִלְחָמָה instructus belli, pro, bello. Psal. 24. 4. נָקִי כַפַּיִם וְבֵר לֵבָב innocens manuum, mundus cordis, pro, manibus, corde.

10. Verbalia actionem significantia & in regimine posita interdum casus suorum verborum admittunt, vt Amos. 4. 11. כְּמַהֲפַכַת אֱלֹהִים אֶת-סֹדוֹם secundum euer- sionem Dei Sodomam, id est, sicut euertit Deus Sodomam. 2. Paral. 2. 11. בְּאַהֲבַת יְהוָה אֶת-עַמּוֹ in amore Domini populum suum, id est, quia dilexit Dominus populum suum. Hoc tamen exemplum etiam ad 2. reg. referri potest.

11. Comparatiuum exprimunt Hebræi beneficio propositionis מִן seu literæ מ. pro מִן positæ, vt Cant. 1. 2. טוֹבִים דְּדֹרֶךְ מַיִן בֹּנִים דְּדֹרֶךְ מַיִן boni amores tui præ vino, id est, meliores vino.

Sic Psal. 45.3. יְפִיפִיתַי מִבְּנֵי אָדָם *speciosus forma præ filijs hominum*. Psal. 117. טוֹב לַחֲסוֹת בַּיהוָה, *Bonum est sperare in Domino, quàm sperare in Principibus, & alia sexcenta*. Reddunt etiam per nomen in genitiuo positum, vt Psal. 89.28. עֲלֵי אֲרָץ לְמַלְכֵי-*Excelsus regum, siue præ regibus terra*. Item per על, vt Deut. 26. v. 19. עָלִיוֹן עַל כָּל-הַגּוֹיִם *excelsior omnibus gentibus*.

12. Superlatiuus apud Hebræos his fere modis exprimitur. I. per aduerbium מְאֹד, ut Gen. 1. *Vidit Deus cuncta, quæ fecerat, & erant valde bona* מְאֹד טוֹב id est, *optima*. II. per copulationem substantiuui cum alio substantiuo, vt Ps. 36. 4. *Verba eius iniquitas & dolus* אֵין וּמְרָמָה, id est, *dolosissima & iniquissima*. III. per genitiuum pluralem siue diuersi nominis, vt Isa. 53. 3. אִישׁ מִכְּאַבּוֹת *vir dolorum, id est, summis affectus doloribus*. I. Sam. 21. 7. אֲדִיר הַרוּעִים *potentissimus pastorum: siue nominis eiusdem, vt Cant. 1. 1. שִׁיר הַשִּׁירִים Canticum canticorum*. Eccl. 1. 2. הַבַּל הַבָּלִים *vanitas vanitatum*. IV. per
geni

genitiuum singularis numeri, vt Pl. 61. 4.

Turris fortitudinis, מְגִדָּל עֵץ, id est, *turris fortissima*. V. per seruilē literam ב, vt Cant.

1. 8. הִיפַח בְּנָשִׁים O pulcherrima mulierum.

13. Ad amplificationem & excellen-

tiam utuntur Hebræi nominibus Dei, vt

Psal. 80. 11. *arbusa eius sicut* אֲרְוֵי אֵל cedros Dei, id est, *procerissimas*. Sic etiam dicitur,

Pl. 36. 7. הַרְרֵי אֵל *montes Dei*, id est, *maximi*.

Pl. 98. 3. יְשׁוּעַת אֱלֹהֵינוּ *salutare Dei nostri*, id

est, *salus eximia Deoque digna*. Item duo

coniungunt substantiua, quæ idem signi-

ficient, vt Pl. 40. 3. *Eduxit me de lacu misere-*

riæ, מִמַּיִט הַיּוֹן *de luto fœcis seu cœni*, id est,

de luto densissimo.

14. Defectum diminutiui propriè dicti

solent per eiusdem nominis iterationem

compensare, vt 1. Sam. 1. 24. *Puer autem*

adhuc erat infantulus הַנְּעָר נְעָר. Possunt etiã

per adiectiuum, vt Cant. 8. 8. אָחוֹת לָנוּ קְטָנָה

soror nostra parua seu paruula est. Aut ad-

iuncto aduerbio מְאֹד קְטָנָה *valde parua*.

מְאֹד צָעִיר *adolescentulus*. Psalim. 119. 141. מְאֹד צָעִיר

X 5 *valde*

valde adolescentulus.

15. Distributiua per eiusdem nominis iterationem redduntur, vt Gen. 7. 2. *Ex omnibus animantibus mūdīs tolles* שְׁבַעָה שְׁבַעָה *septem & septem, id est, septena.* Gen. 32. 16. *Et dedit in manus seruatorum suorum* עֶרְר עֶרְר *gregem, gregem, id est, singulos greges.* Isa. 58. 2. *אֹתֵי יוֹם יוֹם יִדְרְשׁוּן, me die die querunt, id est, per singulos dies.* Per eandem significatur etiam diuersitas, vt Prouerb. 20. 10. *אֶכֶן וְאֶכֶן אֵיפָה וְאֵיפָה pondus & pondus, mensura & mensura (id est, ad fraudes varia) utrumque abominabile est apud Deum.*

16. Vniuersitas seu multitudo significatur per idem nomen geminatū in diuerso genere, vt Isa. 31. *validum & fortem, seu validam,* מְשַׁעֵן וּמְשַׁעֵנָה *quasi dicas, sustentatorem & sustentatricem, id est, omne robur.* Eccl. 2. 8. *cantores & cantatrices* שָׂרִים וְשָׂרוֹת *id est, omne genus musicorum.* Ier. 7. 34. *vox sponsi, & vox sponsæ, id est, omnis lætitia, plaususque nuptialis.* Multitudo significatur etiam per nomen in eodem repetitum
gene

genere, vt Genes. 14. 10. *vallis autem silue-
uestris habebat multos puteos בְּאֵרֵת בְּאֵרֵת bitu-
minis.*

17. Quia Hebræi carent propriis reci-
procis, pro iis vtuntur affixis tertiæ per-
sonæ, ut Isa. 6. 2. *Duabus velabant פָּנָיו fa-
ciem eius*, id est, quisque suam, & *duabus
velabant רַגְלָיו pedes eius*, id est, quisque
suos & *duabus volabant*. Psal. 141. 10. *ca-
dent in retiaculo eius*, בְּמַכְמְרָיו peccatores,
id est, *quisque in suo*, vel, *in sua quisque retia-
cula*, nisi malis per eius referri iniquitatem,
vel subaudiri Diabolum. Psal. 25. 22. *libera
Deus Israel ex omnibus צְרוּתָיו tribulationi-
bus suis*. & Psal. 130. 8. *Ipsè redimet Israel ex
omnibus יְנוּתָיו iniquitatibus eius*, in qui-
bus duobus exemplis vidēs idē affi-
xum modò reciprocè, modò tantum re-
latiuè accipi.

18. Relatiuum אֲשֶׁר & antecedens non
possunt non conuenire, cùm illud utrius-
que & generis, & numeri sit, nec in ca-
sus inflectatur modò: tamen relatiuum
omitti

omittitur, vt Pl. 18.44. **עַם לֹא יָדַעְתִּי יַעֲבֹדוּנִי** *populus (אֲשֶׁר quem) non cognoui, seruiuit mihi: modò ipsum antecedēs, Ruth. 2.9. וּשְׁתִּיתִּי*
מֵאֲשֶׁר יִשְׁאַבּוּן & *bibe de (מֵיִם aqua) quam hauserint. Genes. 44. 1. וַיִּצַּו אֶת-אֲשֶׁר עַל-בֵּיתוֹ.*
Et præcepit, qui super domum suam, id est, præcepit ei, qui, &c. siue, dispensatori domus suæ.

19. Post relatiuum passim additur frequenti voci aliud relatiuum, seu pronomen affixum, vel redundās, vel emphaticum, vt Gen. 1.11. **אֲשֶׁר זָרַעַן בּוֹ** *cuius semen eius in ipso. Psa. 1.4. כִּמּוֹץ אֲשֶׁר תִּדְפֶּנּוּ רוּחַ* *sicut puluis seu gluma quam proijciet eam ventus.*
 Hinc illud Psa. 19.4. *quorum non audiantur voces eorum.* Item Psa. 122.4. *Cuius participatio eius in idipsum, pro, cuius participatio pariter, & alia non pauca hunc Hebraismum imitantia.* Est etiam vbi hoc affixum solùm sine relatiuo ponitur. vt Iob 5. 17. **אֲשֶׁר יִכְחַשׁ אֱלֹהִים** *Beatus homo, quem corripit Deus.*

20. Usitatum est Hebræis ponere nomina

minatiuum nominis, cuius postea casum alium per affixum, vel aliter referunt. vt

Pf. 11. 4. יהוה בשמים כסאו *Dominus in caelo sedes eius*, pro, *Dominus in caelo sedes*. Num. 5.

12. איש איש בן תשטה אשתו, *Vir, vir, si declinauerit uxor eius*, id est, *cuiuscunque uxor errauerit*: nam איש pro unoquoque etiam non

geminatum solet accipi. Pf. 90. ימי שנותינו *Dies annorum nostrorum*

in ipsis septuaginta anni, id est, in ipsis diebus annorum nostrorum (sunt) septuaginta anni.

21. Relatiuum ponitur interdum ante suum antecedens, vel id refert, quod mente cogitatur, vt Exod. 2.

וַיִּרְאֵהוּ אֶת-הַיֶּלֶד וַיִּרְאֵהוּ אֶת-הַיֶּלֶד *vidit eum puerum*. Pf. 87. 1. יסודתו *fundamentum eius* (gloriosae ciuitatis Dei, de qua v.

3.) in montibus sanctis. Prou. 7. 8. *considero uerdecordem iuuenem, qui transit per plateam iuxta*

פנה *angulum eius*, & prope *viam ביתה domus illius* (mulieris scilicet, de qua v. 10.)

graditur. Cant. 3. 3. Num *את שאהבה quem diligit anima mea vidisti?* ad cuius imitatio-

nem

nem illa feruens amore 10. 20. 15. dicebat.
Domine, si tu sustulisti eum, dicito mihi.

22. Ipsum antecedens non rarò ponitur loco relatiui, maximè si nomen proprium sit, vt eundem esse, de quo dicitur, dubitari omnino non possit. vt Gen. 5. 1.
Creauit Deus hominem, ad similitudinem
 אֱלֹהִים Dei (pro, suam) fecit illum. Gen. 4.
 23. Dixit Lamech uxoribus suis Adæ & Sellæ:
audite vocem meam נְשֵׁי לָמֶךְ uxores Lamech,
 pro, uxores meæ.

CAPVT II.

De Constructione verborum.

1. **V**ERBUM personale finiti modi antecedit nominatiuus eiusdem plerumque generis, numeri & personæ, vt
 אֲנִי אָמַרְתִּי ego dixi. אַתָּה תְּבַרֵךְ tu benedices.
 יְהִי אֹרֶךְ fiat lux.

2. Verbum generis masculini iungitur
 quan

quandoque cum nomine generis fœminini, & vicissim nomen masculinum cum verbo fœminino, vt 1. Sam. 25. 27. *Suscipe benedictionem, quam הביא שפחתך attulit ancilla tua.* 2. Sam. 13. 39. ותכל הַיּוֹד cessauitque David. Eccl. 10. 15. תִּינַעַנּוּ הַכְּסִילִים labor stultorum affliget eum, siue eos, id est, unumquemque stultorum. In illo Cant. 2. 7. adiuuro vos אַתְּכֶם filia Ierusalem, per capreas ceruosque camporum, ne suscitetis תַּעִירוּ neque euigilare faciatis תַּעֲוִרְרוּ dilectã, genus etiam pronominis mutatum cernis.

3. Verbum numeri pluralis iungitur interdum cum nomine numeri singularis, vt Hag. 2. 8. וּבָאוּ הַמֵּרַת גּוֹיִם & venient desiderium gentium. Sed locus iste valde probabiliter olim aliter habuit, quemadmodum videre licet apud P. Riber. in eundem. Potest etiam ad Reg. 4. referri, quæ sequitur. Certius est tum id potissimum fieri, cum nomen singulare collectiuum est, multosque complectitur, vt Ps. 65. 11. חֵיתְךָ יִשְׁכּוּ בָהּ animal tuum habitabunt

habitabunt in ea, pro animalia tua. Ionæ 1.5.
Et timuerūt nautæ, & clamauerunt וַיִּזְעֻקוּ וַיִּשְׂאוּ
אֲזָנָם ad Deum suum, id est, viri, siue unusquis-
que virorum. Solet etiam oppositum fieri,
nomen scilicet plurale construi cum ver-
bo singulari, vt Gen. 1.14. יִהְיֶה מְאֹרֹת fiat lu-
minaria, pro, fiant, maximè cum nomen
pluralis numeri distributiue potest ex-
plicari, vt Gen. 49.22. בָּנוֹת צַעֲרָה filia discur-
rit, id est, unaquæque filiarum discurrit: aut ad
excellentiã indicandã, vt Prou. 9.1.
הִבְנִיתָ חֵכְמוֹת בְּנִיתָהּ sapientia edificauit sibi domum.
Aut ad mysterium Ss. Trinitatis insi-
nuandum, vt Gen. 1.7.1. בָּרָא אֱלֹהִים creauit
Dei, id est, vnus trinusque Deus.

4 Cùm duo nomina per Regimen con-
iunguntur, verbum aliquando in genere
& numero conuenit cum posteriore,
quamuis sensu cum priore consentiat, vt
Eccl. 10. 1. וְכֹבֵי מוֹת יִבְאֵשׁ יִבִּיעַ שְׁמֶן muscæ
mortis fetere faciet, exhalare faciet unguen-
tum, id est, muscæ mortis perdunt suauitatem
unguenti. Gen. 4. 10. קוֹל דְּמֵי אֶחָד צוֹעֵקִים
vox
sanguis

sanguinum fratris tui clamant, pro, vox sanguinis fratris tui clamat.

5. Non est inusitatus transitus ab una Persona ad aliam, etiam in eodem versu, ut Isa. 54. 1. *Lætare sterilis, quæ non ילדה parit,* pro, *paris.* Idem cap. 22. 19. *Expellam te de statione tua, & de ministerio tuo deponam te,* יוהרסק, id est, *deponet te.* Gen. 49. 9. *Ad prædam, fili mi, ascendisti, requiescens accubivisti* (רביץ accubuit) *ut leo.* Psal. 81. 17. *cibavit eos ex adipe frumenti, & de petra melle saturavit* (אשביע saturavi) *eos.* Addunt aliqui mutationem in eodem orationis membro, cuiusmodi ponunt illud Job. 17. 10. כלם תשוב omnes illi convertemini, sed rectius videtur rejici, cum כ affixum respondere possit Latino quoque vocabulo *ipse, ipsa, ipsum,* hoc verò etiam primæ & secundæ personæ adiungi, ut constat, sicut etiam pronomen הוּא in illo Ps. 44. 5. מלכי אתה הוּא *Tu ipse rex meus.* Item Isa. 37. 16. Isa. 43. 10. & 13. *ego ipse.* 25.

6. Tertia persona utriusque numeri su-

Y

mitur

mitur impersonaliter, ut Genes. 16. 14.

עַל־כֵּן קָרָא לְבְאֵר בְּאֵר לַחַי רֵאִי *propterea vocatum est putei* (hoc est, nomen putei)

puteus viuentis, & videntis me. nisi malis hic verbum masculinum esse positum pro fœmi-

nino, quod ex §. 2. huius capituli fit probabile, sicque sensus erit; appellavit (Agar)

puteum illum, puteum viuentis & videntis me.

Mich. 2. 4. *In illa die sumetur* (יִשָּׂא) *sumet*)

super vos parabola, & cantabitur (וְנָהָה & cantabit lamentans) *canticum cum suavitate.*

Psal. 87. 5. וְלִצִּיּוֹן יֵאָמֵר & *Sioni dicetur.*

Qui vertit *numquid Sion dicet*, sub יֵאָמֵר alia puncta videtur intellexisse, alioqui cum

istis punctis, quibus nunc afficitur, est personalis constructio.

7. Præcedentia tempora sæpe dant adsignificationem subsequentibus, ut si sequantur futura vel infinita post præteritum, ea sint ad modum præteriti exponenda, ut Isa. 6. 2. *Duabus velabant* יִבְסֹה & c.

& duabus volabant יַעֲוִיפוּ *quia præcessit* עֹמְדִים *stantes seu stabant*, quod futurum

non

non est. Exōd.15.5. תְּהַכֹּת יַבְסִימוּ abyssi operuerunt eos, quia præcellit טָבַעוּ בֵּי-סוּף submersi sunt in mari rubro. Psal.35.16. Tentauerunt me, &c. חָרַק frendere, (pro frenduerunt) super me dentibus suis.

8. Etiam alioqui frequens est temporum, & modorum Enallage, veluti

Præteritum ponitur pro futuro, etiam absente cōuersiuo (de quo p.252.) ut Mic. 7. 8. Ne lateris inimica mea super me, כִּי נִפְלֵתִי quia cecidi, consurgam. Item pro infinito, ut 2.Sam.12.14. נִאָּץ נִאָּץ בְּלִפְנֵי blasphemando blasphemasti, seu blasphemare fecisti, nisi fortè in נִאָּץ puncta sint perperam posita pro נִאָּץ. Item pro præsentis, ut Ezech.13.3. וְ Prophetae insipientibus, qui sequuntur spiritum suum, וְ לֹבְלֵתִי רָאוּ & nihil vident, siue, cùm nihil videant. Deut.26. v.3. הִנְדַּרְתִּי profiteor.

Participium passiuum pro actiuo ponitur, ut Iud 8.11. per viam הַשְּׂכוּנֵי בְּאֹהֲלֵי habitantium in tentorijs seu tabernaculis. nisi malis esse nomen Toar. Cantic.3.8. omnes אחוּי חָרַב tenentes gladium. Item actiuum

pro passiuo, ut 1. Reg. 22. 35. *Rex Israël מעמד* stabat in curru suo. Potest tamen explicari passiuè, *constitutus erat in curru suo*, eodem sensu: quare diligenter attendendum, ne in huiusmodi mutationibus concedamus nimium, nimiumque à communibus regulis discedamus.

Futurum sumitur pro præterito, etiam sine ׀ conuersiuo, ut Iob. 1. v. 5. *Sic יעשה* faciebat Job cunctis diebus. Iud. 2. 1. *אעלה* Eduxi vos de Ægypto. Et cum præcedit particula ׀, ut Exod. 15. 1. *אז ישיר*, Tunc cecinit Moyses & filij Israel. Item pro præsentis, maximè cum voce interrogationis, ut Gen. 32. 17. *Quis es, aut quò תלך* vadis? Iob. 1. 7. *מאין תבא* unde venis? Item pro Imperatiuo, ut Deut. 6. 13. *Dominum Deum tuum תירא* timebis. Peculiariter autem præcepta negativa per futurum dari solent, quòd vim suam in omne tempus exerant. Item pro infinito. Eccl. 8. 3. *ne festines recedere* (תלך, recedes, ibis) à facie eius. 1. Sam. 2. 3. *nolite multiplicare loqui* (תרבירו loquemini) sublimia.

Posset

Possset tamen in istis subaudiri ו, quo sensus fiat, *ut recedas, ut loquamini.*

Imperatiuus quandoque ponitur pro futuro, maximè in promissionibus, ut Proverb. 3. 4. *misericordia & veritas te non deserant, circumda,* &c. וּמְצָא־תָּהוּ & *inveni, pro inuenies gratiam.* c. 4. 4. *custodi præcepta mea, וַחַיֵּה & viue, pro viues.* Isa. 55. 2. *audite audientes me וְאָכְלוּ טוֹב & comedite, pro comedetis, bonum.*

Infinitiuus pro præterito, ut Psal. 8. 2. *Quoniam תָּנָה ponere, pro, posuisti, magnificentiam tuam super cælos.* Ezech. 1. 14. *Et animalia ibant & revertebantur, רָצוּ וָשׁוּב.* Item pro Imperatiuo, ut Psal. 17. 5. *perfice gressus meos in semitis tuis, תַּמְךָ sustenta,* Item pro futuro, Leuit. 6. 14. *Hæc est lex sacrificij & libamentorum, quæ תִּקְרְבוּ offerent filij Aaron coram Domino.*

9. Infinitivus augendæ significationis gratia sæpissimè verbi sui præterito vel futuro adiungitur & plerumque præponitur, Gen. 26. 28. רָאוּ רָאוּנוּ *videndo vidimus.*

1. Sam. I. II. רָאָה תִּרְאֶה *videndo videbis*: imperatiuo autem postponitur, ut Isa. 6. 9. שְׁמְעוּ שְׁמוֹעַ וְאַל-תִּבְיִנוּ וּרְאוּ רְאוּ וְאַל-תִּדְעוּ
Audite audientes, & nolite intelligere, & videte videndo, & nolite cognoscere. Actiuum etiam & passiuum coniunguntur, ut Exo. 19. 13. יִרְהַב אֱלֹהִים יִרְהַב *lapidando lapidabitur*, aut *iaculando iaculabitur*.

10. Verbum הָיָה *est*, cum Datiuo possessionem significat, explicarique potest per verbū habet, ut Ge. 26. 14. וַיְהִי-לּוֹ מִקְנֵה צֹאן. *Et fuit illi possessio pecoris.* Sæpe tamen omittitur, ut Genes. 18. 10. וְלִישָׁרָה בֵן. *Et Sara filius*, scilicet, *erit.* Ps. 24. 1. לַיהוָה הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ. *Domini est terra, & plenitudo eius.* Cū idem verbū substantiuè accipitur, eius vim suppleant pronomina, ut Psal. 119. 128. עַבְדְּךָ-אֲנִי. *seruus tuus ego*, pro, *sum ego.* Psalm. 128. 2. אֲשֶׁרִיךְ וְשׂוֹב לְךָ. *beatus tu, & bene tibi*, pro, *beatus es, & bene tibi erit.* Gen. 42. 9. מְרַגְלִים אַתֶּם. *exploratores estis.*

11. Verbis, quæ voluntatem facultatēque significant, additur infinitiuus cum

cum ל, vt Prou. 24.1. *Ne emuleris viros malos, & ne desideres להיות esse cum eis.* Gen. 45.1. *non poterat ultra להתאפי' se continere Ioseph.* tamen ל. interdum omittitur.

12. Verba sensuum, & alia quædam præpositiones amant, constructione Latinis inusitata. vt Psal. 105. 6. *לראות בְּטוֹבַת בְּחִירוֹךָ ad videndum in bonitate electorum tuorum*, id est, *ut videam bonitatem electorum tuorum.* Psal. 20.8. *Hi in curribus & equis; nos autem בְּשֵׁם יְהוָה אֱלֹהֵינוּ נִזְכֹּר in nomine Domini Dei nostri memorabimus, siue inuocabimus.* Psal. 78.22. *Non crediderunt בְּאֱלֹהִים in Deo*, id est, *Deo non crediderunt.*

13. Verba motum per se non significantia, beneficio præpositionum eiusmodi verba supplēt, ac duplicem quodammodo significationem habent, vt Psal. 18. 22. *וְלֹא רָשַׁעְתִּי מֵאֱלֹהֵי nec impiè gessi à Deo meo*, id est, *nec impiè me gerendo defeci à Deo meo.* Psal. 73.27. *Perdis omnem זֹנֶה מִמֶּךָ qui fornicatur abs te*, id est, *quicumque fornicando recedit à te.* Numer. 19. 2. *וַיִּקְחוּ אֵלָיךְ Et accipient,*

id est, accipientes ducent, ad te vaccam rufam. Psalm. 104. 22. וְאֵל־מְעוֹנֹתָם יִרְבְּצוּן & ad cubilia sua recumbent, id est, ibunt, ut recumbant.

14. Verba quæ repetitionem iteratam uel actionem significant, commodissimè per Latinorum aduerbia explicantur, ut Job. 7. 7. non (תשוב) reuertetur oculus meus, ut videat bona, id est, non amplius videbit bona. Simile est illud Ps 85. 7. Deus tu conuersus, (id est, iterum) uiuificabis nos. Iud. 3. 12. Addiderunt autem (וּסְפוּ) filij Israel facere, id est, iterum fecerunt, malum in conspectu Domini.

15. Sacra lingua peculiariter gaudet uerbis transitiuis, quæ regant nomina ab iisdem ipsis uerbis profecta, ut Exod. 3. 3. uadam & אֶרְאֶה אֶת־הַמַּרְאֶה uidebo uisionem hanc magnam. Gen. 11. 3. uenite faciamus lateres: (נִלְבְּנָה לְבִנְיִם laterificemus lateres) & וְנִשְׂרַפָּה לְשִׂרְפָּה & cōsumamus eos igni, & cōsumamus ad combustionem. Ezech. 17. 1. ubi nos legimus: propone enigma, & narra parabo

parabolā, Hebræa habet, חֹד חִירָה וּמִשָּׁל מִשָּׁל, *enigmatiza enigma*, & *paraboliza parabolam*.

16. Verba Passiua suorum actiuorum casus admittunt, vt Gen. 31. v. 8. *Fecitque Abraham grāde conuiuū* בְּיוֹם הַנֶּמֶל אֶת-יִצְחָק *in die quo ablaētabatur (Isaacum) Isaac*, id est, *ablaētationis eius*. Exo. 10. 8. וַיּוֹשֶׁב אֶת-מִשֶׁה *et reductus est (Mosen) Mosēs* & *Aaron ad Pharaonē*. Ps. 72. 19. וַיִּמְלֵא כְבוֹדוֹ אֶת-כָּל-הָאָרֶץ *Et replebitur maiestate eius (omnem terrā) omnis terra*. Potest tamen videri probabilius *voculam את etiam Nominatiuo iungi* vt 1. Reg. 17. 34. Nehem. 9. 34.

17. Participia interdum absolutè ponuntur ad causam eius, quod præcessit, indicandam, vt Amos. 5. 7. *Qui conuertitis* (הַהֹפְכִים conuertentes) *in absynthium*, *iudicium*. Et cap. 8. 14. *Qui iurant* (הַנִּשְׁבְּעִים iurantes) *in delicto*, seu *per vitulum*, *Samariae*. vtrobique pœna præcedit, cuius hoc loquendi modo subiungitur causa.

18. Participia passiuua habent interdum vim nominum verbalium in *bilis*, vt

2. Sam. i. 23. *Saul & Ionathas* אִי־יָהוָה אֱמֹר *amabiles & decori valde in vita sua.* Psal. 139. 14. *mirabilia* אֲמֵר נִפְלְאוֹת *opera tua.* Ps. 145. 3. *Magnus Dominus* וְיִמְהַלֵּל *& laudabilis nimis.* Abd. i. 2. בְּזוּי *contemptibilis.* Exo. 16. 35. נוֹשֶׁבֶת *habitabilis.*

CAPVT III.

De Dictione.

1. **A**DVERBIVM negandi etiam præpositum signo *omnis*, vim negatiuæ uniuersalis habet, ut Psalm. 49. 18. אֵלֶּיךָ הָיָה כָּל־הַכֶּלֶא *cum interierit, non sumet omnia, id est, nihil secum auferet.* Psal. 147. 20. לֹא־עָשָׂה כֵּן לְכָל־בְּנוֹי *non fecit taliter omni nationi, id est, nulli sic fecit.*
2. Negatio posita in præcedente sententia vel parte, sæpenumero etiam ad sequentem extenditur, sicque vicem duarum obit, vt Ps. i. 5. *Non resurgent impij in iudicio,* אֵי־יִחַטְּאוּ *& (pro, & non, seu neque)*
peccato

peccatores in consilio iustorum. Sic Psal. 44. 19. Non est conuersum retro cor nostrum, & declinasti semitas nostras à via tua, id est, & non declinasti, &c. Prou. 17. 26. non est bonum damnnum inferre iusto, percutere principem, qui recta iudicat, id est, nec percutere, &c. bonum est.

3. Aduerbum כִּי modò solam similitudinem significat, vt Deut. 18. 15. Prophetam de gente tua & de fratribus tuis כִּי־מִנִּי sicut me suscitabit tibi Dominus Deus tuus, modò etiam æqualitatem ac veritatē. ut Isa. 17. Desolabitur כִּי־מִה־פֶּכֶת וְרֵיחַ sicut in vastitate hostili. Quando geminatur, maior paritas ac permistio indicatur, vt Isa. 24. 2. וְהָיָה כִּי־יִבְרַח כַּכֶּהֱן Et erit sicut populus, sic sacerdos, & sicut seruus, sic dominus eius, &c. Ge. 18. 25. absit à te, ut rem hanc facias, & occidas iustum cum impio, fiatque כִּי־צַדִּיק כִּי־רָשָׁע iustus sicut impius, quasi dicat: nullum inter utrumque discrimen facias. Sic Ps. 139. 11. Nox sicut dies illuminabitur, כִּי־חֹשֶׁךְ כִּי־אֹרֶחַ sicut tenebræ, ita lumen, id est, apud te prorsus pares sunt lux & tenebræ. Ponitur quandoque alterum

similitudinis membrum, omisso altero, vt
 Ose. 11. v. 2. *vocauerunt eos, sic abierunt*, pro
 sicut vocauerunt.

4 Aduerbiorum comparatiui etiam per
 יותר videntur exprimi: vt Esth. 6. 6. *cui
 volet rex facere יותר ממני יקר honorem potius,
 vel magis, quàm mihi?* Eccles. 6. 8. *מה יותר
 מן החכם ללמד מן הבלתי יודע
 quid habet amplius sapiens à
 stulto?* hoc tamen potest etiam nominali-
 ter explicari: *quæ præstantia sapienti præ stul-
 to?* Superlatiui per מאד geminatum, vt
 Exod. 1. 7. *Filij Israel creuerunt, & quasi ger-
 minantes multiplicati sunt, ac roborati במאד
 מאד validissimè, nofter vertit nimis*, quo
 vocabulo etiam simplex מאד vertere so-
 let, aptâ hyperbole. vt Ps. 93. 5. *Testimonia
 tua credibilia facta sunt מאד nimis*, q. d. *adeo,
 ut cuiquam videri possit nimis*: duplicatum
 tamen magis auget.

5. Frequens est apud Hebræos Enalla-
 ge præpositionum, vt de מ. כ. ל. ב. supe-
 riori parte cap. 6. dictum; nunc vnum &
 alterum addamus exemplum.

אֶל quod præcipuè significat *ad*, valet etiã *super*. vt Ier. 4.3. nolite serere אֶל-קַצְיִים *super spinas*. item *cum*, Ezech. 2.6. *cum scorpionibus* אֶל-עַקְרָבִים. Item *contra* vt Isa.3.8. אֶל-יְהוָה *contra Dominũ*. Item *in*. Exo. 25. 16. Ponesque *in arca* אֶל-הָאָרֶן *testificationem, quam dabo tibi*. item *de*, vt Gen. 20.2. Dixitque אֶל-שָׂרָה *de Sara uxore sua, soror mea est*. Item *pro*, vt 1. Sam. 1. 27. אֶל-הַנֶּעֱר *pro puero*. Item *secus* siue *apud*, vt Iob. 29. 19. Radix mea aperta est *secus aquas*, אֶל-מַיִם.

אֵת quod præcipuè significat *cum*, sumitur etiam *pro ex*, vel *de*, vt 1. Reg. 18. 32. Et ædificauit אֵת-הָאֲבָנִים *de lapidibus altare*. Exod. 9. 29. *cum egressus fuero* אֵת-הָעִיר *de, vel ex urbe*. Item *pro l* datiuo seruit, ut 1. Sam. 22. 17. respondensque Achimelech אֵת-הַמֶּלֶךְ *regi, ait*. Item *pro ad*, vt 1. Sam. 30. 21. accedens autem David אֵת-הָעָם *ad populum, salutauit eos pacificè*. Item *pro per*, vt Gen. 4. 1. Possedi hominem אֵת-יְהוָה *per Deum*. Item *pro aduersum*, vt Ierem. 15. 11. *si non occurreris tibi in tempore afflictionis, & in tempore tribula*

tribulationis אֶת-הָאֹיִבַּי aduersus inimicum.

עַל quod præcipuè significat *super*, accipitur etiam pro *iuxta* siue *secus*: vnde illud Pſal. 137. 1. *super flumina* עַל-נְהַרֹתַי Babylonis illic sedimus & fleuimus: item pro *contra*, vt Pſ. 2. *aduersus Dominum* עַל-יְהוָה & *aduersus Christum eius*: item pro *ad*, vt Gen. 38. 12. *ascendebat* עַל-בְּנוֹי ad tonsores ouium suarum. item pro *cum*, vt Exo. 35. 22. *Et uenerunt* עִירֵי הַנְּשִׂיִם עַל-הַנְּשִׂיִם *cum mulieribus*. item pro *in*, vt Isa. 38. 20. *Psalms nostros cantabimus omnibus diebus vite nostre in domo Domini*, עַל-בֵּית יְהוָה. significat etiam pro *seu propter*, Pſ. 32. 6. *pro hac* עַל-זֹאת *orabit ad te omnis sanctus*, & tantundē adiuncto דְּבַר vt Pſ. 45. 5. *propter verbū veritatis* עַל-דְּבַר-אֱמֶת, id est, *propter veritatem*, item *coram*, vt Zach. 6. 5. *ut stent* עַל-אַדְוָן *coram Dominatore uniuersæ terre*.

6. Loco præpositionis *propter* usurpant תּוֹ à facie, vt Pſ. 37. 4. *non est pax ossibus meis* מִפְּנֵי à facie peccatorum meorum, id est, *ob peccata mea*, quæ vox sumitur etiam pro *contra*.

tra.

tra. vt Pl. 61. 4. *Factus es spes mea, turris fortitudinis* מִפְּנֵי אֹיִבַי à facie inimici. significat etiam à fronte, vt 2. Sam. 10. 9. *videns igitur loab, quod preparatum esset aduersus se prælium* וּמֵאַחֲרַיִם מִפְּנֵי אֹיִבַי & ex aduerso & post tergum. aliàs quoq; frequētes vsus habet vox ista.

7. Solent Hebræi plures propositiones coniungere præsertim מִן cum alijs, vt Pl. 78. 71. מֵאַחֲרַיִם עָלוֹת *De post factantes accepit eum, quasi dicat, de loco vel officio, quo solebat ire tamquam sedulus pastor post oues suas.* 2. Reg. 5. 27. *Et egressus est ab eo* מִלְּפָנָיו leprosus quasi nix, ac si dicat, à loco, ubi erat Giezi coram Eliseo. Gen. 37. 18. *cùm vidissent eum procul* בְּטָרָם *antequam accederet, cogitauerunt eum accidere.* Exod. 20. 20. *nolite timere* בִּי לִבְעֵבֹר *ut enim probaret vos, venit Deus, expressiùs, ad hoc, ut probaret, &c.* Deut. 30. 13. אֶל-עֵבֶר הַיָּם *trans, id est, ad locum qui est trans mare.*

8. Coniunctionum quoque non infrequens est Enallage, veluti ו, quod præcipuè significat, &, sumitur quoq; pro quia, vt Isa. 64. 5. *Ecce tu iratus es, וַיִּחַמֵּט, & (id est,*

est, quia) peccauimus. Genes. 14. 18. יהוה כהן
 ipse enim sacerdos. item pro autem, vt Pl. 40.
 ותתה Tu autem Domine miserere mei & resu-
 scita me. Item pro ut Gen. 23. 1. intercedite
 pro me, &c. ויתן לי ut det mihi speluncam du-
 plicem. Item pro si. Exod. 13 3. ויאמרו לי si di-
 xerint mihi. Quod est nomen eius? quid dicam
 eis? Post אם conditionalem, denotat con-
 sequentem orationis partem, quæ res-
 pondeat antecedenti, vt Leuit. 6. 28. si vas
 æneum fuerit, וברק וטטר defricabitur &
 lauabitur aqua. Et 12. 5. si autem feminam pe-
 perit, וטמאה immunda erit. Item pro sed, vt
 Iob. 4. 1 si cœperimus loqui tibi, forsitan mole-
 stè accipies, ועצר במלין sed conceptum sermo-
 nem tenere quis poterit? Item pro vel, vt
 Exo. 21. 15. Qui percusserit patrem suum ואמו
 aut matrem suam, morte moriatur. Item pro
 siue, vt Prou. 29. 9. ורגז וישחק siue irascatur, siue
 rideat.

Sic coniunctio כי quæ præcipuè causam
 denotat, sumitur etiam pro quòd, vt Gen.
 1. 4. vidit Deus lucem, כי quòd esset bona. Item
 pro sed, vt Psalm. 118. 17. non moriar, כי sed

vinam: hîc tamen volunt aliqui per Ec-
 clipsin abesse **וְיָ**, sicut & in illo Psal. 116.
 10. credidi **כִּי** propter quod locutus sum, abest
לִי. nam integrè dicendum foret **כִּי לִי**.
 verùm sæpiùs inuenitur solum, ut Deut. 5.
 3. & cap. 8. 3. Psal. 44. 4. Item pro *ut*, Ios. 6.
 11. *Quæ est enim fortitudo mea, כִּי ut sustineam?*
 &c. Item pro *attamen*, ut Num. 14. 22. Item
 pro *autem*, ut Iob. 4. 5. Jerem. 49. 10. Item
 pro *tantùm*, ut Isa. 39. 8. *Et dixit, כִּי tantùm*
fiat pax & veritas in diebus meis. Item pro
quando, ut Genes. 4. 12. **כִּי** *cùm operatus fueris*
terram, non dabit tibi fructus suos. Item pro
num, an verò, ut Isa. 36. 19. *Numquid וְכִי libe-*
rauerunt Samariam de manu mea? Item pro
relatiuo, ut Gen. 4. 25. *Posuit mihi Deus semen*
aliud pro Abel, כִּי quem occidit Cain. Quan-
 do geminatur, sumitur modò copulatiuè, ut
 Isa. 30. 21. *Hæc est via, ambulate in ea, & non*
declinetis neque ad dextram, neque ad sinistram,
כִּי תִמְנִינוּ וְכִי תִשְׁמְאוּלוּ ad verbum, *nec dextra-*
bitis, nec sinistrabitis, modò disiuñctiuè, ut 1.
 Reg. 18. 27. *Forsitan loquitur, כִּי aut in diuersorio*

est, וְאִי אוּת in via, &c. אֲנִי non solùm pro sed, verùm etiam pro nisi accipitur, ut 1. Sam. 30. 17. Et non euasit ex eis quisquam, nisi אֲנִי quadringenti viri adolescentes.

Sic etiam אֲנִי communiter quidem pro si accipitur, significat tamen etiam at, ut Iob. 19. 5. at אֲנִי Vos contra me erigimini. Item an, seu numquid, ut Isa. 10. 9. numquid אֲנִי non ut charcamis, sic Calano? Item aut, Exod. 32. 32. aut אֲנִי dimitte eis hanc noxam, &c. Item quando, cùm, ut Num. 36. 4. cùm אֲנִי Iubileus aduenerit. Est etiam non raro particula affirmantis, ut Prou. 23. 18. In timore Domini esto tota die, quia habebis spem in nouissimo. Hebr. quia verè אֲנִי est nouissimum, eodem sensu. Item iurantis, ut Psal. 89. 36. Semel iuravi in sancto meo, si אֲנִי David mentiar. Isa. 14. 24. Iuravit Dominus exercituum, dicens; si non אֲנִי אֲנִי ut putavi, ita erit. Priori modo vim negantis habet, posteriori asserentis. Si præponatur וְאִי fit aut aduersatiua, ut Psal. 1. 2. sed אֲנִי וְאִי in lege Domini voluntas eius. aut condicionalis,

nalis, ut Genes. 32. 26. *non dimittam te, nisi*
 בִּי-אָנֹכִי *bendixeris mihi.* Si עַד præponatur,
 sumitur pro אֲשֶׁר ut Genes. 24. 33. *non come-*
dam, donec אֲנִי-עַד (vel usquequo) *loquar*
sermones meos.

9. Coniunctio לוֹלִי, sequente ש, reddit
 constructionem Latinis inusitatam, ut
 Psal. 124. 1. *nisi quia Dominus erat in nobis,*
 &c. Hebr. לוֹלִי יְהוָה שְׁהָיָה לָנוּ, *nisi Domi-*
nus quia erat nobis. Sensus est, *nisi Domi-*
nus fuisset nobiscum. Potest etiam dici, quòd
 vel ש redundet, vel sit eclipsis, hunc in
 modum supplenda, *nisi Dominus, qui erat*
nobiscum, obstitisset, &c. Hanc formam no-
 ster Interpres etiam alibi sequitur, ut Psal.
 94. 17. *nisi quia Dominus adiuuit me,* &c. id
 est, *nisi Dominus adiuuisset me.*

CAPVT IV.

De Constructione figurata.

NON minùs Hebraica, quàm vel
 Græca vel Latina lingua, suas habet
 Z 2 frequen-

frequentes figuras ac tropos, nec vllis alijs caret ornamentis. Pauca, quæ huc spectent, breuiter perstringemus.

1. Enallages multa iam exempla vidimus, addamus pauca quædam alia, ut Ps. 39. 2. *tu cognouisti* וְקוֹמִי וְשִׁבְתִּי *sedere meum & resurgere meum, pro sessionem meam, & resurrectionem meam.* Psal. 102. 3. *In quacunque die invocauero te* מַהֲרָ עֲנֵנִי *festina (pro velociter) exaudi me.* tale videtur & illud Psal. 60. 8. *latabor & partibor sichimam, pro latè diuidam.* Gen. 11. 4. *da,* (pro *venite, agite,* adverbio exhortandi) *faciamus lateres.* Sic v. 7. *venite descendamus.* Genes. 27. 27. *Ecce* (*ראה* *vide*) *odor filij mei sicut odor agri pleni.*

2. Ad Eclipsin pertinet imprimis absentia quarundam literarum seruilium, veluti Ios. 2. 1. *in silentio, clam.* Exod. 37. 5. *Fecit & propitiatorium* וְהָבָה (*מִזֶּהב סֵוֶן*) *ex auro mundissimo.* Exod. 13. 8. *Hoc est,* עָשָׂה (*pro שעשה*) *quod fecit mihi Dominus.* Mich. 3. 12. *Sion quasi ager* שָׂרָה (*pro כְּשָׂרָה*) *arabatur.*

Num.

Num. 12. 5. *Descendit Dominus in columna nubis, & stetit in introitu פתח (pro בפתח) tabernaculi.* Num. 14. 25. *reuertimini in solitudinem.* להמרפר pro המרפר. Ose. 8. 10. *requiescent paulisper ab onere מלך שרים (pro ושרים) regis & principum.* Item casus verborum videndi & audiendi, ubi subintelligitur id, quod hisce sensibus pro tali vel tali hominis constitutione, solet gratum ac iucundum esse. ut Psal. 35. 21. *Euge, euge, viderunt oculi nostri, quod scilicet ad eum expectabamus, exitium eius.* Psal. 92. 12. *In insurgentibus in me malignantibus audiet auris mea, vindictam nimirum, quam exspecto.* Item aduersatiuæ, Pl. 119. 157. *multi qui persequuntur me, & tribulant me, & (tamen) à testimonijs tuis non declinaui, &c.* Huc spectat illud Iob. 1. 21. *Nudus egressus sum de utero matris mee, & nudus reuertar שמה illuc.* cum enim uterus maternus referri non possit, debet aliquod externum, nimirum terra, subintelligi.

3. Ad Zeugma, quod legimus Prou. 14.

מציל נפשות עד אמת ויפה כובים מרמה 25.
Eruit animas testis veritatis, & efflat mendacia doli, ubi ex priori membro resumendus est עד testis, ut sensus fiat: testis-doli, seu dolosus. Exod. 3. 16. Dominus Deus patrum vestrorum apparuit mihi, אלהי אברהם, אלהי יצחק, אלהי יעקב Deus Abraham, Isaac, & Jacob, id est, Deus Abraham, Deus Isaac, & Deus Iacob. ut supra v. 6. repetitur. Ps. 22. 21. Erue הצילה à framea Deus animam meam, & (הצילה erue) de manu canis uricam meam.

4. Ad Syllepsin spectat, quòd Hebræi verbum reddere soleant proximo nomini, seu masculinum sit, seu fœmininum. nam inde alterum genus assumendum est, ut Num. 12. 1. ותדבר מרים ואהרן. *Locutaque est Maria & Aaron contra Moysen. Esth. 5. 29. ותכתב Et scripsit Esther regina filia Abihail & Mardocheus Judæus. Iob. 19. 15. Inquilini domus meæ, & ancilla meæ sicut alienū החשבני habuerunt me, vbi tamen secundum quosdam finis verbi est generis masc. ut sic uterque sexus comprehendatur.*

5. Ad

5. Ad Prolepsin illud 1. Sam. I. 2. וְלוֹ שְׁתֵּי נָשִׁים
Et habuit duas uxores, nomen uni Anna, & nomen secundæ Phenenna. Huc reduci etiam potest figura sacris literis usitatissima, quæ ἐπεξήγησις vocant, qua, quod obscuriùs dici videbatur, sequenti verbo vel oratione clariùs exprimitur. vt Gen. II. 1. *Erat autem terra labij unius. & sermonum eorundem* Exod. 16. 29. שְׁבוּ אִישׁ תַּחְתּוֹ מַנְעֵהוּ *manete unusquisque sub se, siue apud semetipsum, quod quia non satis clarum est, subiungitur, nullus egrediatur de loco suo die septimo.* Gen. 9. 4. *veruntamen carnem cum anima eius, sanguine eius, בְּנֶפֶשׁוֹ דָמוֹ non comedetis.*

6. Etiam Hypallagen reperire licet, vt Iud. I. 8. וְאֶת-הָעִיר שָׂלְחוּ בָאֵשׁ *& ciuitatem miserunt in ignem, pro, ignem miserunt in ciuitatem.* 2. Reg. 5. 7. *iste misit ad me, לְאִסְרָהוּ אִישׁ מִצָּרְעָתוֹ ad auferendum virum à lepra sua, pro, ut auferam à viro lepram ipsius.* Amos. 5. 16. *vocabunt agricolam ad luctum, וּמִסְפָּד אֶל-יֹדְעֵי נְהוּ & planctum ad scientes lamentum, pro, & ad planctum eos, qui sciunt*

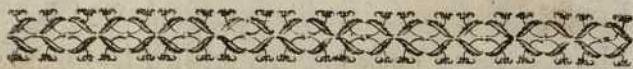

plangere. 2. Reg. 9. 30. וַתִּשֶׁם בַּפֶּה עֵינֶיהָ & posuit in stibium oculos suos, pro, & posuit stibium in oculos suos.

7. Item Hyperbaton, vt Ps. 116. 14. *Vota mea Domino reddam coram nunc* נִגְדָה־נָּא *omni populo eius, pro, nunc reddam coram, &c.* nisi potius נָּא לֹא fit expletiva particula cūm etiam interpretes illud non expriment. Iob 38. 21. *sciebas, quod tum nasciturus esses* יָדַעְתָּ בִּי־אֵן תֵּוֹלֵד *pro, sciebas tum, quod nasciturus esses.* Sic Ps. 139 14. *mirabilia opera tua, & anima mea cognoscit nimis, pro, nimis seu valde mirabilia opera tua, nisi fortè, quod alij volunt, David de magna gloriatur cognitione sua. Huc referri potest illud Iobi 23. 6. לֹא אֶךְ־הָוָה יִשָּׂם בִּי* *pro לֹא אֶךְ־הָוָה tantum ipse non incumbat in me, quod noster vertit, nec magnitudinis suæ mole me premat.*

8. Tandem quemadmodum sæpe quid desideratur, vt vidimus, ita non raro quædã videntur redundare, tantumque explementi vel ornamenti causa poni, vt
Eccl.

Eccl. II. 8. *si annis multis vixerit homo, &c.*
 Hebr. **כִּי** **וְ** *quoniam si, &c.* Sic Ps. 39. 9. **וְ**
 fumitur potius expletiuè, quàm aduerfa-
 tiuè, vbi dicitur: *veruntamen uniuersa vani-
 tas omnis homo viuens, & v. 7. Veruntamen in
 imagine pertransit homo.* Ps. 4. v. 4. *Et scitote,
 quoniam, &c.* illud **וְ** seu **וְ** redundat, sicut
 etiam in librorum initiis, redundare so-
 let, nisi potius dicendum, quòd libros li-
 bris, aut mentalem vocali sermoni con-
 nectat. Idem accidit in pronomibus. vt
 Cant. 2. 13. *surge (וְלִי tibi) amica mea, spe-
 ciosa mea, & veni (וְלִי tibi) columba mea.*
 Prou. 22. 20. *ostendi eam tibi hodie וְלִי-וְלִי*
etiam tu. & 23. 15. Gaudebit cor meum tecum
וְלִי וְלִי etiam ego. Et hic finis esto huius
 partis. nam plura qui volet, sacros inter-
 pretes consulere debet.

INSTITVTIONVM

HEBRAICARVM

PARS SEXTA.

De Poësi Hebraeorum.

VETERES illos Hebræos, præcipuè Mosén, Dauidem, aliosque nonnullos sanctos, arte Poëtica insigniter claruisse, eaque in laudibus Dei Opt. Max. decantandis usos esse, non modò grauium auctorum sententia est, sed ipsa quoque diuinarum literarum monumenta satis superque testantur; quippe quæ nobis Psalmos, varia Cantica, aliâque non pauca, ut Iobum ferme totum, exhibent per adeo diuersam à reliquo sacrae dictionis contextu formam, ut dici vix aliud possit, quàm ista in certos modos ac versus esse ligata & coacta, cùm reliqua libero eloquendi stylo decurrant. At quales hi modi ac versus? adhuc nemo recentiorum satis est

est affecutus , nec conandum cuiquam videtur ,
 ut assequatur. Cùm enim illa , unde ratio metri
 dependet , adeò incerta sint (num scilicet puncta
 ubique à Rabbinis aptè sint posita , num quæ-
 dam in carmine breuibus an longis adnumeran-
 da , quando sbeua quiescat vel sonet , & alia , de
 quibus prima parte actum est) profectò quale
 quodque genus carminis sit , constare non potest.
 Accedit , quòd forsitan non minus Hebræa , quàm
 aliæ nonnullæ gentes , sibi propriam quandam
 habuerint atque excoluerint poësin , quæ cùm
 posteriores omnes Rabbinos fugiat , omnino pe-
 rijsse potiùs censenda est , quàm eius ratio inani
 labore indaganda. Nec refert S. Hieronymum
 præfatione in Iob ita scribere : A principio
 voluminis vsque ad verba Iob , apud He-
 bræos prosa oratio est. Porro à verbis
 Iob , in quibus ait : Pereat dies , in qua
 natus sum , & nox , in qua dictum est , conce-
 ptus est homo , vsque ad eum locum ,
 vbi ante finem voluminis scriptum
 est , Idcirco ipse me reprehendo , & ago
 pœnitentiam in favilla & cinere : hexa-
 metri

metri versus sunt, dactylo spondæoque
 currentes: & propter linguæ idioma, cre-
 brò recipientes alios pedes, non earun-
 dem syllabarum, sed eorundem tempo-
 rum. Interdum quoque rythmus ipse
 dulcis & tinnulus fertur numeris pedum
 solutis: quod metrici magis quàm sim-
 plex lector intelligunt. A suprà dicto au-
 tem versu usque ad finem libri paruum
 comina, quod remanet, prosa oratione
 contexitur. *Non, inquam, refert, quia ni-
 hil aliud S. Doctor vult, quàm similitudinem
 quandam inter ista Iobi carmina, & Græcorum
 Latinorumuè hexametra intercessisse, quem-
 admodum ex ipsomet iam allato textu deduci
 potest, quæ similitudo S. Hieronymi ætate quan-
 taquanta fuerit; nunc post adiecta puncta non
 adeo magna cernitur. Hæc cum ita sint, omissa
 veteri, nouam Rabbini Poësin suis punctis le-
 gendique rationi accommodatam excogitarunt,
 certo syllabarum numero, certaque pedum di-
 mensione ac syllabarum quantitate constantem,
 quæ cum inelegans non sit, & Christianis quo-
 que*

que ad Dei laudes Hebraicè canendas videatur aliquid utilitatis allatura, placuit eam breviter subiungere.

CAPVT I.

De Syllabis ac Pedibus.

SYLLABÆ vocum Hebraicarum diuiduntur in longas & breues. Longæ dicuntur, quæ constant vno ex decē punctis vocalibus, de quibus egimus pag. 6. Quare in Poëtica etiam longa habentur פֿ, חיריכֿ paruuֿ פֿ, חֿ, quæ aliàs breuia seu minùs longa sunt. Breues verò syllabæ vocantur illæ, in quibus est scheua mobile simplex aut compositum, פֿ, חֿ, aut י, initiale ante labiales הֿ מֿ וֿ בֿ, aut literam scheuatam, positum pro י (de quo pag. 244. 17.) quæ omnia sunt puncta breuissima.

Scheua quiescens, vt in lectione, ita etiam in carmine negligitur, cùm syllabarum numerum non augeat, nisi per
 Diæ

Diæresin moueatur, aut per Diastolen producat, vt suis locis videbimus.

Parach suffuratum literis הח in fine dictionum additum, in Poësi etiam peculiarem syllabam facit. Itaque משיח *Christus*, שמע *audiens*, trisyllaba habentur, quæ, ratione accentus, tantùm disyllaba sunt, & sic de alijs.

PEDES, quibus in suis versibus componendis utuntur Hebræi, duo tantùm sunt. Alter dicitur תנועה *motio*, à נוע *mouere*, & constat una syllaba longa תם *perfectus*, וְלִי *illi*. Alter dicitur יתר *clausus*, constans duabus syllabis, vna breui, altera longa, instar, Iambi, vt לך *tibi*, עמוד *stare*, אמור *dic*, וראה *vide*, ופה *os*.

Porro ex his duobus pedibus, Tenua & Iambus, variè permixtis fiunt alij tres, qui nobis appellantur Spondæus — דבר *verbum*: Bacchius, — — — דברי *verba*: Creticus, — — — כורמי *viniteres*; Per hos Latinos pedes & Iambum, utpote notiores, Hebræorum carmina metiemur.

CAPVT II.

De quibusdam versuum appellationibus, Rhythmo versuum, & eius locis.

HEBRÆI plerunque ad finem vsque Carminis binos versus coniungunt, vt in nostris Elegijs, vel Distichis fieri solet. Priorem versum (qui quasi Hexametro respondet) appellant *רִלִּית* *ostium*, quòd per illum fiat ingressus in carmen. Posteriores (qui Pentametri loco est) vocant *סְגוֹר* *clausulam*, quia carmen claudit. Vtrumque verò coniunctum nominant *בַּיִת* *domum*, nos Distichon appellare possumus. Debet autem *סְגוֹר* vel subscribi versui *רִלִּית* (vt in Latinis Distichis fieri videmus) vel si in eadem quoque linea ob paucitatem syllabarum scribatur, ita distingui & separari, vt per se singula spectari possint, hoc modo:

Segor

Segor.

Daleth.

מְרִים שִׁילֶדֶת לָנוּ חָן : שִׁירָנוּ אוֹתָךְ יִרְנֶה

Maria, quæ peperisti nobis gratiam : Carmen nostrum te laudabit. Denique Carmen continens פְּתִים siue disticha pauciora quàm decem, dicitur פַּסוּק *versus*, à Chaldaico פַּסֶּק *clausit*. Quod verò decem vel plura continet, vocatur שְׁרִיה vel שִׁיר *Canticum*. Tres alias versuum appellationes in proximo capite explicabimus.

De Rhythmo versuum, & eius locis.

Hebræi ad sua carmina condienda, Rhythmum quasi salem adhibere solent. Fit autem Rhythmus tribus ferè modis. PRIMO, solæ literæ simplices, (siue plures, siue vna) nulla habita punctorum ratione conueniunt, vt דָּבָר *verbum*, דָּבָר *pestis*. פֹּסֶם *tributum, calix*. Et hic Rhythmus dicitur עוֹבֵר *transiens*, seu *vulgaris*, quòd ita transeat aures, vt vix agnoscat. Rarò invenitur, eò quod nihil ferè artis habeat.

SECUNDO

SECUNDO, in integra syllaba tam literæ, quàm puncta in fine conteniunt, ut $\text{וַיֵּאָדָר} \text{וַיֵּאָדָר}$ *via, genu.* Et hîc vocatur וַיֵּאָדָר *conspicuus, siue elegans, à וַיֵּאָדָר vidit.*

TERTIO, duæ syllabæ, ut וַיֵּאָדָר , וַיֵּאָדָר *oculi, aures,* similiter cadunt. Et hic appellatur Rhythmus וַיֵּאָדָר , id est, *laudatus,* qui Hebræis admodum familiaris est. Porro in his Rhythmi modis, ex literis & vocalibus, quæ pronunciatione, aut sono affines sunt, una pro alia non rarò ponitur. Hinc istæ syllabæ,

$\text{אָה עָה : בָּה וָה : פָּה אָה : צָה אָה}$
 $\text{רָה רָה : רִי רִי : רִון רִון : &c.}$

Rhythmum efficiunt etiam in canticis Eliæ, qui huius facultatis facile princeps est. Literæ eiusdem soni sunt $\text{ה א ה} : \text{ט ש : צ ז : כ ק : ב ו פ : ד ט}$ & si quæ aliæ.

Sed iam videndum est, quibus in locis Rhythmus adhiberi possit ac soleat. Ac primò quidem Segor vnus בֵּית seu distichi, cum סִגֹּר alterius eundem rhythmum

per totum carmen habet, ita ut דָּלֶת
 utriusque בַּיִת ab omni Rhythmo libe-
 rum sit, hoc modo:

וְצַבִּי	כַּנְשֵׁר	קֵל	אֲחִיָּה	Daleth.	} Baith.
אִו לְבַיִת	כַּנְמֵר	עַז	נֹס	Segor.	
כַּחֲלָמִישׁ	פָּנִי	אֲשׁוּם	Daleth.	} Baith.	
אֲבִי	לַעֲשׂוֹת	כִּרְצוֹן	אֱלֹהֵי		Segor.

*Ero velox sicut aquila & hinnulus. Et
 fortis sicut pardus aut leo. Ponam faciem
 meam sicut petram. Ad faciendum secundum
 voluntatem Dei mei, patris mei.*

Idem fit in his Dimetris.

Agamus cuncti gratias

Nostræ salutis vindici.

Scelus vitemus pessimum,

Puri occurramus Judici.

Vt enim hîc vindici & Judici, ita ibi אֲבִי
 & לְבַיִת in utroque Segor Rhythmum fi-
 nalem efficiunt. Melius verò erit, si etiam
 Daleth unius distichi siue בַּיִת cum Daleth
 alterius in Rhythmo finali conuenire
 possit. Atque hoc Carmen Rhythmicum,
 vocatur שִׁיר קָשׁוּר *carmen ligatum*, quo Elias,
 & alij,

& alij, qui Epigrammata scribunt, frequenter utuntur.

SECUNDO, Daleth & Segor in quolibet בית siue disticho eundem Rhythmum finalem habent, ut

Segor.

Daleth.

אֲשָׁא לְבִי גַם כְּפִי־וֹסִי : אֶל-הַיּוֹשֵׁב בְּשָׁמַיִם־וֹסִי

Segor.

Daleth.

מִכָּל רָעָה יִצִּילֵנִי ; כִּי יֹשֵׁנוּ תַמִּיר פִּדְנֵנוּ

Leuabo cor meum, & manus meas, Ad sedentem in cœlis. Ex omni malo liberabit me ; Quia ipse est iugiter redemptor meus.

Et hoc carmen אֲשָׁא לְבִי גַם כְּפִי־וֹסִי dicitur שִׁיר חֲרוּי *carmen Rhythmicum.* (חֲרוּי enim aliàs *torquem* significans Rabbiniis est *Rhythmus*, inde adiectivum חֲרוּי *Rhythmicus*) in quo vel singula בָּתִּים suum proprium Rhythmum habere possunt (ut in duobus præcedentibus videre licet) vel omnes versus ad finem usque carminis eundem planè Rhythmum retinent, atque ita similiter desinunt. Exemplo sit secundum canticum Eliæ, in quo omnes versus (qui

numero sunt viginti octo,) exeunt in זח.
 Quidam Carmen קשור & חרוי paulò aliter
 explicant: sed hæc, quæ diximus, ad
 mentem Eliæ & aliorum autorum Poë-
 seos Hebraicæ accommodatiora viden-
 tur.

TERTIO, Quatuor פתים seu octo
 versus ita construi possunt, vt primus, se-
 cundus, & terius: quintus, sextus & septi-
 mus: quartus & octauus suos proprios
 Rhythmos finales habeant. Elias Cant. 5.
 cuius versus constant Iambo, & duobus Spōdeis.

אָחוּחַ	אֶת־דַּעַי	בְּשֵׁם	חָאֵל	רוּעִי
וְחוּחַ	יִתֵּן יִשְׁעַי	לְיִשְׂרָאֵל	מֵעַגְלִים:	
לִבִּי	אֲזִרֶעַ	וְדַקְדֹּק	אֲבִיעַ	
בְּדַגְשׁ	אֲצִיעַ	פְּרָטִים	וּכְלָלִים:	

*Indicabo scientiam meam, in nomine Domini
 pascentis me. Et ipse dabit auxilium mihi, ad
 dirigendum calles.*

*Cor meum erudiam, & Grammaticam eructabo:
 De Dagesch proponam specialia generalia.*

Simile quid cernitur in illa Ecclesiasti-
 ca Melodia D. Thomæ Aquinatis.

Ecce

*Ecce panis Angelorum.**Factus cibus viatorum.**Verè panis filiorum,**Non mittendus canibus.**In figuris præsignatur,**Cùm Isaac immolatur,**Agnus Paschæ deputatur,**Datur Manna Patribus.*

Nihil autem obstat, quò minùs eadem Rhythmica structura apud Hebræos etiam in versibus paucioribus fieri possit.

Huius autem generis carmen vocatur *מחלק שיר* *Carmen divisum*, à *חלק* *divisit*.

CAPVT III.

De Carmine simplici & composito.

EX illa priori divisione pedum Hebraicorum duplex genus carminis oritur. Nam quod ex solis תנועות, id est, syllabis longis constat, nec ullum scheva mobile recipit, vocatur voce Rabbinica פשוט simplex. Huius tantùm una species usitata reperitur, quæ constat Spondæis quatuor. Elias Cant. 2.

--|--   - | -   -|--
 נִכְבְּרוֹת   שִׁיר   נָא   אֲשִׁירָה
 חִירוֹת   וּבְלִי   הַיַּיִטֵּב   בְּאֵר

*Cantabo nunc canticum rerum magnificarum,
Explicando bene & absque enigmate, &c.*

Vocatur etiam Carmen Quadratum, eò quòd ex duabus quadratis dimensionibus constet.

Quod autem partim ex תְּנוּעוֹת, partim ex יִתֵּר componitur, dicitur מוֹרְכָב שִׁיר *carmen compositum*, (enim רַכֵּב Rabbinis est *componere*) cuius 18. genera numerantur.

PRIMUM, constat Iambo, & duobus Spondæis.

-- | --   -   -   -   -
 מַעַל   אֲנָשִׁי   לְכֹל
 תִּנְעַל   נַפְשִׁי   מֵאֵד
*Omnes homines mendaces,
Valdè anima mea odit.*

SECUNDUM, Spondæo, Iambo, & Spondæo.

-- | --   -   -   -   -
 בְּהַתְּ-פִלֵּל   רַפָּה
 בְּעֵינֵי אֵל   יָרַע
*Remissus in precando
Displicebit in oculis Dei.*

TERTIUM,

TERTIVM, Spondæo, Bacchio & Iambo. In fine טֶזֶ Segor mutatur etiam Iambus in Spondæum.

—וּ | —וּ | —

בָּרָא אֱלֹהִים אֱנוֹשׁ

בְּנֵן מְרִימוֹ לְרֵאשׁׁ:

Creavit Deus hominem

In horto, exaltans eum in principem.

QUARTVM, Cretico, Spondæo, & Bacchio.

—וּ | —וּ | —וּ

טוֹב יְהוֹשֻׁעַ שְׁלַח לִי

חֲנֹךְ קָרוֹשׁ בְּלִבִּי:

Bone Iesu mitte mihi.

Gratiam tuam sanctam in cor meum.

QUINTVM, Spondeo & duobus Bacchijs.

—וּ | —וּ | —

יָבֵשׁ בְּקִרְאֵי גְרוֹנִי

רָבַק לְחַפֵּי לְשׁוֹנִי:

Exaruit in clamore meo guttur meum

Adhæsit faucibus meæ lingua mea.

SEXTVM, Spondæo, Iambo, & duobus Spondæis.

--- | -ט- | ---
 קוֹמָה אֱלֹהִים עוֹרְתָה
 לִי וְעֵנָה בְּצָרְתָה:

Surge Deus (in) auxilium

Mibi, & exaudi in tribulatione.

SEPTIMUM, Iambo, Spondæo, Iambo,
 Spondæo.

--- | -ט- | --- | -ט- | ---
 אֲשֶׁר יֵלֵךְ בְּדֶרֶךְ רָע
 אֲבַל קוֹל צוֹרְרָיו יִשְׁמַע:

Qui ambulat in via mala,

Certe vocem hostium suorum (dæmonum) audiet.

OCTAVUM, Iambo, duobus Spondæis
 & Bacchio.

--- | -ט- | --- | -ט- | --- | -ט- | ---
 מֵהֵלֵל תְּמִיד הָאֱלֹהִים
 אֲשֶׁר חָנַן אֶת-הָאֲנָשִׁים:
Laudandus semper Deus,
Qui misertus est hominis.

NONVM, quatuor Creticis.

--- | -ט- | --- | -ט- | --- | -ט- | ---
 מֵה אָנוּשׁ מֵה-פֶּאֶר הָאָנוּשׁ מֵה-יִקָּר
 הַכָּאֵב מוֹת שָׂאֵר הַשְּׂאוּל הוּא שְׂאֵר:
Quid homo? quod decus hominis? quæ gloria?
Dolor, mors corporis: sepulchrum hoc residuum (eius.)

DECIMUM

DECIMUM, Iambo, duobus Spondæis,
Iambo & Spondæo, licet primo loco
Spondæus, secundo verò etiam Iambus
esse possit.

— — | — — | — — | — — | — —

בְּשֵׁם אֱלֹהֵי הַגִּיּוֹן לְשׁוֹנְנֵינוּ

בְּעוֹד רוּחַ חַיִּים בְּאַפְנוֹ:

In nomine Dei viventis sermo linguae nostrae,

Quamdiu spiritus vitae in naribus nostris.

VNDECIMUM, Spondæo, Iambo, Spon-
dæo, Iambo, & Molosso, vel Spondæo.

— — — | — — | — — | — — | — —

בְּחַסְדֶּךָ גְּדוֹל מְאֹד חֲנֻנֵינוּ

חֲנוּן מְחַה רַבִּים פְּשְׁעֵינוּ:

*Secundum misericordiam tuam magnam valde
miserere nostri.*

Miserendo dele multas iniquitates nostras.

DVODECIMVM, Iambo vel Spondæo,
Spondæo vel Iambo, Iambo, Spondæo,
Bacchio.

— — | — — | — — | — — | — —

בְּךָ אֶת־מַחְסֵי שְׁמַתִּי אֲדַנִּי

אֲתָהּ בְּטוֹבֶךָ יִשְׂרָד דַּרְכֵי:

In te spem meam posui Domine:

tu in bonitate tua dirige vias meas.

DECIMVM TERTIVM, Spondæis & Iambis alternatim positis.

| -- | - ט | -- | - ט | --

כִּפִּיא אָבִי קֹהֵל וְשֵׁר עֲלִיּוֹן

מִכָּל שְׁלִיחִים עִם עֲזוֹר אֲבִיוֹן:

Petre Pater Ecclesiæ, & princeps excelsæ

Præ omnibus Apostolis, populum iuua pauperem.

DECIMVM QVARTVM, ex quinque Bacchijs.

| -- ט | -- ט | -- ט | -- ט | -- ט

לְדַבֵּר תְּהִלּוֹת לְמַרְיָם לְבֹנוֹ כָּל מְשִׁיחִים

וְחַיָּא יִלְדָּה אֶת־אֱלֹהִים בְּתַמַּת בְּתוּלִים:

Ad dicendum laudes Mariæ, venite omnes Christiani.

Quia ipsa peperit Deum in integritate virginitatis.

DECIMVM QVINTVM, componitur ex primo, cuius idcirco metrum tantum duplicatur.

-- | -- | - ט | -- | -- | - ט

Huius generis duo disticha attulimus pro מחלק pag. 373.

DECIMVM SEXTVM, Spondæo, Iambo, Spondæo, Iambo, Spondæo, Iambo.

| - ט | - | - ט | - | - ט | - | -

לִי ת־עֲזוֹר אֱלֹהֵי וִירֵי תַחֲזִיק

הִנֵּה בְלִי עֲזֹרְתְּךָ אֵינְעֵ לְרִיק:

Me iuua Deus meus, & manum meam fortifica.

Ecce sine auxilio tuo laboro inaniter.

DECIMVM

DECIMVM SEPTIMVM, Bacchio, Iambo, Spondæo, Bacchio, Iambo, Spondæo.

--|---|---|---|---|---|---|---|---|---
 בְּתוֹלֵת יָקָר הֵתַף לִלִּי עַל-עוֹנֵינוּ
 וְאַתְּ חֵן בְּנֶךְ לָנוּ קְנִי-נָא בְּמוֹתָנוּ

Virgo gloriæ ora pro iniquitatibus nostris:

Et gratiam filij tui nobis impetra queso in morte nostra.

DECIMVM OCTAVVM, Spondæo, Iambo, duobus Spondæis, Iambo, vel Bacchio, & Spondæo.

--|---|---|---|---|---|---|---|---|---
 אֶת-רוּחְךָ קָדוֹשׁ שְׁלַחֵהּ בְּנַפְשֵׁנוּ
 כִּי הוּא יִשְׂמַח לְעַד בְּאַמֵּת לִבֵּנוּ

Spiritum tuum sanctum mitte in animam nostram,

Quia ipse latificabit perpetuo in veritate cor nostrum.

Hæc ferè sunt Carminum genera, quæ à præcipuis auctoribus vel vſurpata, vel adſcribēdi vſum propoſita ſunt. In quibus ſiſeſe Hebraicæ linguæ ſtudioſus exerce- re velit, præſtat à quadrato ſiue ſimplici omnium facillimo initium facere, & inde ad vnum, vel plura ex compoſitis progredi, quæ cuiuſque ingenio magis accom- modata videbuntur. Sunt qui velint, cui-

vis

vis liberum esse noua, & à superioribus diuerfa Carminum genera sibi excogitare, & in ijs sese exercere: quibus assentior, cùm facile sit inuentis addere, & nulla causa subsit, cur nos recentiorum Rabbionum regulis adeò religiosè constringi patiamur.

CAPVT IV.

De figuris versuum Hebraicorum, eorum coniunctione, & Casura.

HABENT & Hebraeorum versus suas figuras, quarum nomina & proprietates ex Latina Prosodia iam nota esse debet.

SYNÆRESIS.

Reperitur hæc figura potissimùm in scheua simplici mobili, & in vtroque composito -: & ". De quibus hæc duæ sunt regulæ.

PRIMA, Scheua simplex sub litera initiali

tiali, sub dageschata, & post longum punctum, frequenter cum sequente puncto coalescit, & cum eo vnam syllabam efficit, vt ex his tribus quadratis Eliæ versibus (Cant. 2.) intelliges.

בְּמִקּוֹם שׁוּרֵק שְׁלוֹשׁ נִקְדוֹת

In loco schurec, tria puncta, id est Kibbutz.

Hic vox נִקְדוֹת habens scheua initiale, Spondæum efficit, quasi scriptum esset נִקְדוֹת disyllabum.

וְאֵבֶאֱרַךְ עֶשֶׂר הַנִּקְדוֹת

Et explicabo decem puncta.

Vox הַנִּקְדוֹת (habens scheua sub dageschata) trisyllaba est, quasi הַנִּקְדוֹת. De trisyllaba וְאֵבֶאֱרַךְ vide sequentem regulam.

רַק אֵם בְּטֶעַם הֵן עוֹמְדוֹת

Nisi quando cum accentu ipse stant, id est, vocales.

Vox עוֹמְדוֹת (habens scheua post longam vocalem) Spondæum efficit, quasi esset עוֹמְדוֹת.

SECUNDA, Vtrumque scheua compositum & , eodem modo quo simplex, cum sequente puncto coalescit, & in vnam

vnam syllabam contrahitur. Vtriusque exemplum habes in hoc versu quadrato Eliæ Cant. 2.

רפֿוֹת אַהֲרִי הֵן נֶאֱנְרוֹת

Raphata tunc ipse congregantur.

Hic vox אַהֲרִי disyllaba est, quasi אַהֲרִי, & נֶאֱנְרוֹת trisyllabum quasi נֶאֱנְרוֹת: Huc etiam spectat vocabulum וַאֲבֵאֵר paulò antè in exemplo positum. Est enim per hanc regulam trisyllabum, ac si scriptum foret וַאֲבֵאֵר.

DIÆRESIS.

Scheua quiescens post punctū breue, nonnunquam necessitate metri fit mobile, ita vt à suo puncto & litera præcedente, cum qua in vna syllaba cohærebat, penitus distrahatur, vt Elias Cant. 1.

כֹּלֹם כֶּאֱחָד נֶחֱלְקוּ וַיִּהְיוּ

Omnes, sicut unus, diuidentur, & erunt, &c.

Hic וַיִּהְיוּ fit quadrisyllabum pro וַיִּהְיוּ trisyllabo. Est enim carmen generis XVI.

ECTASIS, siue DIASTOLE.

PRIMO ; initiale positum pro ; copulatiuo

tiuo, per hanc figuram (siue sequatur
scheuata litera, siue non) interdum pro-
ducitur, vt Cant. 2. quadrato Eliæ.

בְּאֵר הַטֵּב וּבְלֵי חִירֹרֶת

*Explicare benè, & sine ænigmate. & ibi-
dem,*

וּמְדַגֵּשׁ הֵן נִפְרָדוֹת

Et à dagesch ipse separantur.

In priori versu וּבְלֵי & in posteriori מְדַגֵּשׁ
producit initiale, quod aliàs breuem syl-
labam facere solet, vt diximus cap. 4.

SECUNDO. Scheua simplex mobile pro-
duci videtur in voce בִּיּוֹר Cant. 7. Eliæ, di-
stico 9. quod est. decimi generis Carmè.

וּכְאֲשֶׁר בִּיּוֹר יִהְיֶה חִירֶק;

Et quando in lod fuerit chiric.

Nisi malis potiùs scheua sub ב, quàm
— sub א absorberi, quod minùs videtur
probabile.

TMESIS DVPLEX.

Prior.

Hebræi suos versus non semper conti-
nenti, & omnino cohærenti syllabarum
serie

ferie scribunt, more Latinorum: sed singulos pro pedum multitudine modo in duas, modo in tres, modo in quatuor regiones seu spatia diuidunt, salua tamen nihilominus eadem prorsus integritate, & ratione metrica. Atque harum regionum initium plerunque facit יתֵר siue lambus, qui partes versus intervallo quodam distinguit, ut Elias Cant. 1.

אֲשֶׁה לִבִּי נֵא אֵלֵי כַפִּי־

אֵל אֵל אֲשֶׁר חֶסֶדוֹ בַּהַשְׁמַיִם־

Leuabo cor meum nunc ad manus,

Ad Deum, cuius misericordia in caelis.

Quòd si יתֵר iste incidat in mediam dictionem, distrahitur illa per Tmesin (interposito signo cōiunctionis instar Mac-caph -) & quicquid est ante יתֵר illud cum antecedentibus connectitur, ita vt יתֵר sit initium nouæ regionis, quemadmodum in his tribus exemplis videbis.

שְׁבִיחָה יִצְאֵמ־ כָּל־הַנְּהָ Cant. 7.

Scheua transgreditur Regulam istam, Ecce, &c.

Cant. 8.

יְקַדְמוּהוּ חֲמֵשָׁה הַגְּדֹלִים Cant. 8.

Præcedent ipsum quinque magni.

לִי יֵעֶזֶר כִּיּוֹם וַיְדִי יִתְחַזֵּק Cant. 1.

Mihi auxiliabitur iuxta diem, & manum meam roborabit.

Idem fit in Carmine quadrato ob solam versus aliquam distractionem, etsi illud Iambum non habeat, ut

אֹתוֹ מְנִיעוֹת וּמְנַדְרוֹת Cant. 2.

Ipsum mobile reddunt, atque commovent.

Prior Tmesis ad solam scriptionis elegantiam spectare videtur.

Posterior.

Integra dictio quandoque ita distrahitur, ut prior illius pars versus præcedentem finiat, posterior verò sequentem inchoet, ut Cant. I. disticho quarto.

הַלֹּךְ וְרִין נֶקֶד יֹאחֲזִית וּמִשֶׁ-

פֶּטֶם לְאוֹר אוֹצִיא כְּצֹהֲרִים

Usum & iudicium punctationis & literarum, & iudicium earum in lucem proferam, ut meridiem.

Sic apud eundem Cantic. 4. disticho 6. distrahitur in duobus versibus hæc vox וְשִׁירָיו & felicitas. Verùm hæc posterior Tmesis minùs frequens est in carmine.

ANNOTAT.

Si syllabæ hac posteriori Tmesi in carmine resecandæ habeant dagesch forte, non fit distractio, sed integra dictione ibi relicta, (eò quòd dagesch forte initio sequentis versus proferri non possit) ille prior versus fit hypermeter syllabam habens superuacaneam, quæ tamen referenda sit ad initium sequentis versus, cuius idcirco prima syllaba desideratur, ut:

יְהִי קִלְלָהּ לְגַבֵּב Est tertij generis.

כִּי קָצַר הַיּוֹם Est secundi generis.

Erit in maledictionem fur.

Quia brevis vitá (erit.)

In hoc disticho superest syllaba גַּבֵּב addenda sequenti Segor, cui una deest syllaba. Eiusmodi tamen hypermetri versus potiùs cognoscendi, quàm imitandi sunt studiosis.

*De Coniunctione versuum diversi
generis, & de Ca-
sura.*

Etsi in Carminibus Hebræorum ple-
runque ad finem usque tam Daleth,
quàm Segor, adeoque omnes versus
eiusdem sunt generis, quemadmodum
Latinorum Græcorumque Hexametri,
tamen licet etiam quandoque duo ver-
suum genera in uno disticho siue דָּוָל
ita coniungere, ut Daleth suum pro-
prium genus habeat, & Segor similiter
suum, more Elegiarum, in quibus prior
versus est Hexameter, posterior verò Pen-
tameter.

Quòd si Daleth & Segor unius sint
generis, carmen dicitur *Monocolon*.
Sin autem duorum, *Dicolon*. Trium
verò vel plurium generum versus vix
coniungi solent propter Rhythmum.

Pars Sexta,
Exemplum Distichi Monocoli.

Elias Cant. 8.

חֲזַק וְאַמֵץ בְּנֵי זְלִמּוֹד וְזִמִּיר זֶרַח
 מִפֶּרֶשׁ דִּין מִשְׁרַת לְמַלְכִים

Confortare, & esto robustus fili mi, & disce canticum hoc,

Quod exponit iudicium ministrans (ministrantium) Regibus.

Hic tam Daleth, quàm Segor sunt
 Carmina generis 12.

Exemplum Distichi Dicoli.

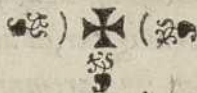
Elias Cant. 3.

עוֹד יֵשׁ נִקְדָּה וּמִשְׁרַת לְכָלִּים הֵן עוֹד
 אֲשׁוּרָר בָּהּ שִׁירֹת נְעִימוֹת

*Est quoque punctum, quod omnibus servit, adhuc
 Canam de eo cantica pulchra.*

Hic Daleth est generis Decimi octavi:
 Segor verò octavi.

CÆSVRÆ nulla vel certè exigua habetur ratio, cùm sæpè singulis pedibus singula vocabula tribuantur, maximè quæ à scheva mobili incipiunt. His enim ceu incisus ac membris, versus eleganter distingui Hebræi, sicut & Latini existimant. Quare si adsit cæsuræ, usurpanda: si desit, haud laboriosè quærenda fuerit.

*In penitentiâ sua requirentes modos
mûsicos, et narrantes Cârmina scrip-
turarum. d. b. Ecclesiastici. Cap 44.*

QUANTVM utilitatis lingue Græcæ
 & Hebraicæ studiosis id genus exercita-
 tiones, in quibus singula certi auctoris vocabula
 accuratè perpenduntur, afferre soleant, non pau-
 ci ita quotidie experiuntur, ut suum profectum
 penè uniuersum ijs grato animo acceptum refe-
 rant. Non solùm enim in illis præceptiones tra-
 ditæ breviter ac compendiosè repetuntur, sed ea-
 rum usus præcipuus, quasi Magistri ipsius digito,
 demonstratur. Nos igitur, ut aliorum tam præ-
 clarum institutum imitemur, ex Hebraicis
 Biblijs **JONAM** Prophetam explicandum
 delegimus; ipsius cum facilitate, quæ discipulorum
 animos initiò vehementer excitauerit, tum hi-
 storie iucunda breuitate potissimùm adducti.
 Quod ad accentus Grammaticos attinet, eos in
 singulis vocabulis eadem lineæ perpendicularis
 figura notauimus. Distinguentibus tamen (&
 reliquis, per quos literis כֶּפֶס כְּנָה, etiam præce-
 dente una ex Quiescentibus, Dagesch lene infi-
 gere licet, suas figuras consultò reliquimus.

I O N A S P R O P H E T A.

CAPVT PRIMVM. N.

Versus I.

filium	Ionam	ad	Domini	verbum	est	factum	Et
בֶּן־	אֶל־		דְּבַר־	יְהוָה		וַיְהִי	
ven	Iona	el	Adonai	deuar		Vaihi	

dicendo.	Amithai.
לֵאמֹר	אֲמַתַּי
lemor	Amithai

וַיְהִי) Prima litera est ׀ conuersiuum, efficiens ut futurum יהוֹ significationem praeteriti habeat. Huius rei signum est patach subscriptum ׀ ׀ pag. 252. 8. Vox יהוֹ futurum est defectiuum tertie personae, mascul. ab הוּא fuit, poniturque pro יהוּה pag. 138. 3. Accentus supra Iod finale, est pata pag. 276.

דְּבַר־) In regimine singulari. in statu absoluto dicitur דְּבַר verbum, p. 193. 10. Radix est דְּבַר

locutus est. γ hoc loco habet dage schlene, quia est ex literis בְּנֵד בְּפַת Nec impedit illud præcedens Iod quiescens, cum supra se habeat accentum distinguentem Pasta, p. 278. 19. Ipsum autem דְּבַר caret accentu Grammatico, quia coniungitur cum sequenti dictione per Mac-caph p. 279. 8. quod de similibus deinceps ubique dictum existimetur.

יְהוָה) Nomen proprium Dei, diuinam significans essentiam, à radice הוּה vel הוּה fuit. pag. 137. 13. Prima igitur litera Iod est formatiua nominis proprii, pag. 45. 22. Accentus illius hoc loco est Zakeph cathon, p. 26. 1. Cur autem יהוה legatur Adonai, vide p. 247. 10.

אֵל-יוֹנָה) אֵל Præpositio, p. 188. 15. יוֹנָה hic est nomen proprium Sancti Propheta, de quo 4. Reg. 14. 25. Appellatiuè positum significat columbam, habetque in plurali יוֹנִים præter normam, p. 33. 9. Radix est יוֹ columbus, vel ut alij volunt יִנָּה deprædatus est.

בֶּן) In regimine singulari, & propter Mac-caph. In statu absoluto בֶּן filius. Formam ipsius integram cum omnibus affixis habes in Tabula

Imperfe

Imperfectorum pag. 218. 12. Dagesch in ב initiali non scribitur, quia precedit litera quiescens, pag. 19. 9. Radix est בנה ædificauit.

(אמתי) De hoc etiam 4. Reg. 14. 25. Dicitur ab אמת (veritas) quasi verax. Radix est אמן educauit. Noster interpres habet Amathi, sicut ע 70. Amadi, quibus credendum potius, quam Rabbini, qui puncta post subscripserunt.

(לאמר) Propter frequentem usum dicitur, pro לאמר, ut habes pag. 15. 19. Est autem Gerundium in Kal à verbo אמר dixit, cuius paradigma habes p. 93. 22.

Versus II.

<i>magnam</i>	<i>ciuitatem</i>	<i>Nineuen in</i>	<i>vade,</i>	<i>Surge.</i>
הַגְּדוּלָה	הָעִיר	אֶל-נִינְוָה	לֵךְ	קוּם
haggedola	hair	Nineue el	lech	Kum
<i>eorum malitia</i>	<i>ascendit</i>	<i>quia</i>	<i>,ea in</i>	<i>predica Et</i>
רַעְתָּם	עֲלָתָהּ	כִּי	עָלֶיהָ	וּקְרָא
raatham	aletha	ki	aleha	ukra
			<i>.meum conspectum in</i>	
			לפני	
			lephanai.	

(קום) Imperatiuus in Kal Quiescentium Aijn Van, sicut שום Ec. p. 106. Radix illius est item קום surgere.

קָל) Imperatiuus in Kal Quiescentium Pe Iod, sicut קָל p. 98. 10. à Radice קָל ambulauit, quæ non est in usu, nisi in Futuro, Imperatiuo, & Infinitiuo. Reliqua enim accipit ab קָל eiusdem significationis.

נִינוּ) Metropolis Assyriæ, edificata ab assur, Gen. 10. 11. Exponitur habitaculum, à נוּ habitauit.

רָעָה) ה Demonstratiuum est hoc loco (pag. 248. 20.) respondens articulo Græcorum, τὴν πόλιν. Habet autem camets, pro patach & dagesch, quia sequens ך est gutturalis pag. 249. 13. רָעָה est fœmininum præter normam, ut ex adiectiuo sequenti colligimus, licet in utroque numero terminationem masculinam habeat.

הַרְבֵּה) ה prius, hîc quoque demonstratiuum est, cum sua punctatione omnium frequentissima, nimirum patach, sequente dagesch forti, quæ iam studiosè notanda est, cum posthac de ea, breuitatis causa, nihil dicturi simus. Repetitur autem hîc rursus ה cum adiectiuo, licet in substantiuo רָעָה præcesserit, sicut in Græco articulus, τὴν πόλιν τὴν μεγάλην. הַרְבֵּה adiectiuum fœmininum formatum à masculino הַרְבֵּה magnus

magnus, per adiectionē literæ ה & mutationē
 טז camets in scheua, p. 42. 4. Radix est verbum
 לך magnus fuit, vel factus est magnus.
 וקרא) copulatiuum transit in schurec, quia se-
 quitur litera scheuata, p. 251. 11. קרא Impera-
 tiuus in Kal Quiescentium Lamed Aleph sicut
 מצא p. 119. 3. à verbo קרא vocauit, clamauit,
 &c. posset etiam uerbi clama super eam.
 עליה) Præpositio על hoc loco significans, in, vel
 super, cum affixo fœminino, pag. 244. 7.
 כי) Coniunctio p. 188. 10. habet dagesch lene pro-
 pter accentum distinguentem precedentis uocis
 עליה p. 279. quod aliàs hoc loco poni non posset
 ob literam quiescentem ה, quæ uirtute conti-
 netur in camets precedentis dictionis, p. 22. 20.
 Existimatur enim scriptum esse עליה. Porro כי
 frequenter cum sequenti uoce per Maccaph con-
 iungitur, quamuis etiam sine eo esse, & proprio
 accentu insigniri possit, ut versu 10. uidebis.
 עלתה) præteritum tertiæ personæ fœmininæ in
 Kal Quiescentium Lamed He, sicut קנתה pag.
 124. 13. à uerbo עלה ascendit. Porro in hoc
 עלתה & similibus primum camets subintelligi-
 tur habere accentum Metheg, quemadmodum
 para

paradigma קנתה, ita ut consequenter proximū scheua sonet; aliàs putabitur esse camets catuph secundum regulam, p. 10. 22. cum sequente scheua quiescente, perinde ac si scriptum esset עלתה sicut חכמה.

רעה (רעת) fœmininum adiectiuum à masculino רע malus, substantiuè acceptum, cum affixo masculino sicut תורה, p. 51. v. ult. Radix est verbum ירע vel רעע malum, aut molestum fuit.

לפני Præpositio לפני cum affixo singulari primæ personæ, p. 244. 4. Accentus Soph pasuc mutat hîc — in —. Nam sine distinguente dicitur לפני. Caterùm hæc præpositio לפני etiam rectè potest esse nomen, positum in regimine plurali cum articulo ל (qui habet chiric pro scheua, ob scheua alterū mox sequens, p. 257. 10.) à plurali absoluto פני facies, quod affixa recipit sicut פני p. 213. 24. Et tunc לפני ad verbum sonat, Ad facies meas. Radix est פנה aspexit.

Versus. III.

facie à	Tarsis in	fugiendum ad	Ionas	surrexit Et
מלפני	תַּרְשִׁישָׁה	לְכֹרַח	יוֹנָה	וַיִּקָּם
milliphne	Tarsischa	livroach	Iona	Vajiakoū
				Domini

euntem nauem inuenit & , Iapho descendit & , Domini

נָהוּה וִירָד יָפֹו וַיִּמְצָא אֲנִיָּה בָּאָה
baa onija vaijimza Iapho vaijeredh Adonai

,eam in descendit, & eius mercedem dedit & , Tarsis (in)

תְּרַשִׁישׁ וְיָתֵן שְׂכָרָהּ וִירָד בָּהּ
bali vaijeredh secharach vaijitten ,Tarschisch

.Domini facie à , Tarsis in eis cum veniendum ad

לָבֹא עִמָּהֶם תְּרַשִׁישָׁה מִלְּפָנָי וְהוּה
Adonai milliphne Tarschischa immahém lavo

וַיָּקֹם) Conuersiuum p. 252. Vnde futurum, cui additum est, more prateriti explicatur. Futurum per se esset יָקֹום sicut יִשְׁוֹם p.106.12. à verbo quiescente Aijn Vau קֹום de quo etiam versu secundo. sed hïc propter istud ו , accentus retrahitur, & schurec transit in camets catuph, p.107.5. quod à camets longo discernitur per regulam datam p.11.9.

(לְבָרַח) Gerundium in Kal Perfectorum sicut (לְמָסֹור) p.62.ט.ultimo. Nam cholem etiam sine illo ו scribitur , p.10.8. Sub ך finalis ponitur patach suffuratum , quia non precedit camets aut patach, pag. 10.3. nihilominus tamen accentus censetur esse in ultima, cum illud patach additū syllabas extra Poëtica non augeat. Porro huius Gerudij prateritū & Radix est בָּרַח fugit.

תְּרַשִׁישָׁה

תְּרִשִׁישׁ (תְּרִשִׁישׁ) Hæc vox variè explicatur, sed hîc est, ut aliqui volunt, Metropolis Ciliciæ, ortu D. Pauli Apostoli percelebris: Finale ה signi-
 ficat motû ad locû, sicut apud Græcos in quibus-
 dam vocibus syllaba σε, ut ἔσανόσε in cœlum.
 (מְלַפְּנֵי) Nomen substantivum פְּנֵי (de quo su-
 pra) in regimine habet פְּנֵי cui hoc loco addun-
 tur duæ literæ serviles. ל mutat hîc suum sche-
 ua (aliàs sibi debitum p. 256.) in chiric, ne duo
 scheuaim concurrant, p. 191. 16. Scribitur enim
 לְפָנַי pro לְפָנַי. Cur litera ם sequenti ל insigat
 dagesch forte, vide p. 37. 19.

וּיְרֵד (וּיְרֵד) Futurum est tertie personæ in Kal
 Quiescentium Pe Iod à verbo יָרַד descendit.
 Sed hîc propter Vau conuersivum ponitur segol
 pro tsere, & accentus retrahitur, pag. 99. 3. cum
 aliàs dicatur יָרַד sicut יֵשֶׁב, p. 98. 3.

(יָפוּ) Portus Iudææ celeberrimus (Græcis est
 ἰόππη, Latinis vero Ioppe) à pulchritudine no-
 men habens. Dicitur enim à יָפָה pulcher fuit.
 In hac autem constructione וּיְרֵד יָפוּ descendit
 Ioppen, desideratur prepositio אֶל- quam He-
 bræi, more Græcorum, huiusmodi locorum nomi-
 nibus proprijs plerunque apponere solent.

(יִמְצָא) Est futurum in Kal Quiescentium La-
 med Aleph, 118. 19. à verbo מִצָּא inuenit. In
 uoce מִצָּאִי concurrunt tria i, duplex scilicet Iod
 propter infixum dagesch, & chiric paruum,
 וַיִּימָצָא. Vbi tamen primum, cum præcedente
 patach in diphthongum coalescit, (neque enim
 aliter efferi posse uidetur) uel certe in pro-
 nunciatione prorsus negligendum est: alterum,
 ut consonans, ferit tertium, quod uocalis est.
 Idem de similibus uocibus dicendum.

(אֲנִיָּה) Substantiuum fœmininum; idem signifi-
 catione, quod אֲנִי Radix est אָנָה luxit. Abest au-
 tem hic articulus אֶת accusatiui casus, qui non
 semper nominibus addi solet, p. 375. Habet ac-
 centum regem פִּסִּיק, idcirco sequente בּ infigi
 potest dagesch lene. pag. 279.

(בָּאָה) Benoni fœmininum in Kal à uerbo בָּא
 venire, ire, p. 115. 10.

(תַּרְשִׁישׁ) Et hic desideratur prepositio אֶל mo-
 tum ad locum significans. Cætera in תַּרְשִׁישָׁה, de
 quo paulò antè.

(יָתָן) Futurum tertiæ personæ in kal, à uerbo יָתַן
 utrinque defectiuo, p. 178. 10.

(שָׂכַר) Substantiuum masculinum cum
 affixo

affixo fœminino (quod ad אַנְיָהּ item fœmininum refertur) sicut דְּבָרָה, p. 194. 10. Radix est verbum שָׂרַר mercatus est, mercede conduxit.

(בָּה) Seruilis litera ב, in, cum affixo fœminino, pag. 245. 3.

לְבוֹא) Gerundium in Kal à verbo, & radice בֹּא venire, p. 115. ט. ultimo. Seruile ל habet ט, quia est cum monosyllabo, pag. 255.

(עִמָּהֶם) cum eis, scilicet nautis, vel vectoribus. Prepositio עִם, cum affixo masculino, pro quo etiam dicitur עִמָּם: Nam hoc עִם recipit affixa sicut אֶת, pag. 236. 2.

Versus IV.

fuit & , mare in magnum ventum immisit Dominus Et

וַיְהִי וַיָּהוּהוּ הַטִּיֵל רוּחַ גְּדוֹלָה אֶל־הַיָּם וַיִּהְיֶה

vaihi haijam el gedola ruach hetil Vadonai

frangi putabat , nauis & , mari in magnus turbo

סַעַר־גְּדוֹלַּ בַּיָּם וְהָאֲנִיָּה חֲשֵׁבָה לְחֹשֶׁבֶר :

lehifchschaver chifschcheva vahaonijá, baijam, gadol saar

(וַיְהִי) ו habet patach, expulso scheua p. 251. 3.

(הַטִּיֵּל) Præteritum tertiæ personæ in Hiphil Quiescentium Aijn Iod, sicut הַשִּׁיֵּם, p. 110. 19. à Radice טִּיֵּל, cuius Kal inusitatum est. In Hiphil autem significat, immittere, projicere.

רוח) Substantivum hoc loco fœmininum, licet idem masculinum etiam reperiatur, p.30.2. cum affixis רוּחֵי רוּחֶךָ רוּחוֹ רוּחוֹ. In plurali רוּחוֹת & רוּחוֹת. Radix est רוּחַ respirare. caret accentu proprio propter maccaph, & subintelligitur articulus accusativi את, ut in רוּחֵי אֱנִיָּהּ diximus.

וַיִּזְּ) Numeri singularis, in plurali habet וַיִּזְּוּ, significat etiam generatim quamlibet aquarum collectam multitudinem.

סַעֲרָה pro hoc שַׁעַר & fœmininum סַעֲרָה in eadem significatione reperitur.

גָּדוֹל) Adiectivum masculinum de quo in גָּדוֹלֵהּ versu 2.

בֵּי) servile habet patach, punctum expulsi de ה p.255.16. ponitur enim pro בֵּיהֶם : בֵּיהֶם de quo paulò antè.

וְהָאֲנִיָּהּ) cum suo scheva p.249. הַּ verò demonstrativum cum camets pro patach, quia sequens א gutturalis, non recipit dagesch, p.249.13. אֲנִיָּהּ vide vers.3.

חֲשֵׁבָה) putabat, scilicet navis, id est, homines navis. Continens pro contento, vel potius sumitur pro חֲשֵׁבָה putabatur. Est autem חֲשֵׁבָה præteritum fœmininum in Piel Perfectorum, sicut

מִסְרָהּ p. 76. 3. à masculino חָשַׁב putauit ;
 utriusque Radix חָשַׁב eiusdem significationis.
 : להִשְׁבֵּר) Gerundium ex Niphal Perfectorum,
 sicut להִמְסֵר p. 72. v. ult.

Versus V.

ad unusquisque clamauerunt & , nautæ timuerunt Et

אִישׁ אֶל-	וַיִּזְעֻקוּ	הַמַּלְחִים	וַיִּירָאוּ
el ifch	vaijizaku	hammallachim	Vajjireu

nauī in quæ , instrumenta proiecerunt & suum Deum

אֱלֹהֵיוּ	וַיִּטְלוּ	אֶת-הַכֵּלִים	אֲשֶׁר פָּאֲנִיָּה
elohav	vaijatilu	haccelim eth	baonija afcher

ad descendit Ionas & : eis ab alleuiandum ad mare in

אֶל-הַיָּם	לְהַקֵּל	מֵעֲלֵיהֶם	וַיּוֹנֵה	יָרַד אֶל-
el hajam	lehakel	mealehem	veiona	el iarad

.est sopitus & , iacuit & , nauis inferiora

יָרַכְתִּי	הַסְפִּינָה	וַיִּשְׁכַּב	וַיִּרְדָּם :
jarkethe	hassephina	vaijischkav	vaijeradam

וַיִּירָאוּ) Futurum plurale in Kal, cuius singulare est יִירָא timebit, à verbo composito יִרָא quod habes p. 166. 16.

מַלְחִים) Plurale, à singulari מֶלַח. Radix est מֶלַח sal, ex qua fit verbum in Piel perfectorum מִלַּח sale condire. Inde מַלְחָה nauta, eò quòd mare falsum nauiget.

וַיִּזְעֻקוּ) Futurum plurale tertiæ personæ in Kal
 perfe-

perfectorum sicut יִמְסְרוּ p. 62. 11. sub γ gutturali scribitur —: pro scheva simplici p. 15. 1. in singulari יִצְעַק clamabit, cum patach propter secundam gutturalem p. 66. 21. Præteritum & radix est יִצְעַק clamavit.

אִישׁ) Singularis numeri, quod in huiusmodi locis commodè exponitur per unusquisque, singuli. Aliàs est vir. In plurali אִישִׁים viri, pro quo usitatius est אַנְשִׁים ab אָנוּשׁ homo.

אֶלְהֵיוּ) Plurale אֱלֹהִים cum affixo tertiæ personæ sicut יִתְלַמְּדוּ p. 51. 7. Nam אֱ abijcitur. In singulari אֱלֹהִים cum mappic p. 24. 5.

יִטְלוּ) Futurum plurale tertiæ personæ in Hiphil Quiescentium אִיִּן Fod sicut יִשְׁמוּ p. 111. 13. In penultima desideratur Fod coniugationis symbolum: quod tamen in quibusdam exemplaribus reperiri dicitur יִטְלוּ: Radix est טִיל de qua in versu quarto.

כְּלִים) Plurale, à singulari כֶּלֶיִם cuius formam & affixa reperies in tabula Imperfectorum nominum, p. 219. 4.

אֲשֶׁר) Relativum p. 52. 22. Subintelligitur autem hîc verbum substantivum הָיוּ erant, quod Hebraei sæpe omittunt p. 342.

בָּאֲנִיָּהּ) *cum camets, quia sequitur camets captiph, p. 256. 6. De אֲנִיָּהּ versu tertio.*

לְהַקֵּל) *Gerundium ex Hiphil Defectivorum Aijn, sicut לְהַנִּיר, p. 156. 2. à verbo קָלַל quod in Kal significat alleuiavit.*

מֵעַל (מֵעַלִּיהֶם) *Aduerbiium loci, compositum ex præpositione עַל super, וְ מֵ סְוֵי servili. Unde manente ubique t fere sub מְ, recipit affixa (ex quibus hoc masculinum plurale est) sicut simplex עַל, p. 244. 5. Porro מְ habet t fere pro chiric, quia sequens litera non admittit dagesch, sicut in voce מְעִיר, p. 37. 23.*

יָרַד) *Præteritum in Kal Quiescentium Pe Fod, sicut יָשַׁב, p. 97. 20.*

יָרַבְתִּי) *In regimine Duali, cuius absolutum est יָרַבְתִּים à singulari יָרַבָּה latus, pro quo etiam dicitur יָרַךְ femur, latus.*

סָפְיָנָה) *Fæmininum sicut תּוֹרָה p. 36. 5. Radix est סָפַן texit: videtur hoc nomine carina significari, quòd tegatur.*

יִשְׁכַּב) *Futurum est in Kal Perfectorum exiens in patach, p. 66. 21. à Radice שָׁכַב iaceo.*

יָרַד) *Futurum in Niphal Quiescentium Pe Iod: quam coniugationem hoc verbum solùm habet.*

bet. Servile Iod habet tſere pro chiric, quia ר prima Radicis non admittit Dagesch, p. 74. 6. Ultima syllaba hoc loco recipit patach, prout aliquando hinc fieri solet, ibid. ט. 11. licet aliàs in similibus tſere sit frequentius, ut in וַיִּמָּר, p. 72 16. Præteritum est נִרְדַּם sopitus est. Benoni נִרְדַּם sopitus à Radice נִרְדַּם, à qua etiam fit nomen תִּרְדָּמָה sopor, somnus profundior.

Versus VI.

: ei dixit & gubernator magnus eum ad accessit Et

וַיִּקְרַב אֵלָיו רַב הַחֹבֵל וַיֹּאמֶר לוֹ
lo vaijomer hachovél rav elav Vaijikrav

forte si : tuum Deum ad clama, surge ? sopite tibi quid

מִה־לֶּךָ נִרְדַּם קוֹם קְרָא אֶל־אֱלֹהֶיךָ אֲוַלַי
ulai elohécha el kera kum nirdam lêcha ma

.pereamus non &, nobis Deus placeatur

יִתְעַשֶׂת הָאֱלֹהִים לָנוּ וְלֹא נִאֲבֹד׃
,noved velo lanu haelohim jithaschscheth

וַיִּקְרַב) Futurum in Kal perfectorum. Ultima per patach, quia ipsius verbum קָרַב appropinquavit, neutrum est p. 66. 21.

אֵלָיו) Prepositio cum affixo masculino, p. 242. 6.

רַב) Adiectivum masculinum significans, mul-

tus, magnus, magister, &c. cum affixo רבִּי
Magister meus, vel in Vocativo, Magister
mi. Quæ vox Hebraeis familiarissima est. Fœ-
mininum רַבָּה; Radix וֶרֶבֶב de qua multa
in Lexicis.

הַחֵבֵל) Demonstrativum retinens patach an-
te ה p. 257. חֵבֵל est Benoni in Kal perfectio-
rum. Ponitur hic loco substantiui, vel nomi-
nis verbalis, sicut שָׁמַר p. 57. vers. ult. à verbo
חָבַל quod inter alia significat, gubernare na-
vem.

וַיֹּאמֶר) A verbo Quiescente Pe Aleph אָמַר di-
xit, formatur futurum in Kal יֹאמַר dicet. Acce-
dente verò ו conuersiuo retrahitur accentus, &
patach migrat in segol. Hæc omnia in paradig-
mate אָמַר p. 94. 22.

לוֹ) Dativus singularis pronominis tertie perso-
næ הוּא ille, p. 48. 5.

מַה) Pronomen interrogatiuum, p. 53. 4.

לָהּ) Dativus singularis pronominis secunde
personæ אֵתָהּ tu, p. 47. 16. Habet Dagesch forte,
p. 23. 3. De לָהּ (quod hic rectius per vocati-
vum, quàm per dativum exponitur) egimus in
לָהּ paulò antè.

Imperatiuos קְרָא & קוּם iam explicauimus versu 2.

Plurale אֱלֹהִים cum affixo secundæ personæ sicut תִּלְמִידֵיךָ, p. 51. 13.

Aduerbiū dubitandi, pag. 185. 19. Vel ut alij volunt, bene ominandi, à radice אֱלָה iurauit.

Futurum in Hithpael perfectorum, sicut יתְעַשֶׂת pag. 88. 15. Illius præteritum הִתְעַשֶׂת placatus est, propitium, serenum se exhibuit. Radix verò est עָשַׂת in Kal significans nituit, canduit.

Datiuus pluralis primæ personæ אֲנִי, p. 47. 7.

Copulatiuum cum aduerbio negandi וְ לֹא, pag. 185. 15.

Futurum plurale primæ personæ in Kal Quiescentium Pe Aleph, sicut נֹאמַר, p. 94. 7. nisi quod propter Soph pasuc mutetur patach in tsere, à verbo אָבַר perijt.

Versus VII.

venite

לְכוּ

lechu

suum socium ad

אֶל-רֵעֵהוּ

rechu el

unusquisque

אִישׁ

ischi

dixerunt Et

וַיֹּאמְרוּ

Vajomeru

malum quem propter sciemus & sortes projiciamus &

הַרְעָה בְּשֵׁלֶמִי וְנִדְעָה גּוֹרְלוֹת וְנִפְּיֵלָה
 haraa beschellemi venedea goraloth venappila

fors cecidit & sortes proiecerunt & :nobis hoc

הַגּוֹרָל וַיִּפֹּל גּוֹרְלוֹת לָנוּ וַיִּפְּלוּ הַזּוֹת
 haggoral vaijippol. goraloth vaijappilu lanu hazzoth

.Ionam super

עַל-יוֹנָה;

.Iona al

(יֹאמְרוּ) Futurum plurale in Kal Quiescentium
 Pe Aleph, à singulari יֹאמַר, Præteritum & Ra-
 dix est אָמַר dixit, cuius paradigma habes p. 93.
 27.

(רֵעָהוּ) Adiectivum masculinum רֵעַ amicus,
 socius, cum affixo tertiæ personæ. sicut מִקְנֵהוּ p.
 212. 4. manente ubique tsere sub ר. Radix illius
 est verbum Quiescens Lamed He רָעָה pavit.
 Notanda phrasis Hebraica אָמַר אִישׁ אֶל-רֵעָהוּ
 (ad verbum) Dixit unusquisque ad so-
 cium suum, id est, alter ad alterum, ἀλλήλοισ.
 ἀλλήλοισ.

(לָכוּ) Imperativus pluralis in Kal Quiescen-
 tium Pe lod, sicut שִׁבוּ, cuius singularem & Ra-
 dicem quære supra versu secundo. Quidam
 tam לָךְ quam לָכוּ in huiusmodi locis volunt esse
 voces

voces hortantis, pro Agedum vel Eia, sicut
 אָרַע וְ אָרַעְתֶּם apud Græcos.

נִפְּוֹלָה) Futurum plurale primæ personæ in Hi-
 phil Defectuorum Pe Nun, sicut נִשְׁפֹּל, pag. 146.

19. Accedit tamen הַ paragogicum, de quo pag.
 258. 8. accentu seruante suam sedem, quam
 aliàs habet in נִפְּוֹלָה. Radix est נִפְּוֹל in Kal, ceci-
 dit. In Hiphil (ut hoc loco) הִפְּוֹל fecit cadere,
 proiecit.

גּוֹרְלוֹת) Plurale absolutum fœmininum à sin-
 gulari masculino גּוֹרֵל fors. Est ergo Heterocli-
 tum, ut multa alia, cùm dicendum esset גּוֹרְלוֹי.
 2 sine dagesch leni, quia præcedit litera quiescens
 p. 19. 9. Radix est גּוֹרֵל, cui, utpote inusitata, pũcta
 non subijcio, quod & in similibus obseruandum.

נִדְּעָה) à verbo Quiescente Pe lod יִדַּע sciuit,
 formatur futurum in Kal יִדַּע sciet: In plura-
 li primæ personæ נִדְּעָה ultima cum — p. 98. 23. &
 post additum הַ paragogicum, נִדְּעָה.

בְּשֵׁלְמִי) בְּשֵׁל Præpositio cum Pronomine inter-
 rogatiuo מִי, p. 53. 4. ubi huius vocis significa-
 tionem ex communi Grammaticorũ sententia
 posuimus. Verùm cùm legamus Iud. 13. 17. מִי
 מִי-פֶשַׁע. Mich. 1. 5. מִי-פֶשַׁע quod nomen tuũ, &

quod scelus Iacob ; ומי בַּמּוֹת & quæ excelsa Iudæ? nihil obstat, quò minus cum S. Hieron. & septuaginta, eandem vocem מי latius usurpemus. Scribitur autem בְּשֵׁלִמִי instar dictionis compositæ pro מי בְּשֵׁלִי vel בְּשֵׁלִי לְמִי ut ex vers. seq. colligitur.

ה (הַרְעָה) Demonstratiuum cum - , quia ר non admittit dageseh p. 249. 12. רָעָה iam explicatum est versu secundo.

הוֹאֵת (הוֹאֵת) Pronomen Demonstratiuum fæmininũ p. 52. 17. cum ה demonstratiuo.

יִפְּלוּ (יִפְּלוּ) Futurum plurale in Hiphil Defectiuorum Pe Nun, sicut יִשְׁיִלוּ pag. 146. 17. Omittitur tamen lod characteristicum, cum dicendum esset יִפְּלוּ : Accentus est Pasta duplicatus Distinguens, p. 284. qui etiam facit, ut sequenti ך infigatur Dageseh lene, licet præcedat ה littera quiescens. De בּוֹרֵל paulò antè egimus.

יִפְּלֵ (יִפְּלֵ) Futurum singulare in Kal more perfectiorũ, p. 144. Nascitur ex præcedente Radice יִפְּלֵ :

Versus VIII.

propter	nobis	nunc indica:	eum ad & dixerunt Et
בְּאִשְׁרֵי	לָנוּ	הַנִּידָה-נָה	וַיֹּאמְרוּ
baascher	lanu	na haggida	elau Vaijomeru

quem

unde & ? tuum opus quod ? nobis hoc malum quem

ומאין מה מלאכתך לנו הוצאת הרעה למי
 umeajin melacitcheh ma lanu hazzoth haraa lemi

? tu populo quo de & ? tua terra qua ? venis

אתה עמי ואי מזה ארץך מה תבוא
 .athia am mizze vec artfecha ma tavo

אלי) *Prepositio אל- cum affixo tertiæ personæ,*
 p. 242. 8.

הנורה) *Imperatiuus in Hiphil Defectiuorum*
Pe Nun sicut השיל (Hiphil enim in ultima re-
cipit chiric vel tsere pag. 84. 19.) addito ה pa-
ragogico. Caret accētū Grāmatico propter Mac-
caph, ut iam aliquoties diximus. Radix est ננר.
 נא) *Aduerbiū obsecrandi, p. 185. (Cur habeat*
Dagesch forte, vide p. 23. 3.

באשר) *Vox cōposita ex litera seruili ב, & rela-*
tiuo אשר. Accipitur hoc loco pro Prepositione
 בעבור) *propter.*

למי) *Pronomen Interrogatiuum cum articulo*
Datiui, qui etiā accusatiuo inseruit, ut p. 37. 15.

מלאכתך) *Substantiuū fœmininum מלאכה*
opus, cum affixo secunda personæ. Recipit enim
affixa, sicut ממשרה p. 208. 2. est לאך.

ומאין) *pro ו quia sequitur labialis, p. 252. 12.*

מאין) *aduerbiū interrogandi de loco, p. 186.*

תָּבוֹא) Futurum secundæ personæ singularis in Kal, à verbo & Radice בּוֹא venire, cuius paradigma habes p. 115. 9. Ponitur autem hîc futurum pro Benoni, p. 58. 20. ut ex sensu colligitur.
מֶה) Pronomen interrogatiuum.

אַרְצֶךָ) Substantiuum אֶרֶץ sex punctorum cum affixo secundæ personæ. Recipit enim affixa sicut מֶלֶךְ p. 199. 21. Porro hîc propter accentum Athnach distinctiuum, mutatum est schein in segol, p. 282. 19. aliàs enim dicitur אֶרֶצְךָ sicut מֶלֶכְךָ.

אִי-מוֹחַ) אִי per se significat, ubi, & מוֹחַ inde. Vide aduerbia. Vtrunque verò coniunctum exponitur vnde? vel ex quo? Hic additur nomen עֵץ populus. Alibi haud incommodè subintelligitur מְקוֹם locus.

אֶתָּה) Pronomen secundæ personæ, pag. 47. 14. sic scribitur propter accentum, pag. 49.

Versus. IX.

Deum	Dominum &	ego	Hebraeus	eos ad	dixit	Et
אֱלֹהֵי	וְאֵת-יְהוָה	אֲנֹכִי	עֲבָרִי	וַיֹּאמֶר	אֵלַיְהֶם	וַיֹּאמֶר
Elohe	Adonai	vehet	anochi	Ivri	alchem	Vaijomer
						aridam

et mare fecit qui timeo, ego cælorum

וַאֲתֵּי אֱלֹהִים אֶת־עֲשָׂה יְרָא אֲשֶׁר־אֲנִי אֲנִי הַשְּׁמַיִם
eth ve haijam et ala ascher jare ani haschschámajim

.aridam

הַיַּבְשָׁה

haijabbascha

אֱלֹהִים) Præpositio אֶת cum affixo plurali tertie personæ, p. 242. 10.

עֵבֶר) Nomen Gentile, p. 42. 9. Radix est עֵבֶר in Kal, transiuit. Ita primum Abraham fuit dictus à Chananæis et Phœnicibus, quòd Euphrate transito ad eos commigrasset, Gen. 14. Hoc deinde nomen ipsius posteris inditum est. Alij aliter.

אֲנִי) Pronomen primæ personæ, idem quod אֲנִי pag. 47. 7. Est millel propter accentum athnach, qui hęc valet comma, licet sæpius valeat colon, pag. 25. 25.

אֱלֹהִי) In regimine plurali, cuius absolutum est אֱלֹהִים de quo versu quinto.

שָׁמַיִם) Vox Dualem habens terminationem, modò per singularem, modò per pluralem numerum exponitur. Accentus in penultima, quia habet formam punctorum sicut בַּיִת pag. 279 14. Radix videtur שָׁמַה, sed alij aliam afferunt.

אֲנִי

אֲנִי) Pronomen primæ personæ, p. 47. 7.

יָרָא) Benoni in Kal à præterito יָרָא, p. 166. 17.

עָשָׂה) Præteritum in Kal Quiescentium Lamed He, sicut קָנָה, p. 124. 16.

יַבֵּשֶׁת) Substantivum fœm. idem quod יַבֵּשֶׁת.
Per utrumque verò terra intelligitur, quasi dicas, ariditatem vel aridum substantivè.
Græcis & Latinis per adiectivum explicatur.
Radix est יָבַשׁ.

Versus X.

dixerunt & magno timore viri timuerunt Et
וַיֹּאמְרוּ וַיִּירָאוּ
vaijomeru gedola jira haanafchim valjireu

virī cognoverunt quia? fecisti hoc cur : eum ad
הַאֲנָשִׁים יָדְעוּ כִּי עָשִׂיתָ מַה־זֹּאת אֱלֹהִים
haanafchim iadeu ki asicha zoth ma elav

.eis indicauerat quia: fugiens ipse Domini facie à quòd
כִּי מִלִּפְנֵי יְהוָה הוּא בָרַח כִּי הִגִּיד לַיהוָה
Jahem higgid ki vorcach hu Adonai milliphne ki

הַאֲנָשִׁים) Demonstrativum cum camets, quia sequens litera א non recipit Dagesch, p. 249. 12. אֲנָשִׁים plurale (quod sæpè pro viris accipi

accipitur) à singulari אָנוּשׁ homo.

יִרְאַתָּה) Substantivum fœmin. à Radice יִרָא proprie significat timorem, ut hoc loco: Usurpatur etiam pro pietate seu religione ac cultu diuino, qui Græcis est εὐσεβεία seu θεοσεβεία. Nota hic significari modum rei sine ulla seruili litera, וְיִרְאַתָּה גְּדוֹלָה exponi per ablativum Latinum, timore magno.

עָשָׂתָּ) Secunda persona præteriti in Kal Quiescentium Lamed He, sicut קָנִיתָ p. 124. 16. ab עָשָׂה fecit.

יָדַעְתֶּם) Tertia persona pluralis præteriti in Kal Quiescentium Pe Iod, quæ in hoc tempore à Perfectis non differunt. Est ergo sicut מָסַרְתֶּם p. 61. 16. à verbo יָדַע sciuit.

בְּרַח) Benoni in Kal Perfectorum, sicut מוֹסַר. Additur autem patach suffuratum, quia ultima est ח p. 10. 3. Radix est בְּרַח.

הִגִּיד) Præteritum tertiæ personæ in Hiphil Defectiuorum Pe Nun, sicut הִסְטִיד p. 146. 4. à verbo נִגַּד quod tantum in Hiphil & Hophal usitatum est.

לָהֶם) Pronomen Dativi pluralis tertiæ personæ, p. 48. 11.

Verf.

filebit &	sibi	faciemus	quid	: cum ad	dixerunt	Et
וַיִּשְׁחַתֹּק	לָךְ	מֵה־נַּעֲשֶׂה	אֵלָיו		וַיֹּאמְרוּ	
vaijischtok	lach	naafe ma	elav		Vaijomeru	
tumultuans &	vadens	mare	quia	nobis à	mare	
וּסְעָר:	הֵלֵךְ	הַיָּם	כִּי	מֵעֲלֵינוּ	הַיָּם	
vesoer	holech	haijam	ki	mealenu	haijam	

נַעֲשֶׂה) Futurum primæ personæ pluralis in Kal Quiescentium Lamed He, ab עָשָׂה de quo versu nono & decimo.

לָךְ) ita scribitur in pausa Dativus singularis Pronominis secundæ personæ masculinus, p. 49. 13. qui aliàs est לְךָ p. 47. 16. ab אָתָּה tu.

וַיִּשְׁחַתֹּק) Futurum tertie personæ in Kal perfectorum sicut וַיִּמְסֹר, p. 62. 7. Nam cholem etiam sine ו scribitur. Præteritum illius & radix est שָׁחַת siluit, tranquillum fuit.

מֵעֲלֵינוּ) מעל Aduerbum, (de quo etiam versu quinto,) cum affixo plurali primæ personæ.

הֵלֵךְ) Vtrunque Benoni in Kal perfectorum, sicut מָסַר p. 61. 21. illud à verbo סָעַר intumuit, turbatum, commotum fuit, cuius radix est סָעַר turbo, tempestas, quòd cõmodè hîc etiam per Imperfectum explicari potest) pag. 57. 22. ibat & intumescebat, de qua voce paulò

paulò pòst. Hoc ab הֵלֵךְ ambulauit, quo tantum
utimur in præterito & Benoni. Nam cætera su-
muntur à יֵלֵךְ ut diximus versu secundo.

Versus XII.

mare in me projcite & me tollite : eos ad dixit Et

וַיֹּאמֶר אֵלֵיהֶם שְׂאוּנִי וְהִטִּילֵנִי אֶל-הַיָּם
haijam el vahatiluni fauni alichem Vajjomer

quod ego scio quia : vos super mare filebit &

וַיִּשְׂתַּקֵּהוּ הַיָּם מֵעֲלֵיכֶם כִּי יוֹדַע אָנֹכִי כִי
ki ani iodea ki mealechem haijam veijschtok

vos super hæc magna tempestas me propter

בְּשָׁלִי הַפֶּסַע הַגָּדוֹל הַזֶּה עֲלֵיכֶם :
alechem hazze haggadol hassaar veschelli

אֵלֵיהֶם) vide versum nonum.

שְׂאוּנִי) Verbum נָשָׂא accepit, eleuauit, &c.
In Imperativo singulari טָעַן Kal, facit שָׂא eleua.
In plurali שְׂאוּ eleuate, cui hîc additur affixum
singulare primæ personæ. Habet ׀ loco scheva,
sicut aliàs etiam frequens est punctorum muta-
tio, de qua p.266.8.

הִטִּילֵנִי) טִיל (de quo versu quinto) Impera-
tivus singularis est in Hiphil הִטִּיל projice. Plu-
ralis הִטִּילוּ. Cum affixo mutatur camets sub ה
in ׀, Kibbutz hîc ponitur pro schurec, p.229,20.

מְעַלְיָכֶם) *Adverbium מעל* (de quo versu 5.)
cum affixo secundæ personæ pluralis.

יִרְעֶ) *Benoni singulare, in Kal, sicut מוֹסֵר*, p. 61.
21. Radix ירע. Habet patach suffuratum, quia
ultima est gutturalis non præcedente *· aut -*,
p. 10.3.

אֲנִי) *Ob accentum distinguentem ita scribitur,*
aliàs אֲנִי, p. 47. 7.

בְּשַׁלִּי) *Prepositio בשל* (de qua supra vers. 7.)
cum affixo singulari primæ personæ.

סַעַר) *vide supra versu quarto.*

זֶה) *Pronomen Demonstrativum*, p. 52. 16.
cum ה item Demonstrativo.

עַלְיָכֶם) *Præpositio על cum affixo secundæ*
personæ, p. 244. 7.

Versus XIII.

non & aridam ad redeundum ad viri remigarunt Et

וַיַּחְתְּרוּ הָאֲנָשִׁים לְהַשִּׁיב אֶל-הַיּוֹבֶשֶׁת וְלֹא
velo , haijabbascha el lehaschiv haanaschim Vajjachteru

.eos contra tumultuans & vadens mare quia potuerunt

יִכְלוּ כִּי הָיָם הוֹלֵךְ וְסַעַר עֲלֵיהֶם :
.alchem vefoer holech haijun ki iacholu

וַיַּחְתְּרוּ) *Futurum est plurale tertiæ personæ in*
Kal Perfectorum à singulari יַחְתֹּר remigabit.

Cur

Cur autem hic litera futuri habeant patach sequente scheva sub gutturali, vide secundam & tertiam Regulam Gerundij, p. 69. Radix est חתר fodit, remigavit cum aliqua contentione, quod LXX. insinuant, qui hic utuntur verbo παραχθιάζουτο.

להשיב) Gerundium in Hiphil Quiescentium Aijn Vau, sicut להשיים vel להשיים p. III.

יכולו) cum cholem propter accentum Athnach, pro יכולו, sicut מסרו. Est prateritum plurale tertie personae. Mutatur autem hic scheva in cholem, non in camets, quia venit à tertia forma Prateriti in Kal, nimirum יכול potuit, p. 63. 21.

עליהם) Praepositio על cum affixo plurali tertie personae, p. 244. 7.

Versus XIV.

Quaesumus, dixerunt & Dominum ad clamaverunt Et

אנה ויאמרו אלהיהם ויקראו
anna vaijomeru Adonai el vaijikreu

viri animam propter pereamus quaesumus ne Domine

האיש בנפש נאברה נא אלהיהם ויקראו
haisch benephefch noveda na al Adonai

quia : innocentem sanguinem nos super des ne & huius

כי נקי דם עלנו ולא תתן עלנו ויקראו
ki naki dam alenu titten velo hazze

D d 2 fecisti

fecisti & voluisti sicut Domine tu
 אַתָּה יְהוָה כַּאֲשֶׁר חָפַצְתָּ עָשִׂיתָ :
 Adonai atta caascher chaphazta asitha

יִקְרָא) Futurum plurale tertiæ personæ in Kal Quiescentium Lamed Aleph, sicut יִמְצְאוּ, p. 118. 22. cuius singulare יִקְרָא clamabit, à verbo קָרָא de quo versu secundo.

אֵנָּה) Adverbium obsecrandi, p. 185. 23. Redditur per Quæsumus, aut per Quæso, si unus tantum loquatur. Idem autem וַאֲנִי quod אֵנָּה nisi quod hoc præponatur, alterum verò (ut hic videre est) interposita una aut altera voce postponatur.

נִאֲבָרָה) A verbo Quiescente Pe Aleph אָבַר perijt, formatur futurum in Kal יִאֲבָר peribit, sicut יִאֲמַר, p. 94. 4. Vnde in plurali prima persona נִאֲבָרָה, & cum paragogico נִאֲבָרָה.

בְּנַפְשׁ) ב servile cum scheva. Habet dagesch initio, quod ה præcedens propter Revia distinguentem non impedit, p. 19. 4.

תִּתֶּן) Futurum singulare secundæ personæ in Kal à verbo utrinque Defectivo תַּתֵּן, cuius conjugationem habes p. 150.

עָלֵינוּ) Præpositio עַל cum affixo plurali primæ personæ, p. 244. 11.

כֹּרֶם) *Substantivum masculinum singularis numeri sicut יָד, p. 218. 18.*

נִקְיָא) *Adiectivum masculinum, cuius fœmininum esse potest נִקְיָה. Affixa illius vide p. 219.*

כְּאִשֶּׁר) *Adverbium similitudinis, p. 185. 4. compositum ex כְּ servili, וְ אִשֶּׁר.*

חִפְצָה) *Secunda persona singularis à verbo חִפֵּץ in Kal perfectorum, sicut יָקַן: ex altera præteriti forma, de qua p. 63. 18.*

Versus XV.

: *matre in eum* proiecerunt & , *Jonam* tulerunt *Et*

אֶל-חַיָּם
haijam el

וַיִּטְלֶהוּ
vaitiluhu

אֶת-יוֹנָה
Iona eth

וַיִּשְׂאוּ
Vaijifu

.*suo fervore*

à mare

stetit &

: מוֹעֵפוֹ
.mizzapo

חַיָּם
haijam

וַיַּעֲמֵד
vaijaamod

וַיִּשְׂאוּ) *Futurum plurale, cuius singulare וַיִּשֹׂא elevant, accipiet, à verbo composito וַיִּשְׂאוּ quod habetur, p. 172. 6. Excidit autem dagesch ex ו propter frequentem vocis usum. Dicendum enim esset וַיִּשְׂאוּ.*

וַיִּטְלֶהוּ) *ab הִטִּיל præterito in Hiphil (de quo versu 12.) fit futurum וַיִּטֵּל sicut וַיִּשִׂי, p. 111. 13. accedente autem affixo, mutatur camets sub*

litera futuri in scheva, p. 238. 10. De Kibbutz
posito pro י, vide Versum duodecimum.

יַעֲמֹד) Futurum tertiæ personæ in Kal perfectorum
sicut נַעֲמֹד, p. 69. 14. à præterito עָמַד stetit.

מוֹעֵפוּ) Singulare וַעַף ira, cum affixo tertiæ personæ
(quod hic pro Reciproco usurpatur, p. 331.)

sicut מָלַכוּ, p. 199. Radix est וַעַף iratus est,
feruens, furens fuit.

Versus XVI.

, Dominum magno timore viri timuerunt Et

וַיִּירָאוּ הָאֲנָשִׁים יִרְאָה גְדוֹלָה אֶת־יְהוָה
Adonai eth gedola jira haanaschim Vajjireu

.vota voverunt & Domino hostiam immolauerunt &

וַיִּזְבְּחוּ זֶבַח לַיהוָה וַיִּדְּרוּ נִדְרֵיהֶם
nedarim vajjidderu ladonai zevach Vajjizbechu

וַיִּזְבְּחוּ) Futurum plurale tertiæ personæ in Kal
perfectorum sicut יִמְסְרוּ p. 62. 11. cuius singulare
est יִזְבַּח per patach, quia tertia est ח, p. 66. 21. Præ-
teritum & Radix est זָבַח immolauit, sacrifi-
cavit. ב hic recipit dagesch lene, quia ponitur
post scheva quiescens, p. 20. 19.

זֶבַח) Substantivum cuius plurale זֶבַחִים.

וַיִּדְּרוּ) Vox יָדָה de qua versu primo, cum articulo
Dativi casus, ל habet — sicut ב in בִּיהוָה, p. 256.

(יִדְרִי) Futurum plurale tertiae personae, cuius singulare est יִדֵּר in Kal Defectorum Pe Nun, sicut p. 143. 14. à praeferito נִדַּר vovit.

(נִדְרִים) Plurale absolutum à singul. נִדַּר ex forma נִדַּר, pag. 200. 13.

CAPVT II.

נ.

Versus I.

deglutiendum ad magnum piscem Dominus preparauit Et

וַיִּמַּן יְהוָה דָּג גָּדוֹל לִבְלֹעַ

, diebus tribus piscis visceribus in Ionas fuit & Ionam

אֶת-יוֹנָה וַיְהִי יוֹנָה בְּמֵעֵי הַדָּג שְׁלֹשָׁה יָמִים

, noctibus tribus &

וּשְׁלֹשָׁה לַיְלוֹת:

(וַיִּמַּן) Conuersiuum cum patach, sed dagesch ex lod scheuato excidit, pag. 252. 9.

(וַיִּמַּן) מָנָה, numerauit, Verbum Quiescens Lamed He, in futuro Coniugationis Piel habet תָּכַס sicut יָמַן sine ה, p. 130. 4. & sine ה sicut יָמַן pag. 130. 22. Hic in Piel significat constituere, præparare.

(דָּג) Nomen ex forma דָּג, p. 218. 17. Habet dagesch propter præcedentem accentum p. 19. 15.

Eiusdem significationis est הָנָה *scem.* quod sequitur proximo versu. Hinc etiam fit וְעָרַב in Kal הָנָה multiplicatus est instar piscium.

($\text{לְבַלְעַ$) Gerundium in Kal perfectorum sicut לְמַסֵּר , p. 62. ו . ult. Sub ו ponitur patach suffuratum, quia non precedit camets, aut patach, p. 10. 3 Radix est בָּלַע deglutiuit.

(בְּמַעֵי) litera seruilis cum chiric propter sequens scheua p. 191. 15. מַעֵי in regimine plurali, ab absoluto מַעֵי . Singulare est מַעֵי (instar פְּרִי p. 221. 1. ו vel כְּלִי p. 219. 4.) significatque omnia membra interiora, vt cor, hepar, pulmonem, &c. Radix מָעָה .

(שְׁלֹשָׁה) Masculinum Cardinalis numeri, pag. 299. 14.

(יָמִים) Plurale à singulari יָוֵם dies p. 221.

(לַיְלֹתַי) Plurale fœminine terminationis à singulari masculino לַיִל nox. Est ergo heteroclitum, construiturque in plurali cum numerali masculino.

Versus II. & III.

suum Deum

אֱלֹהֵי
 יְהוָה

Dominum ad

אֱלֹהֵי-יְהוָה
 יְהוָה

Jonas

יוֹנָתַן
 יְהוָה

orauit Et

וַיִּתְפַּלֵּל
 יְהוָה

angustia ex Clamaui ,dixit Et ,piscis visceribus ex

מצרה קראתי ויאמר : הדנה : ממעי
inferi venire ex : me exaudiuit & Dominum ad mea

שואל מבטן ויענני אל-יהוה לי
meam vocem exaudiuisti ,clamaui

שועתי שמעת קולי :

ל (יתפלל) Futurum in Hitbpael sicut יתמסר , p.88.

15. Cuius praeteritum התפלל orauit. Radix est פלל usitata etiam in Piel, ubi significat iudicare, arbitrari.

ממעי מ) seruire cum voce מיעי, de qua versu proximo egimus, ut & de דנה in דג.

קראתי) Prima persona praeteriti Quiescentium Lamed Aleph, pag. 118. 11. Radix est קרא de qua versu secundo primi capitis.

צרה) Substantiuum foem. hic propter sequens monosyllabum retrahitur accentus, p. 281. versu ultimo. Radix est צור obsidere, affligere.

לי) Pronomen primae personae ab אני pag. 47. 7. hic accipitur pro Genitiuo, p. 49. 3.

יענני) ab ענה Quiescente Lamed He, formatur futurum in Kal יענה, cui hic ו significationem praeteriti tribuit. Verum ob affixum (quod hic est primae personae) abijcitur ultimum ה sicut in יקנני, pag. 239. 4.

בִּטָּן) *Nomen forma* בִּנְדָר טִי, p. 200. 13.

שְׂאֹל) *Infernus*, à Radice שָׂאֵל postulavit.

שׁוֹעֲתִי) *Prima persona præteriti* שָׁוַע clama-
uit, in Piel, sicut מִסְרַתִּי, pag. 76. 4.

שָׁמַעַתָּ) *Secunda persona præteriti* שָׁמַע audi-
uit, exaudiuit, in Kal, sicut מִסְרַתָּ, pag. 61. 13.

קוּלִי) *Nomen* קוּל, cum affixo primæ personæ.

Versu IV.

flumen &, marium *tor in profundum (in) me proiecisti* Et

וַתִּשְׁלִיכֵנִי מִצֹּלָה בְּלִבְבֵי יַמִּים וְנַהַר

fluctus tui &, *tua illisiones omnes*, *me circumdedit*

וַיִּסְבְּבֵנִי כָל־מִשְׁבְּרֵיךָ וְגַלֵּיךָ

transierunt me super

עָלַי עֲבָרוּ

וַתִּשְׁלִיכֵנִי) *Futurum secundæ personæ in*
Hiphil Perfectorum (sicut תִּמְסִיר, p. 83. 13.) *cum*
affixo primæ personæ. *Præteritum* הִשְׁלִיךְ pro-
iecit. *Reperitur tantum in Hiphil & Hophal*.
Radix שָׁלַךְ.

מִצֹּלָה) *Substantiuũ fœm.* à Radice צָל. *omit-*
titur autem hîc per Eclipsin præpositio אֶל- *in,*
cum dicendũ esset אֶל־מִצֹּלָה *in profundum.*
Habet accentũ pastam in ultima, idcirco insigitur
dagesch lene initio sequentis dictionis, pag. 279.

(בְּלִבְבֵי)

בְּלִבָּב *servile cum chiric propter sequens scheua*, pag. 190. 15. לִבָּב *in regimine singulari, cuius absolutum est לִבָּב cor, in plurali לִבְבַיִם*. Ab hac Radice nascitur etiam לֵב לְבָה *eiusdem significationis*.

יָמִים) Plurale, de cuius singulari יָמ cap. 1. 4. egimus.

נָהַר) Nomen sicut נָהַר, pag. 194. 2. Radix est נָהַר cucurrit, fluxit.

יִסְבֵּב) (סִבַּב) circumvit, &c. Verbum Defectivum אִיָּן, in futuro Poël habet יִסְבֵּב p. 81. 9. cui additur hęc affixum primæ personæ, mutato *tsere sub secunda radicali in scheua*.

כָּל) (כָּל) propter maccaph vertit cholem in *camets catuph*, p. 282. 23. כָּבֵב *habet dage sch lene, quia precedit accentus distinguens. Porro vox hæc usitatissima est, & omnibus generibus & numeris sine syllabarum additione communis, quam cum omnibus affixis inuenies*, p. 221. Radix est כָּלֵב absoluit, consummavit.

מִשְׁבָּרִיךְ) Plurale מִשְׁבָּרִים *cum affixo secundæ personæ, sicut מִשְׁבָּרִיךְ pag. 194. 16. Cuius singulare est מִשְׁבָּר fluctus, vel illisio fluctuum, à Radice שָׁבַר fregit, eò quòd sese conterant, vel,*
quòd

quòd naues frangant. כ cum dagesch leni, propter scheua quiescens, quod præcedit, pag. 20. 19.

Plurale לִיָּוִד à singulari (quod tamen in scriptura non extat) נָל fluctus, (idem ferè quod מִשְׁבֵּר) à Radice נָלָל volvit, eò quòd fluctus sit aqua conuoluta. Porro hæc טוֹחַ נָל crescens syllabâ recipit dagesch forte, sicut עוּ, pag. 215. 8. quia oritur ex Defectiuo Aijn.

Præpositio עַל cum affixo primæ personæ, pag. 244. 11.

Tertia pluralis præteriti in Kal Perfectorum, sicut מִסְרִו, p. 61. 16. nisi quòd hîc soph pasuc mutet scheua in camets, pag. 282. 23.

Versus V.

tuorum oculorum conspectu à sum expulsus, dixi ego Et

וַאֲנִי	אָמַרְתִּי	נִגְרַשְׁתִּי	מִנְּנֹד	עֵינַיִךְ
veruntamen	addam	aspicere	templum ad	
אֶךְ	אוֹסִף	לְהַפִּישׁ	אֶל-הַיִּכָּל	
tua sanctitatis				

קִרְשֵׁךְ:

וַאֲנִי cum patach, quia est ante ׀, p. 250. 24.

De אֲנִי pag. 47. 9.

Secunda persona præteriti in Kal sicut

מִסְרִו

מִסְרָתִי p. 61.14. à *Quiescente Pe Aleph* אָמַר dixit, pag. 93. 22.

נִגְרַשְׁתִּי) *Prima præteriti in Niphal perfectorum, ut* נִמְסַרְתִּי p. 72.9. à verbo & Radice גִּרַשׁ expulit.

מִנְגַד) *Præpositio, coràm ante, p. 187. 21. Cum seruli מ significat à conspectu.*

עֵינַי) *Duale cum affixo secunda persone, à singulari עַיִן oculus, de quo in tabula Imperfectorum, p. 220. 4.*

אֵךְ) *Coniunctio, pag. 188. 7.*

אוֹסִיף) *Verbum יָסַף ex Quiescentibus Pe Iod, facit in præterito Hiphil הוֹסִיף. In futuro verò יוֹסִיף sicut יוֹשִׁיב, pag. 102. 7. Vnde hac prima persona. Porrò in Hiphil idem significat quod in Kal, nimirum addere, iterare. Idcirco per Aduerbiium iterum rectè explicatur, Addam aspicere, id est, iterum aspiciam. Vide pag. 344.*

לְהַבִּיט) *Gerundium in Hiphil Defectiuorum Pe Nun, sicut לְהַשְׁיִיב, p. 147. 4. à נָבַט cuius usus in Hiphil frequens est.*

הַיְכָל) *In regimine singulari, cuius absolutum est הַיְכָל templum. Tere in hac voce semper manet*

manet. Radix est הכל:

(קִדְשֵׁיךָ) Substantivum קִדְשׁ cum affixo secundæ personæ, p. 203. nisi quod hic soph pasuc scheua mutet in segol, p. 282. 19. Ponitur substantivum pro adiectivo, Templum sanctitatis tuæ, id est, templum sanctum tuum, pag. 325.

Versus V I.

abyssus : animam ad usque aquæ me Circumdederunt

תְּהוֹם מֵי אֶפְפוֹנִי עַד־נַפְשׁ מֵי אֶפְפוֹנִי
meo capiti implicata alga : me circumdedit

יִסְבְּבֵנִי סוּף חֲבוּשׁ לְרֵאשִׁי:

(אֶפְפוֹנִי) Præteritum אָפַף circumdedit, in Kal facit plurale אֶפְפוּ, cum affixo אֶפְפוֹנִי sicut מִסְרוֹנִי pag. 229. 3.

(מֵי) Nomen terminationem tantum Dualem habens, p. 32. 14. Radix est מִיָּה.

(עַד) Aduerbiium, vel si mauis, propositio. נַפְשׁ
versu 14. cap. 1.

(תְּהוֹם) Nomen terminationis masculinæ habens plurale fœm. תְּהוֹמוֹת à Radice תָּהַם.

(סוּף) Nomen, (à Radice סוּף finire,) etiam mare significans, eò quod algis abundet. Unde noster interpres: Pelagus operuit caput meum, & Chal. paraph. mare carectosum suspensum est capiti meo.

(חָבוּשׁ) *Paul in Kal perfectorum sicut* מִסּוּר , p. 62. 3. à præterito & Radice חָבַשׁ implicauit, alligauit.

(לְרֵאשִׁי) *Nomen ראש cum articulo Datini & affixo primæ personæ, de cuius plurali vide, pag. 211. 10.*

Versus VII.

me super eius vinctes terra ,descendi montium fines Ad

לְקַצְבֵי חָרִים יִרְדְּתִי הָאָרֶץ בְּרוּחֹתַי בְּעַדֵי
meam vitam fouea è fecisti ascendere & :æternum in

לְעוֹלָם וְתַעַל מִשְׁחַת חַי
.meus Deus Domine

יְהוָה אֱלֹהֵי:

(לְקַצְבֵי) *hoc loco significat Ad. קַצְבֵי in regimine plurali, cuius absolutum est קַצְבֵי à singulari קַצַּב excisio, finis, ex forma טַעַם, p. 200. 13. Radix est קַצַּב excidit, præfiniuit.*

(חָרִים) *Plurale, à singulari חָר Mons. Radix est חָרַר.*

(יִרְדְּתִי) *Secunda persona præteriti יָרַד in Kal, descendit, sicut מִסּוּרְתִי, p. 61. 14.*

(הָאָרֶץ) *Ad verbum, Terra vinctes eius, pro, vinctes terræ pag. 332. sensus est, magnæ rupes fortésq; impositæ erant mihi, quas rumpere*

rumpere non poteram, vt iterum supra aquas erigerer.

(בְּרִיחִיהַ) Plurale בְּרִיחִים cum affixo *scem* (nam אָרַץ, ad quod affixum refertur, hîc etiam generis *scem* est) sicut תְּלַמִּידֵיהַ, p. 35. 13. à singulari בְּרִיחַ vectis. Radix est בָּרַח fugit.

(בַּעֲרִי) Prepositio בַּעַר cum affixo primæ personæ pag. 243. 15.

(לְעוֹלָם) ל significat, in, p. 253. 12. עוֹלָם substantiuum à Radice עָלַת latere.

(תַּעֲלֶה) תַּעֲלֶה ascendit, verbum Quiescens Lammed He, habet in futuro Hiphil יַעֲלֶה faciet ascendere, תַּעֲלֶה facies ascendere. Ex hoc igitur, abiecto ה fit תַּעַל, pagin. 126. Cui deinde conuersiuum ו significationem præteriti attribuit, pag. 252. 8.

(שַׁחַת) Nomen à Radice שָׁחַח humiliavit, incuruauit, vel שַׁחַת perdidit, corruptit.

(חַיִּי) Plurale חַיִּים de quo p. 32. 15. cum affixo primæ personæ à חַי vel חַיָּה vixit.

(אֱלֹהֵיהֶם) Plurale אֱלֹהִים de quo p. 403. 10. cum affixo primæ personæ, sicut תְּלַמִּידֵיהֶם, pag. 51. 19. nisi quod *soph pasuc* mutet - in - pag. 282.

Versus

Versus VIII.

Domini & meam animam me in deficiendo In
 בְּהִתְעַטֵּף עָלַי נַפְשִׁי אֶת־יְהוָה
 templum ad , mea oratio te ad veniet & : sum recordatus
 זְכַרְתִּי וַתְּבוֹא אֵלַי תַּפְּלִיתִי אֶל־הַיְכָל
 .tua sanctitatis

קִרְשָׁךְ :

בְּהִתְעַטֵּף) Gerundium in Hithpaël perfectorum,
 p.88.25. Abijce seruire ב, & habebis præteritum.
 Radix est עִטַּף in Kal, operuit, afflictioni-
 bus affectus est, & quasi obrutus. Sumitur
 enim etiam intransitivè.

נַפְשִׁי) Nomen נַפֵּשׁ de quo vers. 14. c. I. cum af-
 fixo primæ personæ, sicut מִלְכִי, p. 200.

זְכַרְתִּי) Prima persona Præteriti & Radicis זָכַר
 recordatus est, in Kal perfectorum sicut מִסַּרְתִּי
 p. 61. 14.

תְּבוֹא) Futurum fœm. tertiæ personæ in Kal à
 verbo בֹּא venire, de quo p. 115. 18.

אֵלַי) Prepositio אֶל cum affixo secundæ perso-
 næ, p. 242. 12. De duplicato accentu Pasta di-
 ximus p. 284. 11. ob quem etiam sequens ת habere
 dageſch poteſt, quo aliàs hîc careret, cùm præce-
 dat ה virtute contentum in ultimo .

תַּפְּלִיתִי) *Nomen fœm. תַּפְּלָה cum affixo primæ personæ, sicut תּוֹרַתִּי, p. 52.6.*

Versus IX. X. & XI.

suam misericordiam, falsitatis vanitates Custodientes

מִשְׁמְרִים הַכְּלִי-שׁוֹא חֲסֵדִים
tibi immolabo confessionis voce in autem Ego. derelinquent

יַעֲזֹבוּ : וְאֲנִי בַקּוֹל תּוֹרָה אֶזְבַּחָהּ-לְךָ
dixit & Domino salute(pro) reddam vovi quod

אֲשֶׁר נִדְרַתִּי אֶשְׁלֶמָה יִשׁוּעַתָּה לִיהוָה : וַיֹּאמֶר
avidam in Ionam euomuit & pisci Dominus

יְהוָה לִדְגַי וַיִּקַּא אֶת-יוֹנָה אֶל-הַיַּבְשָׁה :

מִשְׁמְרִים) *Benoni plurale in Piel perfectorum, instar מִמְּסָרִים, p. 76.9. cuius singulare משמר & preteritum, (licet non extet) שמר. Radix est שמר custodiuit in Kal; significatio tamen illius in Piel intensior esse debet, nimirum magna cum diligentia custodire, vel obseruare.*

הַכְּלִי) *Vox in regimine plurale sicut מַלְכֵי, p. 199. Cuius absolutum est הַכְּלִים à singulari & radice sex punctorum הַכְּלֵי vanitas, id est, quod non est quidpiam, aut quod citò desinit, ut flatus, qui exit ab ore. Sæpe etiam pro idolis Gentium accipitur.*

שׁוֹא) *Nomē substantiuū reperitur in שׁוֹה equauit.*

חֲסֵדִים)

חסדו) Nomen cum affixo tertiæ personæ, sicut מלכּוּ, p. 200. 5.

יעזבו) Futurum plurale in Kal perfectorum, cuius singulare יעזוב à præterito & Radice עזב dereliquit. Porro soph pasuc mutat scheva in cholem, nam aliàs dicendum esset יעזבוּ, p. 282.

פקול) servile cum dagesch leni, quia præcedit distinguens Revia, p. 279. קול vox, nomen est, & ipsa Radix.

תורה) Nomen instar תורה, p. 36. 2. Radix est ירה proiecit. In Hiphil הורה confessus est, gratias egit, &c.

אזבחה) Verbum זבח immolavit, sacrificavit, in tertia persona futuri Kal habet יזבח. In 1. persona אזבח (ב cum patach, quia tertia Radicis est ח, p. 66. 21. & cum dagesch leni propter præcedens scheva quiescens, p. 20. 19.) cum ה paragogico, אזבחה. (caret accentu Grammatico propter Maccaph. Cur autem sequens ל habeat dagesch, vide p. 23. 5.

נדרתי) Prima persona præteriti נדר vovit, in Kal, sicut מסרתי, p. 61. 14.

אשלמה) Verbum שלם pacificavit, reddidit, &c. in præterito Piel perfectorum habet שלם

reddidit: *in tertia persona futuri* יְשַׁלֵּם *in prima* אֶשְׁלֵם, *sicut* אֶמְסַר, p.76.20. *Cum* ה *paragogico* אֶשְׁלֵמָה *sed accentus Athnach mutat hic* scheva *in tsere*, p.282.

יְשׁוּעָתָה) *Nomen substantivum fœm. à Radice* יָשַׁע. *Ceterùm hic subintelligenda est Prepositio* הַחַת *pro, ut sit sensus: Quod vovi reddam* Domino, *pro salute, id est, liberatione* mea.

לִרְגַל) *habet patach sequente dagesch post expulsum* ה, p.255.16.

יִקָּא) *Futurum in Hiphil Quiescentium Aijn* Van, *à Radice* קָוָה *vomere, quod coniugatur, sicut* בְּוָה, *sed tantùm in Hiphil*, p.115.5. *Cætera accipit à* קָאָה *eiusdem significationis.*

CAPVT III.

Versus I. & II.

.dicendo secundò Ionam ad Domini verbum est factum *Et*

וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֶל-יוֹנָה שְׁנִית לְאֹמֶר:

predica & , magnam ciuitatem Niniem ad vade Surge

קוֹם לְךָ אֶל-נִינְוָה הָעִיר הַגְּדוֹלָה וְקֹרָא

te ad loquens ego quam , predicationem ea in

אֵלֶיהָ אֶת-הַקְּרִיאָה אֲשֶׁר אֲנִי רֹבֵר אֵלֶיךָ:

שְׁנִית)

שְׁנִיּוֹת) *Adverbium ordinis*, p. 186.

אֵלֶיהָ) *Prepositio אל cum affixo fœmin. tertiæ personæ*, p. 242. 10.

קְרִיאָה) *Nomen à verbo קרא Radice* קרא *prædicavit*, &c.

דָּבַר) *Benoni in Kal Perfectorum à præterito דָּבַר locutus est ; in coniugatione Piel frequentissimè usurpatur. Ego loquens, pro loquor*, p. 65. 4.

אֵלֶיהָ) *Prepositio אל cum affixo secunda personæ*, p. 242. 12. *Reliqua supra.*

Versus III.

verbum secundùm Niniuen in iuit & , Ionas surrexit Et

וַיִּקַּם יוֹנָה וַיֵּלֶךְ אֶל־נִינְוָה כְּדָבַר

, Dei magna ciuitas erat Ninive & : Domini

יְהוָה וַיִּנְוָה הֵיטָה עִיר־גְּדוֹלָה לֵאלֹהִים

.dierum trium itinere

מֵהַלֶּךְ שְׁלֹשַׁת יָמִים :

וַיֵּלֶךְ) *à verbo ילך ambulavit, (de quo versus secundo cap. 1.) fit futurum in Kal ילך, sicut יושב p. 98. 4. Propter accentum verò mutatur sere in segol, accentu retracto, p. 99. 5.*

כִּדְבַר) *servile cum regimine singulari à דְבַר*
 verbum, p.194.2.

אֱלֹהִים) *Ita servile לְ* coniungitur cum אֱלֹהִים
 p.248.15. *sed לְ* ponitur hoc loco pro לְפָנָיו
 אֱלֹהִים coram Deo. *Nec displicet hanc vo-*
cem isto loco explicari pro valde, secundum re-
gulam, p.329. assignatam.

מֵהֶלֶךְ) *Absolutum מֵהֶלֶךְ* præter normam ita in
 regimine ponitur, cum aliàs t̄sere in similibus
 maneat. Radix est יִלַּךְ.

שְׁלֹשָׁת) *Nomen ordinale masc. in regimine,*
 p.299.14.

Versus IV.

unius diei itinere, ciuitatem in introire Ionas cepit Et

וַיַּחַל יוֹנָה לְבוֹא בְעִיר מֵהֶלֶךְ יוֹם אֶחָד

Niniue & dies quadraginta adhuc: dixit & clamauit &

וַיִּקְרָא וַיֹּאמֶר עוֹד אַרְבַּעִים יוֹם וְנִינּוּחַ

(erit). subuersa

נִהְפַכְתָּ :

וַיַּחַל) *Futurum in Hiphil Defectiuorum Aijn,*
ut יִגַּל, p.155. nisi quòd additum & conuersiuum
mutet t̄sere in segol, p.156. Præteritum est הִחֵל
cœpit, quam significationem per totum Hiphil
plerunque retinet. Radix t̄verò חָלַל in Kal,
vim passus, prophanatus est, &c.

בְּעִיר) cum quia hoc punctum erat expulsi

ה. Ponitur enim pro בְּהֶעִיר , p. 255. 16.

יוֹם) Nomen, cuius formam & affixa habes , p. 218.

אַחַד) Masculinum Numeri Cardinalis , pag. 301. 7.

יִקְרָא) Futurum in Kal Quiescentium Lamed Aleph, p. 118. eius Radix, & præteritum est קָרָא de quo versu 2. cap. 1.

יֵאמַר) Futurum est in Kal (in quo etiam cum distinguente, & ו conuersivo manet patach) à verbo אָמַר quod habes. p. 95. 22.

עוֹד) Aduerbiium temporis, p. 185. 6.

אַרְבַּעַיִם) Numeri Cardinalis, p. 300. 18.

נִהְפַּכְתָּ) Benoni fœm. ex Nihil perfectorum, ut נִמְסַרְתָּ pag. 72. 12. נ cum propter primam gutturalem. פ cum dage sch leni, quia præcedit scheua quiescens. Sub eodem פ, soph pasuc mutat segol in camets, p. 282.

Versus V.

predicauerunt & Deum in Ninive viri crediderunt Et

וַיֵּאמְרוּ וַיִּקְרְאוּ וַיִּבְרְאוּ וַיִּשְׁמְעוּ וַיִּתְּנוּ וַיִּשְׁמְעוּ וַיִּתְּנוּ וַיִּשְׁמְעוּ וַיִּתְּנוּ

Et 4

יעומומו

ad usque & , eorum magno à saccos induerunt & , ieiunium

צוֹם וּלְבָשׁוּ שַׁקִּים מִגְדוּלִים וְעַד
 eorum paruum
 קִטְנִים :

(יֵאֱמִינוּ) Futurum plurale in Hiphil, cuius singularare יֵאֱמִין, sicut יֵאֱמִיר p. 96. 19. Præteritum וְעַד הָאֱמִין credidit, ut הָאֱמִיר. Et in hac significatione & coniugatione serè construitur cum ב, ut hoc loco בַּאֱלֹהִים.

(אַנְשֵׁי) In regimine plurali, cuius absolutum אַנְשֵׁי viri, vel homines, (de quo versu 4.) à singulari אִישׁ homo.

(בַּאֱלֹהִים) Ita seruire ב cum hoc nomine pun-ctatur, pag. 257. Accentus autem Tarcha regius præcedentis vocabuli, facit, ut idem ב possit habere dagesch lene, pag. 279.

(יִקְרְאוּ) versu. 14, cap. I.

(צוֹם) Nomen à verbo, & Radice צוֹם ieiunare.

(וּלְבָשׁוּ) Futurum plurale in Kal perfectorum, ut יִמְסְרוּ, p. 62. II. singularare וּלְבַשׁ cum patach. Præteritum & Radix est לְבַשׁ vel לָבַשׁ in Kal, induit, vestiuit.

(שַׁקִּים) Plurale, à singulari שַׁקֵּי saccus, in omni serè

ferè lingua : sed in sacra plerumque significat asperius indumenti genus, agenda pœnitentiæ accommodatum.

מְנֻדָּלִים (מְנֻדָּלִים) seruire cum punctatione, pag. 37. 19. De hoc nomine versu 2. cap. I. Habet affixum tertiæ personæ, sicut דְּבָרָם, p. 194. 13.

עַדְּ (עַדְּ) Aduerbiū, pag. 185.

קָטָן (קָטָן) Singulare adiectiuum masculinum paruus, cum affixo item tertiæ personæ. Præter normam aliorum, duplex camets habentium, mutat posterius camets in patach sequente dagešch, pag. 195.

Versus VI.

surrexit & Niniue Regem ad verbum peruenit &

וַיָּבֵעַ הַדְּבָרַ אֶל-מֶלֶךְ נִינּוּה וַיִּקַּם

se à suam magnificam vestem amouit & suo folio de

מִכְסָּאוֹ וַיַּעֲבֵר אֶדְרָתוֹ מֵעַלָּיו

cinerem super sedit & sacco se operuit &

וַיִּכַּסּ שֵׁק וַיֹּשֶׁב עַל-הָאֲפָרָה

וַיָּבֵעַ) Futurum in Kal Defectiuorum Pe Nun, sicut יִשָּׁל, p. 143. 15. à Radice נָבַע peruenit, tetigit, &c.

מִלְךְ) *huius formam habes* p. 199. 20.

כִּסְאוֹ) *Nomen כִּסֵּא solium, cum affixo tertie personæ, cætera,* p. 219. 9.

יַעֲבֹר) *Futurum in Hiphil perfectorum. nam ultima syllaba etiam tsere recipit,* p. 84. 19.

Præteritum illius est הַעֲבִיר transire fecit, transtulit, amouit, &c. pro loci sensu: scheua compositum ponitur pro simplici propter gutturalem. Radix est עָבַר in Kal, transiuit, transgressus est.

אֲדָרְתוֹ) *sæm. אֲדָרְתַּי vestis magnifica, cum affixo tertie personæ, sicut אֲנָרְתוֹ* p. 209. 6. *nam patach ubique manet. Plurali caret,* p. 209. 12.

מֵעָלָיו) *Præpositio מֵעַל cum affixo tertie personæ. Recipit enim affixa, sicut simplex עָלַי,* p. 244. 5. *vide versum 5. cap. I.*

וַיָּבֹס) *Conuersiuum cum suo patach. Sed dagesch ex Iod scheuato excidit,* p. 252. 10.

יָבֹס) *Verbum Quiescens Lamed הַבִּסָּה textit, in futuro Piel facit יִבְסֶה sicut יִקְבֶּה, & abiecto הַבִּסָּה,* pag. 130.

יִשֵּׁב) *sedit in futuro Kal habet יִשֵּׁב,* p. 98. 4. *sed propter conuersiuum, יִשֵּׁב,* p. 99. 5.

אֲפָר) *Nomē quinque pūctorū sicut אֲפָר* p. 196. 22.

Versus

Versus VII.

Regis decreto ex, Nimiue in dixit & fecit proclamare Et

וַיִּזְעַק וַיֹּאמֶר בְּנִינְוָה מִטַּעַם הַמֶּלֶךְ

bos & bestia & homo : dicendo eius magnatum &

וַגְּדֹלָיו לֵאמֹר הָאָדָם וְהַבְּהֵמָה הַבֶּקֶר

aquam & pascantur ne quicquam gustent ne pecus &

וְחִצְאָן אֶל-יִטְעֻמוּ מֵאֹמָה אֶל-יִרְעוּ וּמִיֵּם

bibant ne

אֶל-יִשְׁתּוּ

וַיִּזְעַק) Futurum in Hiphil perfectorum sicut
וַיִּמְסִיר וְיִמְסִיר (utraque enim punctatio usita-
ta est) pag. 83. 14. Præteritum est וַיִּזְעַק fecit
[iussit] clamare, vel proclamare, à Radice
וַיִּזְעַק clamauit.

טַעַם) Nomen : propriè gustus. Accipitur ta-
men etiam pro alijs, ut hîc pro edicto. Radix
est טַעַם gustauit.

הַמֶּלֶךְ) hîc articulum genitiui refert, p. 37. 13.
וַגְּדֹלָיו) גְּדֹלִים magni magnates, plurale
adiectiuum [à גָּדֹל magnus] substantiuè po-
situm. Radix est גָּדַל magnus fuit, creuit.

וְהַבְּהֵמָה] Animal iumentum generale nomen,
cuius formam habes, p. 207. 16. Radix כָּהַן

[צִאן]

(צִנִּין) *Commune nomen minutorum animalium, ut ouium, caprarum, &c. Porro hæc quatuor nomina צִנִּין, בָּקָר, בְּהֵמָה; אֲדָם, hîc in singulari pluraliter accipiuntur more collectiuorum, turba, populus, &c.*

(יִטְעִמוּ) *Futurum plurale in Kal perfectorum sicut יִמְסְרוּ, p. 62. 11. Nisi quod gutturalis y habeat scheua compositum, p. 14. 23. cuius singulare יִטְעַם gustabit, à praterito & Radice יִטַּע de qua paulò antè.*

(מֵאוֹמָה) *Est vox Milel Radicem habens מאם.*

(יִרְעוּ) *Futurum plurale in Kal Quiescentium Lamed He (ut יִקְנוּ pag. 125. 3.) cuius singulare יִרְעַה. Præteritum & Radix רָעָה pavit sese, vel alia.*

(מִים) *Nomen terminationem habens dualem, p. 32. 14.*

(יִשְׁתּוּ) *Futurum plurale in Kal Quiescentium Lamed He, ut יִקְנוּ, p. 125. 22. (ת cum dage sch leni, quia præcedit scheua quiescens, pag. 20. 19.) cuius singulare יִשְׁתּוּ à praterito & Radice שָׁתַּה bibit. Hebraei cùm tertia Imperatiui persona careãt, loco illius adhibet tertiã futuri, ut in יִרְעוּ יִשְׁתּוּ & alijs proximè sequentibus videre est.*

Versus

Versus VIII.

elament & , bestia & homo saccis se operiant Et
 וַיִּתְכַּסּוּ שְׂקִיָּם הָאָדָם וְהַבְּהֵמָה וַיִּקְרְאוּ
 unusquisque conuertantur & fortitudine in Deum ad
 אֶל-אֱלֹהִים בַּחֲזָקָה וַיִּשְׁבוּ אִישׁ
 eorum manibus in que , iniquitate ab & mala sua via à
 מִדְּרָכָם הַרְעָה וּמִן-הַחֲמָס אֲשֶׁר בְּכַפֵּיהֶם

(יִתְכַּסּוּ) Futurum plurale in Hithpael Quiescentium Lamed He , sicut יִתְקַנוּ pag. 136. 8. Cuius singulare est יִתְכַּסֶּה à praterito הִתְכַּסֶּה operuit seipsum. Radix est כָּסָה in Kal operuit. (חֲזָקָה) Substantiuum fœm. Radix est חָזַק in Kal, roborauit.

(יִשְׁבוּ) Futurum plurale in Kal Quiescentium Aijn Vau (cum Kibbutz loco schurec , quia hæc duo puncta facile inter se commutantur) cuius singulare est יִשׁוּב sicut יִשׁוּב , p. 106. 7. Radix est שׁוּב conuerti, redire , &c.

(דָּרְכוּ) via, mos, ἐπιδημιεμα, &c. cum affixo tertie personæ (hic vim Reciproci habente) sicut מָלְכוּ pag. 200. 4. Fœmininum est, ut ex adiectiuo sequente colligitur, licet terminationem masculinam habeat. Verbum דָּרַךְ in Kal, calcavit, incessit.

רָעָה) *Adiectiuum fœm. vide versum 2. cap. 1.*

מִן) *Prepositio integra, pro qua sæpius ponitur*
 ׀ *sequente Dagesch, p. 37. 19.*

הַחֲמָס) *articulus, cum segol sicut in העָשׂוֹן pag.*
 249. חֲמָס *iniquitas, violentia, &c. sicut דְּבַר*
pag. 194. 2. à Radice חָמַס rapuit, vim in-
tulit, &c.

כַּפַּיָּהּ) *Duale כַּפַּיִם cum affixo plurali tertiæ*
personæ. Singulare est כַּף vola, vel palma,
manus : immò tota manus, posita parte pro
toto. Quando crescit syllabis, requirit dagesch
forte, p. 215. quia descendit ex Radice duplican-
te Aijn כַּפַּף.

Versus IX.

Deum pœniteat & conuertatur (an) scit Quis
 מִי יוֹדֵעַ יָשׁוּב וְנָחַם הָאֱלֹהִים
 sui furoris ira ab auertatur & pereamus non
 וְשָׁב מִחֲרוֹן אַפּוֹ וְלֹא נִאֲבָד:

Benoni in Kal (sicut מוֹסֵר, p. 61. 21) per
 quod hîc uerbum præsens exprimitur, p. 65. 2.
 (יָשׁוּב) Conuertetur. Desiderat hîc sensus par-
 ticulam ׀ an, si, quam noster interpret rectè
 expressit;

expressit ; Quis scit si conuertatur, &c. vide
 versum precedentem in וּשְׁבוּ.

נָחַ) Præteritum in Niphal Defectiuorum Pe
 Nun, ut נָשַׁל. vide pag. 144. 15. Caterum ו con-
 uersiuum facit, ut hoc & sequens præteritum
 per futurum explicetur, quia præcedit aliud fu-
 turum וּשְׁבוּ. Radix est נָחַ, quæ præterea in
 Piel (ו) Hithpaël reperitur. vide Lexicon.

וּשְׁבַּ) præteritum (propter ו significationem
 habens futuri) in Kal Quiescentium אֵינְ ו, si-
 cut וּשְׁבַ, p. 105. 22. à Radice וּשְׁבַ.

מִחֲרוֹן) מ præpositio, cum tsere, quia sequens li-
 tera non recipit dagesch, p. 37. 22.

חֲרוֹן) in regimine singulari, cuius absolutum
 est חֲרוֹן ira, à Radice חָרָה in Kal, iratus est.

אָפוּ) Nomen אָף significans nasum, faciem,
 item iram, quòd ea ibi conspiciatur, cum affixo
 tertiæ personæ. Duale אָפִים facies, iræ. Cum
 monosyllabum esse desinit, accipit ubique da-
 gesch forte. Radix est אָפָה iratus fuit, &c. cum
 defectu Nun, ut etiam de בַּת dictum, p. 217. 16.

נִאֲבָר) Hanc vocem habes versu 6. cap. 1.

Versus X.

sunt conuersi quia eorum opera Deus vidit Et
 וִירָא הָאֱלֹהִים אֶת־מַעֲשֵׂיהֶם כִּי־שָׁבוּ
 malo super Deum pœnituit & mala sua via à
 מִדְרָכָם הִרְעָה וַיִּנָּחֵם הָאֱלֹהִים עַל־הִרְעָה
 .fecit non & .eis faciendum ad locutus fuerat quod
 אֲשֶׁר־דִּבֶּר לַעֲשׂוֹת־לָהֶם וְלֹא עָשָׂה׃

רא) Futurum anomalum in Kal Quiescentium Lamed He pro יִרְאֶה , p. 127. 13. ubi hanc ipsam vocem habes. Radix est רָאָה vidit.

מַעֲשֵׂיהֶם) Plurale מַעֲשִׂים cum affixo tertiæ personæ, ut מִקְנֵיהֶם , pag. 213. 5. singulare est מַעֲשֵׂה opus à Radice עָשָׂה in Kal fecit.

שָׁבוּ) Plurale præteritum sicut שָׁמוּ , p. 105. 22. singulare שָׁב de quo versu præcedente.

וַיִּנָּחֵם) cum affixo plurali tertiæ personæ; ut מִלְכָּם . vide versum 8. huius cap.

וַיִּנָּחֵם) נָחַם præteritum נִחַם Niphâl (de quo versu priore) habet in futuro וַיִּנָּחֵם sicut וַיִּמָּסַר , p. 72. 16. sed retracto accentu mutatur t̄sere in segol, p. 74. 9.

הִרְעָה) hîc rursus substantiuè ponitur ; ut versu secundo, cap. 1.

דָּבַר) Præteritum in Piel perfectorum cum segol loco tsere, p. 77. 2. דָּבַר in Kal, eiusdem significationis.

לַעֲשׂוֹת) Gerundium in Kal Quiescentium Lamed He, sicut לַקְנוֹת, p. 125. 10. nisi quod v gutturalis habeat scheva compositum, & consequenter לַפֹּאֵחַ, sicut לַעֲמֹד, p. 69. 15.

לָהֶם) Dativus pluralis pronominis tertiæ personæ. Nominativus singularis est הוּא, p. 48. 3.

עָשָׂה) vide Versum 9. cap. I.

CAPUT IV.

Versus I.

ipsi fuit ira & magnâ displicentiâ Iona displicuit Et

וַיֵּרַע אֶל-יוֹנָה רָעָה גְדוֹלָה וַיִּחַר לוֹ :

יֵרַע) Futurum in Kal Quiescentium Pe Fod, p. 98. 24. à יָרַע malum fuit, displicuit, ad verbũ, malum fuit ad Ionam, quod quia minus Latinè dicitur, rectè noster Interpres afflictus est Ionas afflictione magna. Et LXX.

καὶ ἐλυπήθη ἰωνᾶς λυπήν μεγάλην.

יָחַר) Verbum Quiescens Lamed He, חָרָה iratus est, excanduit. In futuro Kal habet יַחַר sicut

יַחַר p. 126. 4. & abiecto ה, יָחַר, p. 126. 20.

Versus I I.

nonne, Domine obsecro, dixit & Dominum ad oravit Et

וַיִּתְפַּלֵּל אֶל-יְהוָה וַיֹּאמֶר אֵלֶיךָ יְהוָה הֲלוֹא-

Ideo mea terra in existerem adhuc cum, meum verbum hoc

זֶה דְבָרִי עַד-חַיֹּתִי עַל-אֲדָמָתִי עַל-בֶּן-

quod sciui quia, Tharsis in fugiendum ad praecipitavi

קִדְמָתִי לְכַרַח תְּרַשִּׁישָׁה כִּי יִדְעָתִי כִּי

ira (ab) longius, misericors & clemens Deus tu

אַתָּה אֱלֹהֵי-חַנּוּן וְרַחוּם אַרְךָ אַפַּיִם

malum super poenitens &, misericordiam multus &

וְרַב-חֶסֶד וְנָחָם עַל-הַרְעָה:

(יִתְפַּלֵּל) Vide versum secundum, cap. 2.

(אֵלֶיךָ) de hoc dictum p. 420.8.

(הֲלוֹא-) Adverbium interrogandi, p. 186.

(זֶה) Pronomen Demonstrativum, p. 52.16.

(דְבָרִי) cum affixo primae personae, p. 194.18.

(עַד-) Adverbium temporis, p. 185.9.

(חַיֹּתִי) Infinitivus ab היה fuit, p. 137.13. cum affixo primae personae. Notanda haec phrasis elegans, quam reddidit noster interpres, cum adhuc essem. Et LXX. ἐτι ὄντος μου.

(אֲדָמָתִי) Nomen אֲדָמָה terra, cum affixo primae personae, sicut צִדְקָתִי, p. 205. II. In regimine singulari

gulari habet אֲרָמֹת. In absoluto plurali אֲרָמוֹת.
In regimine אֲרָמוֹת.

(עַל-כֵּן) Hæ duæ Voces coniunctæ (quarum prior est prepositio, posterior adverbium similitudinis) Coniunctioni tribuuntur, cum reddantur, Ideo, propterea, p. 188.

(קָדַמְתִּי) Prima persona præteriti קָדַם in Piel, sicut מִסְרַתִּי, p. 76. 5.

(לְבָרַח) Quere versu 3. cap. I.

(יָדַעְתִּי) Prima persona præteriti יָדַע in Kal, Perfectorum.

(אֵל) DEVS, à fortitudine (per Antonomasiam) sic appellatus. In singulari tantum de Deo dicitur. In plurali אֱלֹהִים fortes. Radix est אֵל.

(חָנֵן) Adiectivum benignus, quasi gratificum dicas, seu propensum ad benefaciendum gratis. Nascitur enim ex Radice חָנַן, quæ has significationes habet.

(רָחוּם) Adiectivum. Radix est רָחַם in Kal, miseratus est, amavit.

(אָרַךְ אַפַּיִם) אָרַךְ item adiectivum, à Radice אָרַךְ in Kal, prolongavit, distulit. אַפַּיִם vox dualis, à singulari אָף, de qua versu nono, cap. 3. Utrumque ergo vocabulum coniunctum re-

spondet adiectivo Græcorum μακρόθυμος, quasi dicas longanimis, id est, tardus ad iram, seu pœnam & vindictam.

רב) De hoc egimus cap. 1. vers. 6.

חסד) Substantivum sex punctorum sicut מלך p. 199. 21.

נח) Benoni ex Niphal sicut נשׂוּל p. 145. 5. de cuius præterito egimus capite præcedenti versu nono.

Versus III. & IV.

me à meam animam quasi accipe , Domine nunc Et

וְעַתָּה יְהוָה קַח־נָא אֶת־נַפְשִׁי מִמֶּנִּי

Dominus dixit & mea vita præ mea mors bona quia

כִּי טוֹב מוֹתִי מֵחַיִּי : וַיֹּאמֶר יְהוָה

? tibi est ira bene num

הַחַיִּטְבַּח חָרָה לְךָ :

קַח) Imperativus in Kal verbi Defectivi לקח accepit, p. 148. 20.

מִמֶּנִּי) Ablativus Pronominis אֲנִי, p. 47. 11.

טוֹב) Adiectivum masculinum. Fœm. טוֹבָה p. 42. 4. Radix טוֹב in Kal, bonum esse.

מוֹתִי) Affixum ab absoluto מוֹת, p. 211. 13.

מֵחַיִּי) Nomen plurale חַיִּים vita, p. 35. 15. cum affixo

affixo primæ personæ, sicut תִּלְמִידַי, p. 51. 19. nisi quòd soph pasuc mutat ultimum patach in camets. Nam aliàs dicitur חָיָה. Radix est חָיָה vel חָיָה vixit: מ cum .., quia sequens litera non recipit dagesch, p. 37. 21. Nota hîc Comparativum, bona est mors mea præ vita mea, id est, melior.

הֲהִיטֵב) Interrogativum, p. 249. 20. הִיטֵב est præteritum hiphil, per Enallagen adverbij loco positum, pro bene, rectè, à Radice יטב bonum, gratum fuit.

חָרָה) Præteritum & Radix, de qua versu 1. huius capituli.

Versus V.

Oriente ab sedit & , urbe ex Ionas est egressus Et

וַיֵּצֵא יוֹנָה מִן־הָעִיר וַיֵּשֶׁב מִקְרָם

sedit & , tabernaculum ibi sibi fecit & , civitatis

לְעִיר וַיַּעַשׂ לוֹ שֹׁמֶט סִכָּה וַיֵּשֶׁב

futurum esset quid , videret donec , umbra in eo sub

תַּחְתֶּיהָ בְּצֶל עַד אֲשֶׁר יֵרָאֶה מֶה־יְהִיָּה

civitate in

בְּעִיר :

וַיֵּצֵא) Futurum in Kal à verbo composito וַיֵּצֵא egressus est, p. 166.

קָדַם) Significat prioritatem, seu loci, seu temporis. hic est Oriens, verbum קָדַם significat præuenit, antecessit.

לְעִיר) Hic Genitivi articulus est, habetque ׀, quia est cum monosyllabo, p.256.

יַעַשׂ) Verbum עָשָׂה fecit, ex Quiescentibus Lamed He, in futuro Kal יַעַשׂ & abiecto הּ. p.127.

שָׁם) Adverbium loci, p.184.18.

סָפָה) Substantivum, à סָפַךְ operuit, texit.

תַּחְתִּיהָ) Præpositio תַּחַת cum affixo scem. tertie personæ, p.244.16. Habet accentum Pasta, ideo sequens בּ admittit dagesch lene, p.278.

בַּצֵּל) cum puncto expulsi הּ, p.255.16.

צֵל) Nomen à Radice צָלַל.

עַד אֲשֶׁר) Hæ duæ dictiones accipiuntur pro, donec.

יִרְאֶה) Futurum in Kal Quiescentium Lamed He, sicut יִקְנֶה, p.125.3. à Radice יָרָא vidit.

יְהִיָּה) Futurum in Kal à Verbo הָיָה fuit, pag. 137.13.

בַּיּוֹר) cum puncto expulsi הּ, quod hoc loco esset ׀, quia sequens non recipit dagesch. Habet dagesch lene, quia præcedit tarcha, p.278.

Versu VI.

super ascendit & hederam Deus Dominus preparavit Et
 וַיִּמַּן יְהוָה אֱלֹהִים קִיקְיוֹן וַיַּעַל מֵעַל
eius caput super umbram existendum ad Ionam
 לְיוֹנָה לְהוֹיֹת צֶלַע עַל־רֹאשׁוֹ
Ionas est letatus & eius malo à illum erudendum ad
 וַיִּשְׂמַח יוֹנָה לֹו מִרְעֵתוֹ לְהִצִּיל
:magna letitiâ hederâ super
 עַל־הַקִּיקְיוֹן שְׂמִיחָה גְדוֹלָה:

(קיקיון) *vide supra. Hec vox* קִיקְיוֹן *(à radice* קִיק *)*
hederæ & cucurbitæ communis. Vnde hanc
Græci, illam S. Hieronymus usurpavit.

(וַיַּעַל) *Verbum* עָלָה *ascendit, (ex Quiescenti-*
bus Lamed He) in futuro Kal habet יַעֲלֶה *sicut*
 p. 126. 24. *תַּעֲלֵ יַעֲלֵה, sine* p. 126. 6. *יַעֲשֶׂה.*

(לְיוֹנָה) *videtur superfluum, nisi precedens*
vox ponatur adverbialiter, & לְיוֹנָה per
Dativum commodi explicetur.

(לְהוֹיֹת) *Gerundium in Kal à verbo* הוֹיָה *pag. 138.*

13.

(צֶלַע) *Huius radix est* צֶלַע.

(רֹאשׁוֹ) *Nomen* רֹאשׁ *caput, cum affixo tertie*
persona. Vide versum 6. cap. 2.

(לְהִצִּיל) *Gerundium in Hiphil Defectiuorum*

Pe Nun, sicut לְהַשִּׁיל, p. 146. 24. Radix est נָצַל
 quæ in Hiphil significat eruere, &c.

מִרְעוֹתוֹ) Vox רָעָה (de qua versu secundo, cap. 1.)
 cū מְסֻרִילִי & affixo tertiæ personæ, sicut תּוֹרְתוֹ,
 pag. 51. 24.

יִשְׂכַּח) Futurum in Kal perfectorum cum pa-
 tach propter tertiã radicalem ח sicut יִפְתַּח, p.
 66. 21. Radix est שָׂמַח lætatus est, unde &
 sequens substantiuum שְׂמֵחָה lætitia, nascitur.

Versus VII,

auroram	ascendendo	in	vermem	Deus	preparavit	&
הַשְּׁחָר	בְּעֵלוֹת	תּוֹלַעַת	וַיִּמֵן	הָאֱלֹהִים		
aruit &		bederam	percussit &	crastino	in	
וַיִּבְשֵׂוּ	אֶת־הַקִּיקִיּוֹן	וַתֵּךְ	לְמַחֲרָת			

תּוֹלַעַת) Nomen fœm. à Radice תלע.

בְּעֵלוֹת) Gerundium in Kal Quiescentium La-
 med He, instar בְּקִנּוֹת, p. 125. 10. nisi quòd ob y
 gutturalem punctatio fit, uti in לַעֲמֹד, p. 69. 15.

שְׁחָר) Nomen à Radice שָׁחַר nigruit, in Piel
 significat diluculauit, significatione quasi con-
 traria.

לְמַחֲרָת) לֵי לֵי habet punctum expulsi ח, p. 255. 17.

מָהָרָה nomen, idem significans quod radix
ipsius מָהָר cras, p. 183.4.

תָּךְ Futurum fœm. sine ה radicali in Hiphil,
sicut תָּטַט vel יָטַט pro תָּכַח, p. 177. à verbo com-
posito & in Hiphil usitatissimo נָכַח percussit.

יִבֵּשׁ Futurum in Kal Quiescentium Pe lod
sicut יִרְשׁ, p. 98.15. nisi quòd soph pasuc hîc mu-
tet patach in camets: illius Radix est יִבֵּשׁ aruit.

Versus VIII.

Deus preparavit & solem oriri iuxta est factum &
וַיְהִי כֹרֶחַ הַשֶּׁמֶשׁ וַיִּמַן אֱלֹהִים
super Sol percussit & vehementem orientalem ventum
רוּחַ קָדִים חֲרִישִׁית וַתֵּךְ הַשֶּׁמֶשׁ עַל-
mori suam animam petijt & aestuauit & Iona caput
רֵאשׁ יוֹנָה וַיִּתְעַלֶּף וַיִּשְׂאֵל אֶת-נַפְשׁוֹ לַמּוֹת
mea vita præ mea mors bona dixit &
וַיֹּאמֶר טוֹב מוֹתִי מֵחַיִּי

(וַיְהִי) Habet accentum Pefic, vel ut alij vocant,
legarme. Idcirco sequentis vocis prima litera
כ recipit dagesch lene, licet præcedat litera
quiescens. vide c. i. v. i.

כֹּרֶחַ Gerundium, sicut לְכֹרֶחַ v. c. i. Radix
ipsius וָרַח ortus est.

שמש) Sol modò mascul. modò fœm. Recipit affixa sicut בנר , p. 200. 13.

קרוי) Nomen venti, qui flat ab Oriente, cui plerunque וּוּחַ quasi declarationis gratia, addi solet. Radix est קרוי.

חרישית) Adiectiuum fœm. (respiciens uocem וּוּחַ de qua versu 4. c. 1.) Cuius masculinum non extat, formari tamen potest חרישי nisi illud substantiuum esse malis. Radix est חרש tacuit, obsurduit, rectè explicatur vehemens [uentus] urens, intensus, &c. quo flante homines efficiuntur ueluti surdi.

ראש) Ipsa radix, cuius plurale reperies, p. 211. 9.

יחַעַלך) Futurum in Hithpaël perfectorum sicut יתמַפֵּד p. 88. 15. Nam ultima syllaba etiam patach admittit, p. 89. 4. quod hic ob Athnach transijt in camets. Præteritum est הִתְעַלַּךְ proprie significat se texit, inuoluit. Ad animum si referatur, mœstitia obductus, uel conturbatus est, quod noster per æstuauit exposuit. Radix est עַלַּךְ, que in Pual eandem significationem habet.

ישאל) Futurum cum patach in Kal perfectorum, à Radice שאל petijt, postulauit, &c.

(את-נפשי) *hic pro ל Dativi casus accipi videtur; quod quandoque fieri diximus, p. 37. 16.*
 (למות) *Gerundium in Kal Quiescentium Aijn.*
Vau, sicut ל שום p. 106. 14. à verbo מות mori,
cuius prateritum מת p. 107. 4.

Versus IX.

tibi ira est bene num, Ionam ad Deus dixit Et
 וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל-יוֹנָה הַהוּיֵטב חַרָּה-לֶךְ
mortem ad usque mihi ira. est bene, dixit & ? hederam super
 עַל-הַקִּיקִיּוֹן וַיֹּאמֶר הַיֵּטב חַרָּה-לִּי עַד-מוֹת:
 (חרה-לך) *Accentus in חרה non est Grammaticus, sed Metheg.*

Versus X.

qua, hederam propter doluisti tu, Dominus dixit Et
 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵתָה חַסְתָּ עַל-הַקִּיקִיּוֹן אֲשֶׁר
eam crescere fecisti non &, ea in laborasti non
 וְלֹא נִדְלַתָּ בּוֹ לֹא-עֲמַלְתָּ
peryt noctis, filia &, fuit noctis filia que
 וּבֶן-לַיְלָה אֲבָדָה; שְׁבִין-לַיְלָה הָיָה

(חסת) *Secunda persona prateriti in Kal*
Qui

Quiessentiũ Aijn Vau, sicut שָׁמַח, p. 105. 23. licet hic videri possit præteritum pro præsentis positum. Prima est חָסַד pepercit. Construitur cum עָל. Radix est חָסַד parcere, misereri, dolere; quæ æquiuocatio facit, ut hoc idem verbum paulò post repetatur, sed significatione nonnihil diuersa.

עָמַלְתָּ) Secunda persona præteriti in Kal perfectorum sicut מְסַרְתָּ, p. 61. 13. prima persona (quæ & Radix,) est עָמַל laborauit.

בּוּ) seruile cum affixo tertiæ personæ, pag. 245. 3. caret dagesch leni propter הַ quiesscens, quod continetur virtute in præcedente camets ultimo, p. 22. 20. Porro in hac phrasi, hedera בּוּ אֲשֶׁר לֹא עָמַלְתָּ בּוּ qua non laborasti in ea, Affixum illud in voce בּוּ, Latinis superfluum est, ut in Syntaxi p. 332. diximus.

גָּדַלְתָּ) Verbum גָּדַל in Piel fecit crescere. Secunda persona habet גָּדַלְתָּ cum affixo tertiæ personæ גָּדַלְתָּ sicut à מְסַרְתָּ dicimus, p. 228. 7. Nam in Piel chiric sub prima semper manet.

שָׁבַדְתָּ) seruile est, pro אֲשֶׁר p. 248. 3. בֵּן in regimine singulari ab absoluto בֵּן filius, p. 217. 12.

per metaphoram eleganter etiam de rebus inanimis dicitur, ut hoc loco de קיקיון quæ vox, cum Hebræis sit masculina, etiam nomina, verba, affixa item masculina requirit, quæ tamen nos propter nomen hedera fœmininum, fœmininè reddimus. De בן plura capite 1. vers. 1. (לילה) Nomen cum ה paragogico, pag. 258. 19. Nam aliàs dicitur ליל nox.

(אבד) Radix & præteritum in Kal sicut מבר. Non enim in hoc tempore differt à perfectis. Patach penultima literæ mutatur propter soph pasuc in camets, p. 283. 8.

171

Versu XI.

magnam civitatem Niniuen super parcam non ego Et
 וְאֲנִי לֹא אָחוּס עַל־נִינוּה הָעִיר הַגְּדוֹלָה

myriadibus duodecim præ multum ea in est qua
 אֲשֶׁר יִשְׁבְּהָ הִרְבָּה מִשְׁתִּים־עֶשְׂרֵה רַבּוֹ

suam dexteram inter discrevit non qui hominis
 אָדָם אֲשֶׁר לֹא־יָרַע בֵּין־יְמִינוֹ

multa bestia & suam sinistram ad
 לְשִׁמְאֵלוֹ וּבִהְמָה רַבָּה:

(אחוּס) Futurum primæ personæ in Kal Quiescentium

ſcientium Aijn Vau, ſicut אִשׁוּן, p. 106.

יֵשׁ) De hac voce vide p. 222. 4. Habet ſegol propter Maccaph, p. 282. 17.

בִּה) *Seruile ב cum affixo ſœm. tertiæ perſonæ.* p. 245. 3.

הַרְבֵּה) *Adiectiuum omnis generis, ubique inuariatum. Hic cum ב ſeruili ſequentis dictionis comparationi inſeruit, pag. 328. Eſt enim ſenſus: in Niniue plures eſſe, quàm duodecim myriades hominum. Sumitur etiam הַרְבֵּה aliquando aduerbialiter pro multum pag. 186. 8.*

מֵשֵׁתִים-עֶשְׂרֵה) *ב ſeruile eſt, p. 247. Reliquæ duæ dictiones ſunt cardinalis numeri, p. 300.*

רְבֹ) *Item numeri Cardinalis, de quo p. 303.*

אָדָם) *Vox ſingularis, licet hoc loco, ut aliàs ſapè, collectiuè ſumatur pro plurali, homines, p. 32. 9.*

יָדַע) *Præteritum pro præſenti poſitum, & Radix Quiſcentium Pe Iod, p. 97. 20.*

בֵּין) *Præpoſitio p. 187. 13. quæ interdum geminata eſt, ut בֵּין אֱלֹהִים וּבֵין אָדָם Inter Deum & hominem. Interdum ſola, ſequentepplerumque ל, ut hoc loco, ubi ſenſus eſt, inter dextram*

dextram suam & sinistram suam, *id est*,
inter bonum & malum. Radix est בין.

(ימינו) *Substantivum* ימין dextra, cum affixo
tertia personæ. Radix est ימן.

(לשמאלו) *Substantivum* שמאל cum ל *seruili*
significante ad, & affixo tertiæ personæ. Radix
est שמל.

(רבה) *Adiectivum* fœm. à masculino רב de quo
versu 6. cap. 1.

(בהמה) *Substantivum* fœm. de quo versu 7.
cap. 3.

LAVS DEO OPT. MAX.

Deiparæq; Virgini MARIE.

Errata sic corrige.

Pag. 2. Lin. 3 חתה. 30. 18 ב. 32. 12 עפרת.
 40. 18 י. 51. 28 נו. 74. 16 ש. 78. 7 ש.
 80. 19 תמום. 105. 7 צוע. 24 שמת. 108. *in fine*
 מש. 24 parag. 21 יגל. 19. 112. ש. 110. 112. נש.
 126. 11. אה. 129. 19 *possidens*. 130. 17 רמ. 131. 23
 146. 15. תי. 145. 7 יר. 19. 13 יקנה. 135. 8 הנה.
 178. 178. גטה. 175. 4 *bis*. 152. 5 נ. 147. 3 שלות.
 179. 11. ח. 12. 1179. חנה. 180. 21. *Psal. 68. 3.*
 200. 17. שכנך. 198. 7. פר. 196. 7. ששג. 181. 19.
 218. 8. לך. 216. 15. ח. 216. 15. *bis*. 216. 15. *vel*.
 219. 5. פלוי. 220. 16. פיות. 220. 16. פסא. 222. 23. *pro*
 229. 228. 6. מסרתה. 228. 6. *vel* מסרתה. *singulari affixo.*
 235. 14. חהו. 234. 14. ר. 233. 11. 22. רדהנו. 7.
 237. 9. ר. 238. 7. *In - : vel.* 242. 19. תב. *bis.*
 262. 21. ב. 257. 6. ש. 256. 7. ח. 249. 14. הרים.
 270. 5. הו. 291. 12. ר. *Ibidem* ר. 13. תזכרנה.
 325. 5. בו. 325. 5. שי. 307. 1. א. 294. 10. בכי.
 335. 15. חמ. 358. 1. ג. 360. 1. פוק. 372. 15.
 382. 1. אח. *Ibidem.* ל.

Conjug:

Kal. indicativo	-----	Masax,
Wifal	-----	Nime san
Fiel	-----	Misea.
Fual	-----	Mura.
Foel	-----	Morea.
Hifil.	-----	Himeix.
Hofal	-----	Homeiar.
Hutfael	-----	Hixmasex.

-
- 1 Aman.
  - 2 Desentar
  - 3 iniquel.
  - 4 multar

5 **COMPT**

6 Hi - medir

7 Ho - cenar

8. Hit - pacen

CAMETS . PATACH . SCEVA PATACH
A . A . A .

TZERE . SEGOL . SCEVA
E E E

KIRIC GADOL
I

KIRIC Katon
I

CHOLEM CAMETS SCEVA CAMETS
i katuf A

SCIUREK KIBUTS SCEVA SEGOL
u u E

MAYER

Instituta

Lingua

Hebraica

ה'תש"ח
790

Caja
C-108